

Betænkning 982

Danmarks Biblioteksskole

**Betækning fra Uddannelsesudvalget
til revision af
Danmarks Biblioteksskoles grunduddannelse,
efteruddannelse og forskningsvirksomhed
- nedsat den 30. marts 1981
af kulturministeren**

**Danmarks Biblioteksskole
Betækning 982
København 1983**

ISBN 87-503-4621-0
Un 10,5-190
Stougaard-Jensen, København

Indholdsfortegnelse

	side
Kapitel 1. Indledning	11
1.1. Nedsættelse og kommissorium	11
1.2. Udvalgets sammensætning	12
1.3. Udvalgets virksomhed	13
1.4. Udtalelser fra uddannelsesudvalget	15
1.5. Mindretalsudtalelser	16
Kapitel 2. Baggrunden for udvalgsarbejdet	17
Kapitel 3. Den nuværende organisation og undervisningsvirksomhed ved Danmarks Biblioteksskole	21
3.1. Biblioteksskolens opgaver	21
3.2. Biblioteksskolens organisation og styrelse	21
3.3. Grunduddannelse af bibliotekarer til folke- og forskningsbibliotekerne	23
3.4. Adgangsbetingelser og optagelsestal ved grunduddannelserne	23
3.5. Biblioteksteoretisk uddannelse af forskningsbibliotekarer	25
3.6. Videregående biblioteksfaglig uddannelse til faguddannede bibliotekarer m.v. i form af længerevarende kurser	25
3.7. Kursusvirksomhed	25
3.8. Uddannelse af arkivpersonale	26
3.9. Andre uddannelser	26
Kapitel 4. En bibliotekarisk fællesuddannelse	28
4.1. Kommissorium og klarlæggelse heraf	28
4.1.1. Kommissorium	28
4.1.2. Baggrund for forslag om en fællesuddannelse	28
4.1.3. Klarlæggelse af kommissoriet	31
4.2. Almene synspunkter på en bibliotekarisk fællesuddannelse	32
4.3. Forhold til andre uddannelser	33
4.4. Bibliotekaruddannelsens mål	34
4.5. En bibliotekarisk fællesuddannelse	34

	side
4.5.1. Bibliotekaruddannelsens organisation	34
4.6. Praktik	36
4.6.1. Almen praktik	36
4.6.2. Feltpraktik	37
4.7. Studieformer	38
4.7.1. Studieopgaver	40
4.8. Tilrettelæggelse og indhold af studiets enkelte semestre/fagammer	40
4.8.1. 1. semester	41
4.8.2. 2. semester	44
4.8.3. 3. semester	45
4.8.4. 4. semester	45
4.8.5. 5. semester (1. halvdel)	46
4.8.6. 5. (2. halvdel) og 6.-7. semester	49
4.8.7. 8. semester	49
4.9. Evaluering	49
 Kapitel 5. Danmarks Biblioteksskoles efter- og videreuddannelse	 50
5.1. Udgangspunkt for udvalgets arbejde	50
5.1.1. Kommissorium	50
5.1.2. Administrationsdepartementets rapport vedr. Danmarks Biblioteksskole	52
5.2. Den nuværende efter- og videreuddannelse	54
5.2.1. Tilrettelæggelse af den nuværende efter- og videreuddannelse	57
5.2.2. Problemer i forbindelse med det nuværende efter- og videreuddannelsesudbud	58
5.3. Definition af efter- og videreuddannelse	58
5.3.1. Kursustyper	60
5.3.2. Faglige og administrative problemer vedr. kursusvirksomhed	60
5.4. Den fremtidige efter- og videreuddannelse	61
5.4.1. Obligatorier og efteruddannelse	61
5.4.2. Deltagerantal på kurser	63
5.4.3. Kursusformer og varighed	63
5.4.4. Studenter/lærerratio	65
5.4.5. Kursernes geografiske placering	65
5.4.6. Vikarhjælpsordning	66
5.4.7. Kursuskoordination og samarbejde med andre institutioner	67

	side
5.4.8. Konklusion	69
5.5. Overbygningsuddannelser	71
5.5.1. Overbygningsuddannelser i udlandet	71
5.5.2. Behov for biblioteksfaglige overbyg- ningsuddannelser	72
5.5.3. Linie 1. Informationssystemer: Evaluering, analyse og konstruktion af lagrings-, søge- og indekseringssystemer	73
5.5.4. Linie 2. Kulturformidling og -planlægning: Analyse og evaluering af nye materialer, medier, kulturformer og brugergrupper, samt planlægning, igangsætning og vare- tagelse af oplysnings- og kulturformid- lingsvirksomhed	75
5.5.5. Længde og organisation	76
5.5.6. Optagelseskriterier	76
5.5.7. Studieformer	76
5.5.8. Evaluering	77
5.6. Forskningsbibliotekaruddannelsen	78
5.6.1. Indledning	78
5.6.2. Rammerne for studieordningen	78
5.6.3. Uddannelsens mål	79
5.6.4. Optagelse	79
5.6.5. Omfang og varighed	80
5.6.6. Indhold og form	80
5.6.7. Evaluering	81
5.6.8. Efter- og videreuddannelse for forsk- ningsbibliotekarere	81
5.7. Andre uddannelser	81
Kapitel 6. Biblioteksforskning	82
6.1. Almene synspunkter	82
6.2. Forskningsbehov	83
6.3. Informationsformidling og informations- systemer	84
6.4. Stipendiatorordning	85
Kapitel 7. Biblioteksskolens organisation og styrelse	86
7.1. Indledning	86
7.2. De styrende organer for en fælles biblioteksskole med udvidet selvstæn- dighed for Aalborgafdelingen	87

	side
7.3. Sektions- og fagområdeopdelingen	89
7.4. Forskningsadministration	92
7.4.1. Forskningsressourcerne	92
7.4.2. Nuværende forskningsudvalg	
7.4.3. Betænkning 671	93
7.4.4. Administrationsdepartementets arbejds- gruppens forslag	93
7.4.5. Udvalgets overvejelser	94
7.4.6. Forslag til forskningsudvalg	97
7.5. Kontaktorganer	99
7.5.1. Indledning	99
7.5.2. Udvalgets overvejelser	101
7.5.3. Uddannelsesråd som kontaktorgan for grunduddannelse, forskning samt efter- og videreuddannelse i samarbejde med et generelt efteruddannelsesudvalg	103
Kapitel 8. Udkast til forslag til lov om Danmarks Bibliotekshøjskole	109
Kapitel 9. Bemærkninger til forslag til lov om Danmarks Bibliotekshøjskole	112
9.1. Almindelige bemærkninger	112
9.2. Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser	118

BILAG

1. Lov af 8. juni 1966 om Danmarks Biblioteksskole og Lov af 17. marts 1976 om ændring af lov om Danmarks Biblioteksskole.
2. Bekendtgørelse af 10. december 1976 om Danmarks Biblioteks-skole.
3. Bekendtgørelse af 30. august 1978 om studie- og eksamensordning ved Danmarks Biblioteksskole, sektion I.
4. Bekendtgørelse af 1. august 1978 om studie- og eksamensordning ved Danmarks Biblioteksskole, sektion II, linjen for bibliotekarere.
5. Bekendtgørelse af 18. september 1969 om studieordningen ved Danmarks Biblioteksskole, sektion II, linjen for forskningsbibliotekarere.
6. Oversigt over antallet af ansøgere, kursister og kursusuger ved Danmarks Biblioteksskole fra 1981 til 1983.
7. Organisation af den enkelte faggruppe.

8. Et udvalg af nyere lærebøger, forskningsrapporter, kompendier og andet undervisningsmateriale, udarbejdet af lærere ved Danmarks Biblioteksskole.
9. Skematisk fremstilling af Danmarks Biblioteksskoles nuværende organisation.
10. Skematisk fremstilling af forslaget til Danmarks Biblioteksskoles fremtidige organisation.
11. Skitse til struktur med uddannelsesråd og efteruddannelsesudvalg foreslået af et mindretal.
12. Uddannelsesudvalgets skrivelse af 13. november 1981 vedr. Danmarks Biblioteksskoles fremtidige optagelseskapacitet.
13. Uddannelsesudvalgets skrivelse af 30. november 1982 vedr. Danmarks Biblioteksskoles fremtidige optagelseskapacitet.

Kapitel 1

Indledning

1.1. Nedsættelse og kommissorium

Ministeren for kulturelle anliggender nedsatte den 30. marts 1981 et uddannelsesudvalg til revision af Danmarks Biblioteks-skoles grunduddannelse, efteruddannelse og forskningsvirksomhed.

Udvalget fik til opgave på baggrund af Rapporten fra administrationsdepartementets arbejdsgruppe vedr. Danmarks Biblioteks-skoles forhold fra 1980 og bibliotekskommissionens betænkning fra 1979,

- 1) at udarbejde forslag til en fælles grunduddannelse for bibliotekarere,
at undersøge hvilke behov for efteruddannelse, biblioteksskolen har mulighed for at imødekomme,
at udarbejde forslag til indholdet og en mere systematisk tilrettelæggelse af undervisningstilbud til bibliotekarere, forskningsbibliotekarere og andre medarbejdere ved bibliotekerne samt til medarbejdere inden for anden dokumentations- og informationsvirksomhed,
at overveje hvorledes en integrering af fagområder kan gennemføres under hensyn til indholdet af grunduddannelsen og efteruddannelserne, samt at pege på områder, som det vil være nødvendigt at udvikle ved hjælp af biblioteksskolens forskningsressourcer,
- 2) at overveje og fremsætte forslag om strukturen af uddannelsesvirksomheden, herunder lærernes ansættelsesvilkår, på baggrund af forslagene til grunduddannelser og efteruddannelser, samt
- 3) at forberede en revision af loven om Danmarks Biblioteks-

skole med tilhørende bekendtgørelser, biblioteksskolens fremtidige struktur og styrelsesordning, herunder Aalborgafdelingens fremtidige status.

1.2. Udvalgets sammensætning

Udvalget har haft følgende sammensætning:

Danmarks Biblioteksskole

Rektor Preben Kirkegaard, formand

Undervisningsleder Chr. Hermann Jensen, skolen i København

Lektor Jens Thorhauge, Aalborgafdelingen

Lektor Anders Ørom, Aalborgafdelingen

Bibliotekarstuderende, nu bibliotekar Carsten Skibsted Andersen, Aalborgafdelingen (fratrådt den 7. oktober 1982)

Bibliotekarstuderende Jens Jakob Sørensen, Aalborgafdelingen (beskikket den 7. oktober 1982)

Bibliotekarstuderende Pia Olsen, skolen i København

Bibliotekar Elise Holt, skolen i København

Fagleder, nu programchef Nette Winge, skolen i København (fratrådt den 29. november 1982)

Fagleder Jørgen Svane-Mikkelsen, skolen i København (beskikket den 29. november 1982)

Ålborg Universitetscenter

Overbibliotekar Bent Jørgensen

Ministeriet for kulturelle anliggender

Fuldmægtig, nu kontorchef Lise Roepstorff (fratrådt den 10. november 1981)

Fuldmægtig Lise Lotte Bisgaard (beskikket den 10. november 1981)

Undervisningsministeriet, direktoratet for de videregående uddannelser

Fuldmægtig Tove Møller

Bibliotekstilsynet

Biblioteksdirektør Kr. Lindbo-Larsen

Forskningsbibliotekernes Fællesråd

Overbibliotekar, nu kst. rigsbibliotekar Torkil Olsen (fratrådt den 17. februar 1982)

Overbibliotekar, nu rektor Øie Harbo (beskikket den 17. februar 1982. Ved sin tiltræden som rektor for Danmarks Biblioteksskole den 1. marts 1983 fratrådte Øie Harbo som repræsentant for

Forskningsbibliotekernes Fællesråd, men fortsatte som ekstraordinært medlem af udvalget)

Førstebibliotekar Jacob Thomsen (beskikket den 1. marts 1983)

Danmarks Biblioteksforening

Direktør Flemming Ettrup

Bibliotekarforbundet

Bibliotekar Lone Hansen

Bibliotekar Claus Just Sørensen (fratrådt den 15. marts 1982)

Overbibliotekar Vibeke Brix (beskikket den 15. marts 1982)

Handels- og Kontorfunktionærernes forbund i Danmark

Assistent Hugo R. Skou

Biblioteksassistent Tanja Cederholm

Akademikernes Centralorganisation/Forskningsbibliotekarernes

Samråd

Fagleder Erland Kolding Nielsen

Industrirådet og Dansk Arbejdsgiverforening

Bibliotekar Leif Rørdam Andersen

Kommunernes Landsforening

Kontorchef Poul Erik Hansen

København og Frederiksberg Kommuner

Vicestadsbibliotekar Eva Kock Nielsen (beskikket den 20. august 1981)

Danmarks Forskningsbiblioteksforening

Overbibliotekar Mette Stockmarr

Administrator Edvard Jeppesen, Danmarks Biblioteksskole, har deltaget i udvalgets arbejde og har varetaget formandshvervet for underudvalget vedr. lovrevision, styrelsesordning m.v.

Danmarks Biblioteksskole har varetaget sekretariatsopgaverne for udvalget. Sekretariatet har bestået af:

Sekretariatsleder Øie Gøttsche Sørensen (leder af sekretariatet)

Overassistent Lilian Højmark

Assisterende fagleder Ejler Hinge-Christensen

Lærer Leif Kajberg (til den 30. september 1982)

Fuldmægtig Adam Worm (fra den 1. januar 1982)

1.3. Udvalgets virksomhed

Uddannelsesudvalget har holdt 12 møder, heraf et 2-dages møde.

Der har været nedsat tre underudvalg:

1. Underudvalget vedrørende grunduddannelse

Fagleder Chr. Hermann Jensen (formand)

Overbibliotekar Vibeke Brix

Biblioteksassistent lanja Cederholm

Overbibliotekar Øie Harbo

Overbibliotekar Bent Jørgensen

Fagleder Erland Kolding Nielsen

Vicestadsbibliotekar Eva Kock Nielsen

Bibliotekarstuderende Pia Olsen

Overbibliotekar Iorkil Olsen

Bibliotekar Claus Just Sørensen

Lektor Anders Ørom

Sekretærer: Ejler Hinge-Christensen og Øie Gøtttsche Sørensen.

Udvalget har holdt 15 møder.

2. Underudvalget vedrørende efter- og videreuddannelse

Fagleder Mette Winge (formand). Ved sin udtræden af uddannelsesudvalget den 29. november 1982 erstattet af

Fagleder Jørgen Svane-Mikkelsen som formand

Bibliotekarstuderende Carsten Skibsted Andersen

Bibliotekar Leif Rørdam Andersen

Overbibliotekar Vibeke Brix

Direktør Flemming Ettrup

Overbibliotekar Øie Harbo

Fagleder Erland Kolding Nielsen

Overbibliotekar Torkil Olsen

Assistent Hugo R. Skou

Overbibliotekar Mette Stockmarr

Bibliotekar Claus Just Sørensen

Lektor Jens Thorhauge

Sekretærer: Ejler Hinge-Christensen og Øie Gøtttsche Sørensen.

Udvalget har holdt 15 møder.

3. Underudvalget vedr. lovrevision, styrelsesordning m.v.

Administrator Edvard Jeppesen (formand)

Bibliotekar Leif Rørdam Andersen

Fuldmægtig Lise Lotte Bisgaard

Bibliotekar Lone Hansen

Bibliotekar Elise Holt

Overbibliotekar Bent Jørgensen

Fuldmægtig Tove Møller

Fagleder Erland Kolding Nielsen

Assistent Hugo R. Skou

Fagleder Jørgen Svane-Mikkelsen (indtrådt ved fagleder Mette Winges udtræden af uddannelsesudvalget)

Lektor Jens Thorhauge

Fagleder Mette Winge (fratrådt den 29. november 1982)

Endvidere har kontorchef Poul Erik Hansen og overbibliotekar Mette Stockmarr deltaget i enkelte af underudvalgets møder.

Sekretærer: Adam Worm og Øie Gøttsche Sørensen.

Udvalget har holdt 10 møder.

Uddannelsesudvalget nedsatte på sit møde den 28. oktober 1982 en arbejdsgruppe vedr. forskningsbibliotekaruddannelsen. Arbejdsgruppen fik følgende medlemmer:

Overbibliotekar Bent Jørgensen (formand)

Bibliotekar Anne Marie Brems (suppleant for Lone Hansen)

Overbibliotekar Øie Harbo

Fagleder Chr. Hermann Jensen

Fagleder Erland Kolding Nielsen

Endvidere har formanden for Forskningsbibliotekarernes Samråd, forskningsbibliotekar Claus Magnussen, deltaget i et af arbejdsgruppens møder.

Sekretær: Adam Worm.

Arbejdsgruppen har holdt 2 møder.

En rapport fra arbejdsgruppen er indarbejdet i betænkningens kapitel 5 og 7.

1.4. Udtalelser fra uddannelsesudvalget

Efter anmodning fra kulturministeriet har uddannelsesudvalget i skrivelse af 13. november 1981 afgivet en udtalelse om biblioteksskolens optagelseskapacitet i 1982 samt 1983 og 1984, jfr. bilag 12.

I skrivelse af 30. november 1982 har udvalget endvidere afgivet en udtalelse om konsekvenserne af en yderligere reduktion af optagelsestallet ved Danmarks Biblioteksskole, jfr. bilag 13.

Endelig har udvalget efter anmodning fra kulturministeriet den 9. september 1982 afgivet en udtalelse om, hvorvidt rektorstillingen ved Danmarks Biblioteksskole fortsat skulle forblive en tjenestemandsstilling, eller om rektor skulle udpeges ved valg blandt skolens faste lærere.

1.5. Mindretalsudtalelser

Udvalgets forslag til grunduddannelse er afgivet i enighed. Der henvises i øvrigt til mindretalsudtalelser i forbindelse med betænkningens enkelte kapitler.

Repræsentanterne for henholdsvis ministeriet for kulturelle anliggender og undervisningsministeriet har taget generelt forbehold vedr. ministeriernes stillingtagen til de fremsatte forslag.

København, den 3. maj 1983.

Preben Kirkegaard (formand)	Leif Rørdam Andersen
Lise Lotte Bisgaard	Vibeke Brix
Tanja Cederholm	Flemming Ettrup
Lone Hansen	Poul Erik Hansen
Øie Harbo	Elise Holt
Chr. Hermann Jensen	Bent Jørgensen
Kr. Lindbo-Larsen	Tove Møller
Erland Kolding Nielsen	Eva Kock Nielsen
Pia Olsen	Hugo R. Skou
Mette Stockmarr	Jørgen Svane-Mikkelsen
Jens Jakob Sørensen	Jacob Thomsen
Jens Thorhauge	Anders Ørom

/Ole Gøttsche Sørensen

Kapitel 2

Baggrunden for udvalgsarbejdet

Det lovmæssige grundlag for Danmarks Biblioteksskole og bibliotekaruddannelserne er Lov nr. 232 af 18. juni 1966 om Danmarks Biblioteksskole.

Loven skulle ifølge § 4, stk. 3 tages op til revision senest i folketingsåret 1971/72. Baggrunden var, at det blev overvejet at inddrage bibliotekaruddannelserne i drøftelserne om strukturproblemerne ved universiteterne og de højere uddannelser. Især planerne om basisuddannelser gav anledning til dette.

I august 1971 nedsatte kulturministeriet et udvalg til revision af Lov af 8. juni 1966 om Danmarks Biblioteksskole (Lovrevisionsudvalget).

Udvalget afgav betænkning i januar 1973: Betænkning om de bibliotekariske uddannelser (Betænkning 671).

Udvalgets forslag ville indebære principielle ændringer af bibliotekaruddannelserne. De to uddannelser blev foreslået erstattet af en fælles grunduddannelse af bibliotekarer til folke- og forskningsbiblioteker af 4 års varighed. Det indgik i forslaget, at studerende med en toårig basisuddannelse skulle kunne optages direkte på uddannelsens 2. del, således at den kunne afsluttes på to år. Endvidere foreslog man et videregående biblioteksfagligt studium samt en udbygning af efteruddannelsesvirksomheden og af den biblioteksfaglige forskningsvirksomhed.

Forinden iværksættelsen af forslaget blev det imidlertid anset for nødvendigt at afvente en afklaring af basisuddannelsernes indhold og omfang. Tilrettelæggelsen af folke- og forskningsbibliotekernes fremtidige opgaver blev ligeledes tillagt afgørende betydning for beslutningen om en fælles grunduddannelse. Det blev derfor anset for rigtigst at afvente bibliotekskommisionens behandling af folke- og forskningsbibliotekernes frem-

tidige opgaver og struktur, og under henvisning hertil blev forslagene stillet i bero.

Ved lov nr. 167 af 17. marts 1976 blev revisionsbestemmelsen i loven om Danmarks Biblioteksskole ophævet, men i forbindelse med udskydelsen af en egentlig lovrevision blev der dog gennemført ændringer og ajourføringer af bestemmelserne i loven, således at der er skabt hjemmel for en styrelsesordning, der bygger på principperne i styrelsesloven for de højere uddannelsesinstitutioner.

En behovsanalyse udarbejdet af et prognoseudvalg under kulturministeriet havde vist en betydelig mangel på bibliotekarere. På baggrund af en indstilling fra lovrevisionsudvalget blev der derfor efter godkendelse i finansudvalget oprettet en biblioteksskoleafdeling i Aalborg pr. 1. september 1973. Der optoges 100 folkebibliotekarstuderende pr. årgang. Ved lovændringen i 1976 blev det lovfæstet, at Danmarks Biblioteksskole består af skolen i København og afdelingen i Aalborg (jfr. Betænkning 1971/614: Behovet for bibliotekarere 1970-85).

Ved oprettelsen af afdelingen forudsattes det, at der skulle etableres et samarbejde mellem biblioteksskolen og Aalborg Universitetscenter, og at bibliotekaruddannelsen i Aalborg på længere sigt ville blive integreret i centret.

På baggrund af et forslag fra biblioteksskolen fremsatte et udvalg med repræsentanter for biblioteksskolen, Aalborg Universitetscenter, kulturministeriet og undervisningsministeriet i 1978 et forslag om en forsøgsuddannelse ved Aalborgafdelingen. Uddannelsen skulle være 4-årig, bestående af en 1-årig basisuddannelse ved AUC efterfulgt af 3 studieår ved biblioteksskolen. Det forudsattes, at uddannelsens indhold i alt væsentligt skulle svare til uddannelsen ved biblioteksskolen i København. Forslaget blev godkendt af ministerierne. På grund af usikkerhed omkring biblioteksskolens lærerstillinger, som finansministeriet ønskede nøjere vurderet, blev det imidlertid besluttet at udskyde iværksættelsen af forslaget.

Bibliotekskommissionen anbefalede i Biblioteksbetænkningen 1979, at behovet for en revision af de bibliotekariske grunduddannelser samt en udbygning af mulighederne for videreuddannelse blev vurderet, og man beklagede opgivelsen af de længerevarende 3-måneders kurser på grund af manglende muligheder for dækning af vikarudgifter til kommunerne.

På baggrund af udsættelserne af revisionen af uddannelserne havde biblioteksskolen og kulturministeriet efter afgivelsen af bibliotekskommissionens betænkning drøftet spørgsmålet om en ændring af uddannelserne. Samtidig havde administrationsdepartementet peget på, at spørgsmålet om udbudet af og efterspørgslen efter bibliotekarer burde undersøges, ligesom man fandt, at der var grundlag for en gennemgang af uddannelsesstrukturen. Efter drøftelser mellem kulturministeriet, budgetdepartementet og administrationsdepartementet blev det herefter besluttet at nedsætte en arbejdsgruppe under administrationsdepartementet, der som led i turnusgennemgangen af det offentliges opgaver og virksomhed fik til opgave at undersøge biblioteksskolens virksomhed. Arbejdsgruppen afgav en rapport vedrørende Danmarks Biblioteksskole i august 1980. (Administrationsdepartementets rapport).

Rapporten indeholder en indgående undersøgelse af uddannelseskapaciteten, grunduddannelserne, efteruddannelsesvirksomheden, forskningsvirksomheden samt af skolens organisation og styrelse. I rapporten foreslås det

- at der snarest sker en reduktion af optagelsestallet på grunduddannelserne,
- at de nuværende grunduddannelser af bibliotekarer til henholdsvis folke- og forskningsbiblioteker sammenlægges til en fælles grunduddannelse på 4 år, heraf 1 års praktik,
- at behovet for en mere systematisk efteruddannelse inden for biblioteksvæsenet imødekommes ved at udvide biblioteksskolens efteruddannelsesvirksomhed, idet ressourcer frigjort ved reduktionen af optagelseskapaciteten på grunduddannelserne foreslås overført til efteruddannelsesvirksomheden,
- at der både for grund- og efteruddannelse sker en teoretisk og metodisk udvikling af de centrale biblioteksfag, således at de kan tilpasses den tekniske udvikling, og at der lægges mere vægt på undervisning, der kan forøge bibliotekarernes ansættelsesmuligheder uden for folke- og forskningsbibliotekerne,
- at der afsættes en pulje på 20% af biblioteksskolens bevilning til forskningsarbejde for at sikre mulighed for, at der skabes det nødvendige teoretiske grundlag for undervisningen og dermed for arbejdet i biblioteksvæsenet,
- at den centrale styring af biblioteksskolen tilpasses den

styringsmodel, der anvendes af undervisningsministeriet over for andre videregående uddannelsesinstitutioner, at tilknytningen til de ansættelsessteder, som har interesse i at følge og påvirke skolens uddannelses- og forskningsvirksomhed styrkes gennem oprettelsen af et uddannelsesråd.

Siden afgivelsen af rapporten er planlægningen af biblioteksskolens virksomhed bl.a. sket på baggrund af disse forslag, og i overensstemmelse med anbefalingerne i rapporten nedsatte kulturministeriet i marts 1981 uddannelsesudvalget til revision af Danmarks Biblioteksskoles grunduddannelse, efteruddannelse og forskningsvirksomhed.

Kapitel 3

Den nuværende organisation og undervisningsvirksomhed ved Danmarks Biblioteksskole

3.1. Biblioteksskolens opgaver

Biblioteksskolen er ifølge loven om Danmarks Biblioteksskole statens biblioteksfaglige læreanstalt, der har til opgave:

- at uddanne bibliotekarer til henholdsvis folke- og forskningsbiblioteker
- at varetage den biblioteksteoretiske uddannelse af forskningsbibliotekarer
- at meddele biblioteksteoretisk undervisning til andre grupper af medarbejdere ved bibliotekerne
- at meddele videregående uddannelse til faguddannede bibliotekarer og andre, der er fagligt ligestillet med disse
- at afholde kurser for medarbejdere ved offentlige arkiver
- at fremme forskning inden for biblioteksvæsenet.

3.2. Biblioteksskolens organisation og styrelse

Ved ændringen af loven om Danmarks Biblioteksskole i 1976 indførtes en styrelsesordning, der bygger på principperne i styrelsesloven for de højere uddannelsesinstitutioner. De nærmere regler om styrelsesordningen er fastsat i bekendtgørelse nr. 590 af 10. december 1976 om Danmarks Biblioteksskole, jfr. bilag 2.

Den samlede forvaltning forestås af rektor i forbindelse med et biblioteksskoleråd, et skoleråd og et afdelingsråd samt biblioteksskolens administrator, jfr. organisationsplanen i bilag 9.

Biblioteksskolerådet er det øverste kollegiale organ, der afgør alle sager, der vedrører biblioteksskolen som helhed. Det

behandler bl.a. studieplaner, principielle spørgsmål om studie- og eksamensforhold, forsknings- og kursusvirksomhed, budgetfor-slag, planlægning af skolens samlede virksomhed og besættelse af faste lærerstillinger.

Rådet består af 28 medlemmer. Heraf repræsenterer 14 medlemmer (heriblandt rektor) lærergruppen, 7 det teknisk-administrative personale og 7 de studerende. 19 af medlemmerne repræsenterer skolen i København, 8 afdelingen i Aalborg. Rektor er formand.

Rektor og repræsentanterne for henholdsvis skolen i København og afdelingen i Aalborg udgør et skoleråd og et afdelingsråd, der behandler særskilte anliggender vedr. skolen og afdelingen.

Valg af medlemmer til biblioteksskoleråd, skoleråd og afdelingsråd sker efter reglerne i bekendtgørelse nr. 35 af 12. januar 1977 om valg til de styrende kollegiale organer samt valg af undervisningsledere og afdelingsleder ved Danmarks Biblioteksskole.

Rektor repræsenterer Danmarks Biblioteksskole udadtil og er ansvarlig for den daglige ledelse af biblioteksskolen. Rektorstillingen er en tjenestemandsstilling.

Biblioteksskolens undervisningsvirksomhed er organiseret i 2 sektioner. Sektion I varetager uddannelsen af personale til folkebibliotekerne og sektion II uddannelsen af personale til forskningsbibliotekerne. Aalborgafdelingen omfatter kun sektion I.

Hver af sektionerne ved skolen i København ledes af en undervisningsleder, der bistår rektor i udførelsen af hans pædagogisk-administrative opgaver. Ved Aalborgafdelingen varetages den daglige administrative og pædagogiske ledelse af afdelingslederen i samarbejde med afdelingsrådet. Såvel undervisningsledere som afdelingsledere vælges blandt skolens, henholdsvis afdelingens faste, heltidsbeskæftigede lærere.

Ved skolen i København er der oprettet et studienævn for hver sektion. Afdelingen i Aalborg har ligeledes et studienævn. Studienævnene består af 4 lærere og 4 studerende. Nævnene har til opgave at medvirke til opnåelse af de bedst mulige studieforhold inden for deres område, og med henblik herpå skal de varetage opgaver vedr. studier og eksaminer samt andre opgaver, som biblioteksskolerådet henlægger til dem.

På det faglige og pædagogiske plan er biblioteksskolen opdelt

i et antal fagområder, bestående af fra 2-3 til 7-8 lærere. Hvert fagområde ledes af en fagleder, som har det faglige og pædagogiske ansvar for undervisningen. Fagområderne er som hovedregel fælles for de to sektioner. Ansættelse i lærerstillinger sker på grundlag af bedømmelse ved fagkyndige bedømmelsesudvalg efter reglerne i bekendtgørelse nr. 158 af 19. april 1979 om ansættelse i faglederstillinger og andre faste lærerstillinger ved Danmarks Biblioteksskole.

For hver sektion er der oprettet et kontaktudvalg med repræsentanter for biblioteksskolen, de faglige organisationer og foreninger samt for det offentlige biblioteksvæsen. Kontaktudvalgene har til opgave at drøfte biblioteksskolens undervisningsvirksomhed for de pågældende områder og kan over for rektor eller biblioteksskolerådet fremsætte forslag til nye aktiviteter og ændringer i bestående. Forslag om væsentlige ændringer af undervisningsplaner (studieplaner) eller eksaminer skal forelægges vedkommende kontaktudvalg til udtalelse.

Kontaktudvalgene har nedsat et fælles kursusudvalg, der har til opgave at drøfte biblioteksskolens kursusplanlægning, at stille forslag om prioritering af emner, at kanalisere kursusønsker fra bibliotekerne og følge afviklingen af kurserne.

3.3. Grunduddannelse af bibliotekarer til folke- og forskningsbibliotekerne

Uddannelsen til bibliotekar ved folkebibliotekerne er 4-årig og består af 3 års teoretisk undervisning og 1 års praktik, placeret i studiets 3. og 6. semester, jfr. bekendtgørelse nr. 421 af 30. august 1978 om studie- og eksamensordning ved Danmarks Biblioteksskole, sektion I (bilag 3).

Uddannelsen til bibliotekar ved forskningsbibliotekerne er 4-årig og har siden 1978 bestået af 3 års teoretisk undervisning og 1 års praktik, placeret i studiets 4. og 5. semester, jfr. bekendtgørelse nr. 381 af 1. august 1978 om studie- og eksamensordning ved Danmarks Biblioteksskole, sektion II, linjen for bibliotekarer (bilag 4).

3.4. Adgangsbetingelser og optagelsestest ved grunduddannelserne

Siden 1967 er optagelsen af studerende sket direkte på biblio-

teksskolen, uafhængig af forudgående ansættelse som aspirant eller elev. Adgangsgivende eksaminer er studenter-, HF- eller HH-eksamen, lærereksamen eller tilsvarende uddannelse. Eksamenskvo-
tienten har som hovedregel været afgørende for optagelsen.

Fra 1977 er bibliotekaruddannelserne blevet tilsluttet den koordinerede tilmeldings- og optagelsesprocedure for de videregående uddannelser, og fra 1979 er der fastsat nye optagelsesregler, jfr. bekendtgørelse nr. 32 af 26. februar 1979 om optagelse ved uddannelserne på Danmarks Biblioteksskole. Som ved en række andre videregående uddannelser indførtes en kvoteordning til fordeling af optagelsespladserne. 1. gruppe (40%) fordeles på grundlag af eksamensresultatet ved den adgangsgivende eksamen. 2. gruppe (40%) fordeles efter points på grundlag af erhvervsfaring og højskoleophold, og 3. gruppe (20%) tildeles biblioteksassistenter ved folkebibliotekerne, kontoruddannede ved forskningsbiblioteker og deltidsbibliotekarere med 6 års praksis samt til egentlige dispensater. Ved optagelse uden formel adgangsgivende eksamen (studentereksamen m.v.) er det en forudsætning, at ansøgeren har de nødvendige sprogkundskaber.

Indtil oprettelsen af Aalborgafdelingen pr. 1. september 1973 optoges ca. 200 studerende ved sektion I om året. Herefter optoges ca. 300 studerende.

Ved sektion II har optagelseskapa-
citeten været indtil 60 studerende pr. år.

Pr. 1. september 1981 blev optagelsestallet ved sektion I nedsat med 80 studerende til 220 studerende, fordelt med 140 studerende ved skolen i København og 80 ved afdelingen i Aalborg. Optagelsestallet ved sektion II blev fastsat uændret til 60 studerende. Skolens samlede optagelsestal blev således 280 studerende.

Pr. 1. september 1983 er optagelsestallet yderligere reduceret med 80 studerende. Herefter optages der 160 studerende ved sektion I, fordelt med 100 studerende ved skolen i København og 60 studerende ved afdelingen i Aalborg, samt 40 studerende ved sektion II. Det samlede optagelsestal er således 200 studerende. Reduktionerne af optagelsestallene vil få virkning på kandidat-tallene fra 1985 og følgende år.

3.5. Biblioteksteoretisk uddannelse af forskningsbibliotekarere

Sektion II omfatter foruden grunduddannelsen til bibliotekar ved forskningsbibliotekerne også den biblioteksteoretiske uddannelse af forskningsbibliotekarere ved videnskabelige og faglige biblioteker. Uddannelsen varer ca. 350 timer inden for et undervisningsår. Adgang har videnskabeligt uddannede, der er ansat som forskningsbibliotekarere eller dokumentalister ved forskningsbiblioteker eller dokumentationscentre, jfr. bekendtgørelse nr. 461 af 18. september 1969 om studieordning ved Danmarks Biblioteksskole, sektion II, linjen for forskningsbibliotekarere (bilag 5).

Der kan optages ca. 20 forskningsbibliotekarere pr. kursus. Alt efter antallet af tilmeldinger arrangeres uddannelsen med 1 til 1 1/2 års mellemrum.

3.6. Videregående biblioteksfaglig uddannelse til faguddannede bibliotekarere m.v. i form af længerevarende kurser

Biblioteksskolen meddeler videregående uddannelse til faguddannede bibliotekarere og andre der er fagligt ligestillet med disse. I henhold til § 3, stk. 1 i loven om Danmarks Biblioteksskole kan der ydes refusion af vikarudgifter til bibliotekarere under kurser af mindst 3 måneders varighed, jfr. nærmere kulturministeriets cirkulære af 11. november 1968 om stipendier og vikarhjælp under videregående biblioteksfaglig uddannelse og deltagelse i kurser på Danmarks Biblioteksskole.

I perioden 1968/69 - 1977/78 har der hvert år været gennemført længerevarende kurser af 3 måneders varighed med vikarhjælp til deltagerne. Fra 1978/79 har biblioteksskolen imidlertid af besparelsmæssige grunde måttet opgive at afsætte penge til vikarhjælp og denne kursustype har måttet indstilles. I stedet er gennemført 2 måneders kurser, hvortil der ikke ydes vikargodtgørelse.

3.7. Kursusvirksomhed

Der afholdes en række kortere kurser for bibliotekarere, forskningsbibliotekarere, kontoruddannet personale og andet personale ved folke- og forskningsbiblioteker samt for deltidsbibliotekarere ved folkebibliotekerne, jfr. oversigten i bilag 6.

Ifølge § 17, stk. h i bekendtgørelse nr. 169 af 13. maj 1965 om folkebiblioteker skal deltidsbibliotekarere gennemgå et 2-ugers kursus ved Danmarks Biblioteksskole. Kurserne arrangeres efter behov og efter nærmere aftale med Bibliotekstilsynet.

Siden 1967 er der gennemført 7- eller 8-ugers biblioteksassistentkurser for kontoruddannet personale i folkebibliotekerne og 4-ugers grundkurser samt specialkurser for kontoruddannet personale i forskningsbibliotekerne. På baggrund af en indstilling afgivet i 1980 fra en arbejdsgruppe nedsat af Kommunernes tandsforening er disse kursustyper efter godkendelse fra kulturministeriet ændret til en fællesuddannelse til biblioteksassistent ved folkebibliotekerne, amtscentraler for undervisningsmidler og forskningsbiblioteker m.v.

Biblioteksskolens kapacitet til efteruddannelsesvirksomheden er på finansloven for 1983 sat til ca. 170 kursusuger. Omregnet til helårsstuderende på grunduddannelsen svarer kursusdeltagelsen til ca. 190 studerende.

3.8. Uddannelse af arkivpersonale

Biblioteksskolen afholder efter behov kurser for personalet ved offentlige arkiver. Der er blevet afholdt enkelte kurser af denne art.

3.9. Andre uddannelser

I forbindelse med det af kulturministeren nedsatte bogudvalgs arbejde nedsattes en arbejdsgruppe med den opgave at stille forslag om ændringer af boghandler- og forlagsuddannelserne. Arbejdsgruppens overvejelser samt bogudvalgets indstilling herom fremgår af Betænkning nr. 969, Bøger i Danmark, København 1983.

Arbejdsgruppen anbefalede, at Danmarks Biblioteksskole overvejede at indpasse efter- og videreuddannelseskurser for boghandlens og forlagenes medarbejdere i skolens kursusprogram. På baggrund af arbejdsgruppens rapport anmodede bogudvalget i 1977 Danmarks Biblioteksskole om at fremkomme med forslag herom. Skolen pegede dels på et selvstændigt forlagskursus, bestående af et 3-ugers grundkursus suppleret med en række efterfølgende specialkurser, dels på en udbygning af den eksisterende linie-

fagsordning. Desuden foreslog Danmarks Biblioteksskole en efteruddannelse for medarbejdere ved boghandelen, bestående dels af forlagskursets grundkursus, dels af 2 specialkurser. Et flertal i bogudvalget anmodede kulturministeriet om at søge boghandelens og forlagenes medarbejders uddannelsesspørgsmål drøftet nærmere med Danmarks Biblioteksskole. Skolen var positivt indstillet til en løsning af de nævnte uddannelsesproblemer, men måtte konstatere, at man ikke inden for de eksisterende budgetrammer var i stand til at iværksætte kursustilbud til forlags- og bogbranchens folk.

Kapitel 4

En bibliotekarisk fællesuddannelse

4.1. Kommissorium og klarlæggelse heraf

4.1.1. Kommissorium

På baggrund af rapporten fra administrationsdepartementets arbejdsgruppe vedr. Danmarks Biblioteksskoles forhold og bibliotekskommissionens betænkning, har man skullet

udarbejde forslag til en fælles grunduddannelse for bibliotekarere

overveje hvorledes en integrering af fagområder kan gennemføres under hensyn til indholdet af grunduddannelsen og efteruddannelserne, samt pege på områder, som det vil være nødvendigt at udvikle ved hjælp af biblioteksskolens forskningsressourcer.

4.1.2. Baggrund for forslag om en fællesuddannelse

I betænkning 671 blev de 2 forskellige grunduddannelser foreslået samlet til et fælles bibliotekarstudium. Uddannelsen skulle være 4-årig og bestå af 2 dele på hver 4 semestre.

I de første 3 år af uddannelsen skulle der lægges lige stor vægt på folkebibliotekernes og forskningsbibliotekernes arbejde, mens der i det sidste år skulle være mulighed for at specialisere sig med hensyntagen til de studerendes ønsker og erhvervsvalg. Der indgik ikke en sammenhængende praktikanttjeneste i udvalgets forslag - i stedet kunne udstationering på folke- og forskningsbiblioteker indgå i studiet i det omfang, besvarelsen af studieopgaver ville gøre det nødvendigt.

Forslaget åbnede mulighed for, at studerende med 2-årig basis-

uddannelse skulle kunne optages direkte på uddannelsens 2. del.

Grunduddannelserne skulle som hidtil være erhvervsrettet, men udvalget lagde vægt på at fremme mulighederne for tværfaglig bredde og metodisk træning gennem en kombination af disciplinrettede kurser og en mere projektorienteret studieform.

Et forslag til en forsøgsuddannelse ved Aalborgafdelingen blev fremsat i 1978. Forslaget indebar en 4-årig uddannelse bestående af den 1-årige basisuddannelse ved Aalborg Universitetscenter efterfulgt af 3 studieår ved afdelingen. Forslaget blev som tidligere nævnt ikke iværksat, jfr. afsnit 3.2.

Forslaget om en fællesuddannelse i betænkning 671 byggede på den opfattelse, at arbejdet i henholdsvis folkebiblioteker og forskningsbiblioteker vil nærme sig hinanden. Betænkningen pegede f.eks. på, at "især til de større folkebiblioteker stilles krav om en specialisering i bogbestanden og bibliotekarisk vejledning, som på mange punkter ligner de krav, forskningsbibliotekerne stilles over for af deres publikum". Udviklingen inden for edb-katalogisering ville også betyde, at de bibliotekstekniske metoder nærmer sig hinanden. Der blev dog også konstateret forskelle mellem de 2 bibliotekstypers arbejdsområder. Som eksempler nævnes folkebibliotekernes betjening af børn og forskningsbibliotekernes behov for et differentieret personale på grund af den stærkt specialiserede forskning.

I bibliotekskommissionens betænkning peger man ligeledes på, at der "både med hensyn til brugerkredse, bogbestand og indretning kan ... påvises konturudviskende udviklingstendenser". På den anden side finder bibliotekskommissionen, at der stadig kan konstateres visse forskelle imellem bibliotekstyperne med hensyn til bibliotekernes brugerkredse, målsætning og opgaver. Man anser det derfor for "hensigtsmæssigt at fastholde en vis afgrænsning og opgavefordeling mellem forskellige bibliotekstyper".

I administrationsdepartementets rapport peges endvidere på et voksende behov for biblioteksfaglig ekspertise i erhvervslivets biblioteks- og informationstjenester og det heraf følgende ønske om en mere alsidig og fleksibel bibliotekaruddannelse. I en række lande har der da også eksisteret en fælles, grundlæggende bibliotekaruddannelse i adskillige år.

Rapporten påpeger, at det må være en forudsætning for at kunne sammenlægge uddannelserne, at der kan opstilles et fælles fag-

ligt mål for studiet. Den overordnede målsætning for uddannelserne er at kvalificere de studerende til at fungere erhvervsmæssigt som bibliotekarer, men tilrettelæggelsen af en fælles uddannelse må desuden tage udgangspunkt i en beslutning om, hvilke fag der anses for at høre til den grundlæggende biblioteksfaglige kerne, som alle bibliotekarer skal være bekendt med, hvilke fag der bør tilbydes som valgfrie, og hvilken indbyrdes prioritering disse fag skal have. Ud fra den generelle målsætning om at skabe en fælles uddannelse for alle bibliotekarer og at gøre uddannelsen fleksibel for at fremme bibliotekarernes erhvervsmuligheder, kan man opstille en ramme, som lægger hovedvægten i studiet på obligatoriske fag, men som samtidig åbner mulighed for specialisering gennem valgfrie fag i løbet af uddannelsen.

I rapporten drøftes, om det vil give et bedre uddannelsesforløb og en bedre anvendelse af lærerkapaciteten, hvis man reducerede skematimetallet og i stedet tilrettelagde studiet mere projektorienteret. Samtidig med en sådan omlægning af studieformen finder arbejdsgruppen, at der bør arbejdes for at nedbryde de nuværende faggrænser ved at samle de eksisterende fagområder i nogle få fagrammer.

I en fremtidig fælles uddannelse må der tages stilling til, om den enkelte studerende skal dele praktiktiden i 2-3 perioder, således at det sikres, at alle studerende får indblik i såvel forskningsbibliotekers som folkebibliotekers funktioner og arbejdsmetoder. Det bør også undersøges i hvilket omfang der kan skabes muligheder for praktikophold ved mere utraditionelle ansættelsessteder som f.eks. firmabiblioteker og biblioteker ved uddannelsesinstitutioner.

Ved planlægning af en fælles uddannelse må der yderligere tages stilling til, hvor lang praktiktiden skal være, samt hvor den mest hensigtsmæssigt kan placeres i studiet, således at den opfylder sit formål, dels at skabe forståelse for den i begyndelsen af studiet indlærte teori, dels at danne grundlag for den sidste del af studiets videregående udbygning. Det overordnede synspunkt ved fastsættelsen af praktiktidens længde og placering må være, at den skal være et integreret led i det bibliotekariske studium.

Ved overvejelserne om det faglige indhold i den fremtidige fælles grunduddannelse understreger rapporten behovet for, at der sker den nødvendige tilpasning af de centrale biblioteks-fag i

forhold til den teknologiske udvikling inden for biblioteksvæsenet. Hertil kommer, at grunduddannelsen bør tilrettelægges ud fra det hensyn, at de kommende bibliotekarere ikke alene skal søge beskæftigelse inden for det offentlige biblioteks- og informationsvæsen, men at de i rollen som informationsformidlere, dokumentalister m.v. skal være kvalificerede til også at arbejde inden for den private sektor.

4.1.3. Klarlæggelse af kommissoriet

Arbejdet har koncentreret sig om følgende 4 spørgsmål, der er udtaget af administrationsdepartementets rapport vedr. Danmarks Biblioteksskole.

1. Hvad forstås ved "den grundlæggende biblioteksfaglige kerne"?
2. Hvad menes der med, at man skal tilrettelægge "studiet mere projektorienteret"?
3. Hvad menes der med, at "man bør arbejde for at nedbryde de nuværende faggrænser ved at samle de eksisterende fagområder i nogle få fagrammer"? Hvad menes der i denne forbindelse med fagrammer?
4. Hvad menes der med, at der skal ske "den nødvendige tilpasning af de centrale biblioteksfag i forhold til den teknologiske udvikling inden for biblioteksvæsenet"?

Til forståelse af terminologien har man taget udgangspunkt i betænkning 671 samt forslaget om en forsøgsuddannelse ved Aalborgafdelingen. Der er her ikke tale om mekanisk at samle fag i fagrammer, men den enkelte fagramme er defineret ud fra et mål for et bestemt trin i studiet. Fagene behandles ikke isoleret og afsluttes ikke i et enkelt semester, men forløber gennem hele studiet eller dele deraf. Dette indebærer, at uddannelsesmålet for et givet forløb (et eller flere semestre) betinger, hvilke fag eller fagområder, som indgår i fagrammen.

Den biblioteksfaglige kerne bliver således de fag eller fagområder, som indgår med størst vægt i det samlede uddannelsesmål.

Endelig vil udvalget pege på, at en bibliotekarisk fællesuddannelse må tage udgangspunkt i to væsentlige forhold:

1. Udviklingen inden for biblioteks-, dokumentations- og informationstjenesterne gennem de senere år.

2. De erfaringer, som er indvundet gennem såvel de pædagogiske metoder som det faglige indhold i de hidtidige bibliotekaruddannelser.

Karakteristisk for de forskellige bibliotekssektors udvikling gennem de sidste 10-15 år har i korte træk været, at der for det første er sket en udvikling af det samarbejdende biblioteksvæsen med vægt på fælles mål og fælles funktioner; for det andet, at der er sket en differentieret udbygning af mål, opgaver, indhold, samlinger og funktioner i alle sektorer og på flere niveau'er inden for hver sektor.

Hertil kommer, at nye bibliotekssektorer, der ikke hidtil har haft nogen væsentlig indflydelse på uddannelsens indhold, nu er begyndt at gøre sig gældende og derfor må tilgodeses i en bibliotekarisk fællesuddannelse. Der kan især peges på uddannelsesinstitutionernes biblioteker, de lægevidenskabelige biblioteker på hospitalerne og den private sektors biblioteker, der bidrager til det almene billede af større faglig differentiering og funktionsspredning.

4.2. Almene synspunkter på en bibliotekarisk fællesuddannelse

En bibliotekarisk fællesuddannelse må tage hensyn til denne nye situation og organiseres så fleksibelt, at den færdigtuddannede bibliotekar er kvalificeret ikke blot til hele det nuværende arbejdsområde, men også til de fremtidige arbejdsområder.

En bibliotekarisk fællesuddannelse må derfor tilrettelægges således, at den færdigtuddannede bibliotekar er bredere fagligt kvalificeret. Sigtet er at ændre uddannelsen fra at være overvejende rettet mod de offentlige forskningsbiblioteker og folkebiblioteker til at blive en uddannelse, der i højere grad også tilgodeser behovene for biblioteks- og informationstjenester i det private erhvervsliv. Målet må derfor være at opbygge en uddannelse, der giver bedre mulighed for beskæftigelse uden for de traditionelle arbejdsområder for bibliotekarer. Uddannelsen drejes således fra den snævre tilknytning til den offentlige bibliotekssektor til en uddannelse, der er mere i overensstemmelse med behovene i det informationssamfund, der er under hastig udvikling.

Studieforløbet skal derfor udvikles i bredde og dybde.

I en kommende bibliotekaruddannelse bør studieforløbet bygge på problemorientering og progression, d.v.s. den gradvise udvikling af viden og færdigheder i bredden og i dybden samt tværfaglighed.

Udvalget foreslår, at dette sker gennem en fleksibel opbygning af fagammer, som for det enkelte semesters vedkommende er tilpasset bestemte delmål.

En fagamme vil derfor i studieforløbet bestå af de til rammen nødvendige elementer fra de enkelte fag. Indholdet i fagammen vil afhænge af de uddannelsesmål, der er fastlagt for det pågældende semester.

Dette betyder, at tværfagligheden i semestret er bestemt af uddannelsesmål, der søges opnået gennem projektorienteret undervisning (studieopgaver med dertil knyttede kurser) og de til hvert semesterforløb knyttede obligatoriske kurser.

4.3. Forhold til andre uddannelser

En række andre uddannelsesinstitutioner beskæftiger sig med emner, der har en vis forbindelse med nogle af de områder, der indgår i studiet på Danmarks Biblioteksskole. Det vil derfor være rimeligt, at Danmarks Biblioteksskole udviser fleksibilitet over for andre eksisterende og kommende uddannelser, som ligger tilgrænsende eller inden for bibliotekaruddannelsens hovedlinier, og med hvilke uddannelsesmål og evalueringer er sammenlignelige.

Der bør derfor fortsat være mulighed for, at Danmarks Biblioteksskole kan optage forhandlinger med andre institutioner om en eventuel gensidig meritoverførsel og andet uddannelsesmæssigt samarbejde.

Konkret kan det nævnes, at der mellem Aalborg Universitetscenter og Danmarks Biblioteksskoles afdeling i Aalborg er indledt forhandlinger om gensidig overførsel af lærerressourcer og at Danmarks Biblioteksskoles afdeling i Aalborg blandt andet er repræsenteret i planlægningsarbejder i forbindelse med nye uddannelser på Aalborg Universitetscenter.

Dette kan tænkes at føre frem til et nærmere fagligt og uddannelsesmæssigt samarbejde mellem de to institutioner.

4.4. Bibliotekaruddannelsens mål

Bibliotekaruddannelsen har til formål at kvalificere den færdigtuddannede til bibliotekariske arbejdsopgaver i statslige, kommunale og private biblioteker samt i informations- og dokumentationstjenester og at give den færdigtuddannede grundlag for at følge udviklingen inden for disse områder.

Formålet opfyldes ved, at den studerende gennem uddannelsen tilegner sig:

1. En helhedsopfattelse af de kulturelle, uddannelsesmæssige og samfundsbetingedede behov hos den enkelte bruger og hos brugergrupper, organisationer, institutioner m.v.
2. Kundskaber, som er af central betydning for varetagelsen af de almene og specielle bibliotekariske funktioner i biblioteks-, dokumentations- og informationsarbejdet.
3. Kundskaber, som er af central betydning for planlægning, ledelse og evaluering af biblioteks-, dokumentations- og informationstjenester.
4. Færdigheder i at omsætte denne forståelse og disse kundskaber i arbejdet med at udvælge og indsamle, behandle og formidle materiale til opfyldelse af de nævnte behov.

4.5. En bibliotekarisk fællesuddannelse

4.5.1. Bibliotekaruddannelsens organisation

Bibliotekaruddannelsen er en 4-årig uddannelse, i hvilken praktiske uddannelseselementer på folke- og forskningsbiblioteker samt i informations- og dokumentationstjenester indgår med en varighed svarende til to semestre.

Uddannelsesforløbet omfatter obligatoriske kurser samt øvelser og studieopgaver. Til studieopgaverne knyttes kurser, som er nødvendige for løsningen af studieopgaverne.

Ved løsningen af nogle af studieopgaverne samt ved udarbejdelsen af den afsluttende hovedopgave indgår studieophold i biblioteker og i institutioner inden for biblioteks-, dokumentations- og informationsområdet (feltpraktik). Feltpraktikken udgør en del af den samlede praktiske uddannelse.

De sidste 3 1/2 semestre rummer et tilvalgssystem, således at de studerende inden for fastlagte rammer har mulighed for at tilrettelægge et individuelt studieforløb, bestemt af interesser og erhvervspræferencer.

Oversigt over studieforløbet:

1.sem.	Kultur og information i samfundet Introduktionssemester Metodekursus I		
2.sem.	Biblioteksfagligt grundkursus Metodekursus II		
3.sem.	Almen praktik: 3 1/2 måned ----- Undersøgelser: 1 1/2 måned		
4.sem.	Materialevalg, accession og formidling BDI-områdets historie Metodekursus III		
5.-7.sem.	Fælles kursus i økonomi/administration (1/2 semester) ----- Elementer fra de 3 områder vælges efter et pointsystem (2 1/2 semester)		
	Område 1: Det samfunds- og publikumsorienterede område	Område 2: Kundskabsorganisation. (Ordning, lagring, genfindning)	Område 3: Informationsformidling og informationsteknologi
8.sem.	Hovedopgave. Udarbejdes med en eller flere lærere som vejledere, evt. i form af et hovedopgaveseminar		

Studiets første 4 1/2 semestre tilrettelægges som et fælles obligatorisk forløb, i hvilket 3. semester udgør en almen praktikperiode i et bibliotek eller i en dokumentations- eller informationstjeneste.

Studiet tilrettelægges i sidste halvdel af 5. samt i 6. og 7. semester inden for tre emneområder:

1. Det samfunds/publikumsorienterede område
2. Kundskabsorganisation
3. Informationsformidling og informationsteknologi

Inden for disse tre emneområder vælger den studerende en række

emner efter et af studienævnet fastlagt pointsystem, svarende til i alt 2250 studenterarbejdstimer, heri inkluderet evaluering.

Undervisningen i disse emner vil bygge på og videreføre de i det fælles forløb erhvervede kundskaber.

Den studerende, som ikke ønsker at fordybe sig i et bestemt emne kan for eksempel vælge kun at følge dette emne i et semester og opfylder dermed de minimumskrav, der må stilles til uddannelsen, for at den færdigtuddannede vil kunne udfylde alle stillinger inden for biblioteks-, dokumentations- og informationsområdet.

Dermed tilrettelægges uddannelsen inden for 5. semesters sidste halvdel og 6.-7. semester således, at minimumskravene ligger i et semesters undervisning, og summen af undervisningen i et bestemt emne i 2 1/2 semester udgør de maksimale krav.

Man må ligeledes kunne forestille sig, at forskellige aspekter af samme funktion vil kunne placeres i mere end ét af de tre emneområder.

Studiet afsluttes i det 8. semester med udarbejdelse af en hovedopgave med emne inden for et snævert eller bredt område, efter den studerendes eget valg i samarbejde med vejlederen.

Hvor særlige forhold gør sig gældende skal det være muligt for enkelte studerende at gennemføre studieelementerne i en anden rækkefølge end den ovenfor nævnte.

4.6. Praktik

Praktiktiden bør være et integreret led i studiet og give den studerende en vejledning og indføring i biblioteksarbejdet med særligt henblik på de bibliotekariske funktioner.

Dette forudsætter viden om organisation, praktiske bibliotekariske færdigheder, metodiske færdigheder samt teoretisk indsigt.

For at skabe den størst mulige sammenhæng mellem den teoretiske og den praktiske del af studiet tilrettelægges praktiktiden - i alt 30 uger - dels i form af en almen praktik i studiets 3. semester, dels i form af feltpraktikperioder af tilsammen 1 semesters varighed.

4.6.1. Almen praktik

Undervisningen i studiets 2 første semestre skal blandt andet forberede praktiktiden, således at den studerende i praktiktiden kan

udnytte de færdigheder og den viden, som er erhvervet i den forudgående del af studiet.

Formålet med den almene praktik er:

at skabe en sammenhæng mellem teoretisk viden og praktisk biblioteksarbejde; at give den studerende indsigt i bibliotekets forskellige arbejdsområder og arbejdsprocesser, at videreudvikle de bibliotekariske færdigheder, som den studerende har erhvervet i de to foregående semestre, at tilvejebringe praktiske erfaringer og indsigt, som kan skabe grundlag for det fortsatte teoretiske studium.

En samlet del af tiden i almen praktik afsættes til iagttagelse, undersøgelse og analyse. Herved tilsigtes det bl.a. at skabe et bedre grundlag for undervisningen efter praktiktiden.

I undersøgelsesperioden på 1 1/2 måned skal den studerende med udgangspunkt i opgaver stillet af Danmarks Biblioteksskoles lærere og med baggrund i de færdigheder, der er erhvervet i den forudgående del af perioden, undersøge og analysere funktioner og processer i biblioteket. Perioden tilrettelægges af biblioteksskolens lærere efter konsultation med praktiksted og praktikvejleder.

Den almene praktik tilbringes på et af Danmarks Biblioteksskole godkendt praktiksted. I forbindelse med undersøgelsesperioden i slutningen af praktiktiden kan der skabes mulighed for kortere udstationeringer i institutioner inden for BDI-området.

Den almene praktik følges af praktikvejlederne på det enkelte praktiksted i overensstemmelse med praktikplanen for semestrets første 3 1/2 måned.

Det forudsættes, at der til praktikvejlederne på praktikstederne afsættes den fornødne tid til at varetage vejlederfunktionen.

Udtalelser om den studerendes gennemførelse af praktikplanen kan afgives, når praktikstedet skønner det nødvendigt.

4.6.2. Feltpraktik

Af praktiske årsager vil praktikanten næppe kunne få et bredt kendskab til biblioteks-, dokumentations- og informationsområdets institutioner i løbet af den almene praktik. Derfor vil den øvrige del af den praktiske uddannelse blive tilrettelagt som feltpraktik.

Ved at tilrettelægge praktiktiden i tilknytning til eller som en integreret del af de enkelte kurser, studieopgaver eller hovedopgave opnår man blandt andet, at den studerende i løbet af studiet får lejlighed til at undersøge og analysere funktioner og processer i flere forskellige bibliotekstyper og dokumentations- og informationstjenester.

Da en sådan feltpraktik skal tilrettelægges i tilknytning til undervisningen, opnår man endvidere, at der dermed skabes mulighed for en frugtbar kontakt mellem Danmarks Biblioteksskoles lærere og studerende og personalet på bibliotekerne. Det forhold, at feltpraktikopholdene i alt væsentligt skal tilrettelægges af Danmarks Biblioteksskoles lærere, nødvendiggør endvidere, at disse må have et omfattende og indgående kendskab til biblioteks-, dokumentations- og informationsområdets institutioner.

I en ulønnet praktik, der er et integreret led i bibliotekaruddannelsen, vil praktikanterne ikke kunne betragtes som arbejdskraft for institutionen. Den forudsætter et nært samarbejde mellem bibliotekernes medarbejdere og Danmarks Biblioteksskoles lærere og vil kunne indebære visse instruktionsopgaver for bibliotekernes medarbejdere over for praktikanterne.

For at undgå at den foreslåede feltpraktikordning knyttet til studieopgaver, medfører at biblioteker og institutioner nærmest uddannelsesstederne bliver overbelastet, bør det gøres økonomisk muligt for de studerende at foretage rejser til andre biblioteker og institutioner. De gældende støttemuligheder til rejser i forbindelse med hoved- og specialeopgaver - i fællesuddannelsen: Hovedopgaver - foreslås derfor udvidet, således at rejser, som er nødvendige for gennemførelse af studieopgaverne inddrages som støtteberettigede på lige fod med hovedopgaverne.

Placeringen i feltpraktik forudsætter en aftale mellem Danmarks Biblioteksskole og den modtagende institution.

4.7. Studieformer

Studiet tilrettelægges i en række fagammer, jfr. bilag 7. Ved fagamme forstås et overordnet tema eller emneområde, i hvilket en række af Danmarks Biblioteksskoles fagområder i samarbejde tilrettelægger et undervisningsforløb, som kan være sammensat af obligatoriske kurser samt øvelser, seminarer, forelæsningsrækker og studieopgaver med dertil knyttede kurser.

Fagramme-strukturen vil således være et pædagogisk instrument, som skal sikre en større tværfaglig sammenhæng mellem Danmarks Biblioteksskoles fagområder. I denne forbindelse skal fagrammerne ikke betragtes som en administrativ enhed.

Hvert af Danmarks Biblioteksskoles fagområder vil således - i et varierende omfang og på flere niveau'er - kunne deltage i tilrettelæggelse og afvikling af i princippet alle fagrammer.

Vægtningen mellem de forskellige studieformer - kurser, øvelser, seminarer, forelæsningsrækker, studieopgaver - vil være tilrettelagt således, at studieopgaverne og andre mere selvstændige studieformer optager en stadigt stigende andel i løbet af studiet, efter at deres andel har været sat til ca. 20% i det første studieår.

Øvelser og studieopgaver vil kunne løses såvel individuelt som af grupper på indtil 6 studerende.

I øvrigt vil udvalget tilslutte sig hovedsynspunkterne vedrørende undervisningsformer i afsnit 4.2.5. i Betænkning 671:

"Studiet må sikre, at de studerende tilegner sig de kundskaber og færdigheder, som både muliggør varetagelse af de specielle bibliotekariske funktioner i det praktiske arbejde, og som samtidig er af en sådan faglig bredde, at tværfaglig kommunikation og samarbejde muliggøres. Der må i studiet være indbygget mulighed for, at de studerende kan analysere og tage stilling til de betingelser, hvorunder de pågældende funktioner udøves.

Studiet må tilrettelægges således, at det har professionelle funktioner som slutmål, og at disse mål nås gennem et studium med en bredde og arbejdsform, der udvikler evner til at betragte funktionerne i større sammenhænge, til at samarbejde med andre og til at bearbejde problemer metodisk.

Endelig må studiet have en sådan struktur, at sammenhængen mellem undervisning og forskning - på alle niveau'er af studiet - er til stede. Med en undervisningsform bestående af en kombination af tværfaglige studieopgaver og disciplinrettede kurser kan disse krav imødekommes. En projektorienteret studieform karakteriseres først og fremmest ved den mulighed for tværfaglig bredde og metodisk træning, som den lægger op til. Da lærernes forskningsprojekter og de studerendes studieopgaver gensidigt vil inspirere og påvirke hinanden, vil undervisning og forskning hermed være bragt i overensstemmelse med hverandre med hensyn til metode, kritik og indhold.

Samtidig må det dog være klart, at der - ikke mindst i et erhvervsorienteret studium som dette - i forbindelse med den projektorienterede undervisning vil være brug for kurser til indlæring af basal viden, teorier og metoder, først og fremmest i fag, der må anses for uomgængelige med henblik på erhvervsudøvelsen, men også i fag, der må betragtes som forudsætning for andre fag.

Selv om der i studiet lægges vægt på, at de studerende tilegner sig en videnskabelig metode til at sætte elementer af de forskellige discipliner i relation til hinanden i et tværfagligt projekt, vil uddannelsen således også komme til at indeholde kursusrpræget tilegnelse af basal viden og metodisk færdighed i på egen hånd at tilegne sig viden".

4.7.1. Studieopgaver

Begrebet foreslås defineret meget bredt. En studieopgave kan være baseret på eller udført i forskellige medier ud over det skriftlige, f.eks. audio-visuelle programmer til brugeropklæring, udstillinger, edb-bearbejdede spørgeskemaer, lyd-diasserier, video-film og skriftlige opgaver.

Hvad angår emnerne for studieopgaverne er der to hensyn, der skal afvejes overfor hinanden. Det ene er de studerendes præferencer, det andet er bredden i kvalifikationer. Hvis de studerende uden bindinger kan vælge studieopgaveemner, kan resultatet blive, at en studerende udarbejder alle sine studieopgaver omkring et bestemt emne. Dette problem kan løses ved at stille spredningskrav til den studerendes valg af studieopgaveemner.

Gennem sådanne spredningskrav kan bredden sikres samtidig med, at de studerende får mulighed for en vis specialisering gennem valg af studieopgaver.

4.8. Tilrettelæggelse og indhold af studiets enkelte semestrefagammer

Studiets første 4 1/2 semestre, som er et fælles forløb, omfatter 4 fagammer samt almen praktik af et semesters varighed:

1. semester: Kultur og information i samfundet. Introduktionssemester.
2. semester: Biblioteksfagligt grundkursus.
3. semester: Almen praktik.

4. semester: Materialevalg, accession og formidling
BDI-områdets historie.
5. semester (1. halvdel): Økonomi/administration.

4.8.1. 1. semester

Fagramme 1: Kultur og information i samfundet.

Introduktionssemester

I fagrammen indgår følgende elementer: Obligatoriske kurser, herunder metodekursus I samt øvelser, seminarer, studieopgaver og dertil knyttede kurser. Feltpraktik kan indgå.

Formålene med fagrammen er:

- a. - at de studerende på et grundlæggende niveau får en historisk og sociologisk funderet viden om, samfundet, dets kulturformer, medieproduktion og informationsstrukturer,
- b. - at de studerende tilegner sig færdigheder i at anvende metoder til organisationsbeskrivelse og viden om og et systematisk overblik over institutionstyperne inden for biblioteks-, informations- og dokumentationsområdet, samt at de studerende får indsigt i overordnede politiske, kulturelle, organisatoriske og formidlingsmæssige processer og problemer, der knytter sig til arbejdet i de ovennævnte institutionstyper,
- c. - at de studerende får indsigt i biblioteksskolens forskellige fagområder, både med hensyn til deres indbyrdes sammenhæng i undervisningen, og med hensyn til hvorledes de indgår i funktionerne i folke- og forskningsbiblioteker samt i dokumentations- og informationstjenester,
- d. - at de studerende sættes i stand til at arbejde i grupper, til at udfærdige problemformuleringer, til at anvende enkelte undersøgelses- og analysemetoder samt til at udnytte grundlæggende metoder til informations- og litteratursøgning.

til opfyldelse af formål a. indgår elementer fra følgende fagområder:

Kulturformidling og bibliotekssociologi
AV-materialer
Børnebibliotekskundskab
Skønlitteratur og litteraturvidenskab

Faglitteratur

Bogvæsen

Referencearbejde og dokumentation

Bibliografi

Bibliotekshistone

EDB

Til opfyldelse af formål b. indgår elementer fra følgende fagområder:

Biblioteksorganisation og -administration

Kulturformidling og bibliotekssociologi

Børnebibliotekskundskab

EDB

Referencearbejde og dokumentation

Bibliotekshistone

Til opfyldelse af formål c. bidrager alle biblioteksskolens fag.

Formål d. opfyldes gennem metodekursus I, hvori elementer fra følgende fagområder indgår:

Kulturformidling og bibliotekssociologi

Referencearbejde og dokumentation

Bibliografi

Faglitteratur og litteraturvidenskab

EDB

Pædagogik/psykologi

I fagrammen behandles bl.a. følgende temaer:

1. Bibliotekstyper i informationssamfundet

Der gives et indblik i formidlingens to hovedområder: Kulturformidling og informationsformidling, samt en oversigt over, hvilke institutioner i samfundet der foretager en sådan formidling. Enkeltemner kan være:

Kultur og information i samfundet

Bibliotekstyper i informationssamfundet

Uddannelsessystemets og forskningens organisation og funktion

Samspil med andre kultur- og informationsformidlende institutioner i samfundet

2. Biblioteksvæsenets overordnede struktur

Der bør lægges vægt på, at Danmark har et sammenhængende og samarbejdende biblioteksvæsen. Enkeltemner kan være:

Myndigheder

Centrale instanser

Biblioteksvæsenets landsdækkende foreninger og medarbejderorganisationer

Fællesinstitutioner (Bibliotekscentralen, Indbindingscentralen, Depotbiblioteket fx)

3. Materialetyper

Der gives et indblik i, hvilke materialer bibliotekerne formidler. Enkeltemner kan være:

Materialetyper (bøger, tidsskrifter, AV, elektroniske medier, mikroformer, kunstværker osv.)

Produktion og distribution

Materialernes indhold

4. Bibliotekernes interne strukturer

Der gives et indblik i, hvorledes biblioteksenhedens størrelse, omfang og faglige specialiseringsgrad påvirker de interne strukturer, opdelingen i afdelinger og fordelingen af arbejdsopgaverne blandt de forskellige personalekategorier. Enkeltemner kan være:

Bibliotekernes interne opdeling

Interne processer (materialevalg, ordning og genfindning af materialerne)

Publikumsarbejdet

Personalestrukturen (i forbindelse med den interne opdeling og i forbindelse med de interne processer og publikumsarbejdet)

5. Bibliotekets rolle i samfundet

Der gives et indtryk af bibliotekernes samfundsopgaver og af faget med det formål at motivere de nye studerende for studiet.

Enkeltemner kan være:

Rolle som kulturformidlende institution

Brugerstudier (hvem bruger, hvor meget bruger man, hvorfor bruger man/hvorfor bruger man ikke?)

Forholdet mellem behov og informationstilbud

Politiske og sociale forholds betydning for informations- og kulturformidlingen

4.8.2. 2. semester

Fagramme 2: Biblioteksfagligt grundkursus

Formålet med det biblioteksfaglige grundkursus er:

at give de studerende et grundlæggende kendskab til klassifikations-, indekserings- og katalogsystemer samt til bibliografisk teori og referenceværker, således at de er i stand til at anvende dette i informations- og litteratursøgning inden for hele biblioteks-, dokumentations- og informationsområdet.

I fagrammen indgår følgende elementer: Obligatoriske kurser samt seminarer, studieopgaver og dertil knyttede kurser og metodekursus II, som knytter sig til fagrammens formål.

lil opfyldelse af dette formål indgår elementer fra følgende fagområder:

Katalogisering (regelsættets positive og negative virkninger, kendskab til baggrund og principper for regelsættet, viden om ophavsproblematik, deskriptiv katalogisering, navneformsproblematik, alfabetisering, forholdet mellem katalog og bruger med henblik på at kunne anvende kataloger)

EDB (en indføring i informationsformidling med henblik på anvendelse af edb i bibliotekerne, herunder datamatens virkemåde og funktion, edb-teknikkens muligheder og begrænsninger, datamedier og datastrukturer, systembeskrivelser, online informationssystemers virkemåde)

Klassifikation (klassifikationssystemer og klassifikationsproblemer historisk og funktionelt; kendskab til grundlaget og principperne for forskellige systematiske eller alfabetiske emneindekseringssystemer, f.ex. DK 5, UDK, SAB, Precis, med henblik på at kunne anvende dette kendskab i emnesøgning; forholdet mellem klassifikations- og opstillingssystemer)

Bibliografi (kendskab til de væsentligste danske og udenlandske bibliografier; kendskab til bibliografisk teori og terminologi samt litteratursøgningens generelle problematik)

Referencearbejde og dokumentation (kendskab til den væsentligste danske og udenlandske håndbogslitteratur samt emnesøgningens generelle problemer, søgetyper, søgeprofiler, søgemodeller m.v.)

Fremmedsproglig biblioteksterminologi (biblioteksteknisk terminologi på hovedsprogene i relation til den danske biblioteksterminologi, fagsprogets syntax og synonymik, biblioteksfaglige ordbøger).

4.8.3. 3. semester

Almen praktik

Der henvises til afsnit 4.6.1.

4.8.4. 4. semester

Fagramme 3: Materialevalg, accession og formidling

BDI-områdets historie

I fagrammen indgår følgende elementer: Obligatoriske kurser, herunder metodekursus III samt øvelser, seminarer, studieopgaver og dertil knyttede kurser. Feltpraktik kan indgå.

Formålene med fagrammen er:

- a. - at sætte de studerende i stand til at vurdere boglige og ikke-boglige materialer og samlinger i en faglig og brugerorienteret sammenhæng, og at de studerende sættes i stand til at vælge, accessionere og formidle boglige og ikke-boglige materialer,
- b. - at de studerende sættes i stand til at anvende metoder til at beskrive, vurdere, sammensætte, udvikle, vedligeholde og formidle materialesamlinger,
- c. - at give de studerende kendskab til BDI-områdets historiske udvikling,
- d. - at de studerende tilegner sig viden om forskellige udenlandske bibliotekssystemer, dokumentations- og informations-tjenester samt internationale organisationer set i deres respektive sociale og historiske sammenhæng,
- e. - at de studerende bliver i stand til at anvende historisk metode og metoder til lokalsamfundsanalyse.

Til opfyldelse af formål a. indgår elementer fra følgende områder:

Bogvæsen

Bogvalg og accession (litteraturanskaffelse, teori og praksis, herunder lovgivning, institutionskundskab, danske

og udenlandske bogvalgskilder, kassationspolitik, publikationsformer)

AV-materialer (film, TV, video, billedkunst, musik)

Børnebibliotekskundskab (børnelitteratur)

Skønlitteratur og litteraturvidenskab

Fagencyklopædi og -litteratur (herunder databaserede materialer).

I forbindelse hermed kan følgende emner fx behandles:

Musik og musikbærende materialer

Kunst og billeddokumentation

Udstillingsvirksomhed

Patenter, standarder, normer

Teledata og teletekst

Lokalsamlingsmaterialer

Film, TV og video

Formål b. opfyldes gennem metodekursus III, hvori der indgår elementer fra de under a. nævnte fagområder.

Til opfyldelse af formål c. og d. indgår elementer fra følgende fagområder:

Bibliotekshistorie

Børnebibliotekskundskab

Kulturformidling og bibliotekssociologi

Formål e. opfyldes gennem elementer fra følgende fagområder:

Bibliotekshistorie

Kulturformidling og bibliotekssociologi

Fagencyklopædi og -litteratur

4.8.5. 5. semester (1. halvdel)

Fagramme 4: Økonomi/administration

I fagrammen indgår følgende elementer: Obligatoriske kurser samt øvelser, seminarer, studieopgaver og dertil knyttede kurser.

Feltpraktik kan indgå.

Formålet med fagrammen er:

- a. - at de studerende tilegner sig viden om og et systematisk overblik over de administrative og organisatoriske strukturer inden for biblioteks-, informations- og dokumentationsområdet, herunder grundlæggende viden om budget- og regnskabsvæsen i kommunale, statslige og andre forvaltninger;

at de studerende får viden om de økonomiske, politiske og lovgivningsmæssige rammer for BDI-områdets institutioner, samt kendskab til metoder til institutions- og organisationsanalyse og statistisk metode på elementært niveau.

Formålet opfyldes gennem elementer fra fagområdet Biblioteksadministration og -organisation.

4.8.6. 5. (2. halvdel) og 6.-7. semester

I 5.-6.-7. semester vælger den studerende efter et pointsystem, der fastlægges i studieordningen, at beskæftige sig med emner inden for de tre nedenfor nævnte områder.

Den studerende skal vælge således, at minimumskrav, svarende til et semesters undervisning inden for hvert af de tre områder, er dækket.

1. Det samfunds/publikumsorienterede område
2. Kundskabsorganisation
3. Informationsformidling og informationsteknologi

Undervisningen inden for disse tre områder organiseres i en række fagammer, hvor den studerende fordyber sig i områdernes indhold, delvis bestemt af en hensyntagen til de institutioner inden for biblioteks-, dokumentations- og informationsområdet, hvor dette indhold indgår i funktionerne.

Undervisningsformerne består i obligatoriske kurser samt forelæsninger, seminarer og studieopgaver med dertil knyttede kurser.

Desuden indgår feltpraktik i forbindelse først og fremmest med besvarelse af studieopgaverne i undervisningsforløbet.

Den studerende skal vælge et forløb, der over 2 1/2 semestre vil svare til 2250 arbejdstimer incl. evaluering.

Indholdet i de enkelte områder.:

1. Det samfunds/publikumsorienterede område

Formålet med dette område er:

at give den studerende kendskab til litteraturen (såvel skøn- som fagliggeratur) og AV-materialernes historie, typologi og sociologi, deres anskaffelse og accession, formidling af bestemte materialetyper, formidlingsarbejde i særlige bibliotekstyper (børne-, kunst-, hospitals-, firma-, uddannelsesbiblioteker m.fl.), brugeroplæring og kulturformidling.

Til opfyldelse af dette formål indgår elementer fra følgende fagområder:

Skønlitteratur og litteraturvidenskab
 Børnebibliotekskundskab
 AV-materialer
 Bogvæsen
 Fagencyklopædi
 Bogvalg og accession
 Publikumsarbejde
 Pædagogik/psykologi
 Kulturformidling og bibliotekssociologi
 Biblioteksadministration og -organisation
 Bibliotekshistorie

2. Kundsabsorganisation

Formålet med dette område er:

at give den studerende kendskab til og færdigheder i de forskellige former for ordning, lagring, genfindning og formidling af litteratur og information samt andre materialer.

Til opfyldelse af dette formål indgår elementer fra følgende fagområder:

Katalogisering
 Klassifikation
 Bibliografi
 Referencearbejde og dokumentation
 EDB
 Fagencyklopædi

3. Informationsformidling og informationsteknologi

Formålet med dette område er:

at give den studerende kendskab til fremstillingen af informationsbærende materialer samt til informationsteori og kommunikationsteori.

Til opfyldelse af dette formål indgår elementer fra følgende fagområder:

Bogvæsen
 EDB
 Katalogisering
 Klassifikation
 Bibliografi
 Referencearbejde og dokumentation
 Fagencyklopædi

4.8.7. 8. semester

I det afsluttende semester udarbejdes med én eller flere lærere som vejleder, evt. i form af et hovedopgaveseminar, en hovedopgave inden for et eller en kombination af flere af de emneområder, som den studerende har beskæftiget sig med i uddannelsen.

Udarbejdelsen af hovedopgaven kan kombineres med feltpraktik, f.eks. i forbindelse med indsamling af materiale.

4.9. Evaluering

Udgangspunktet har været, at alle fag skal ligestilles evalueringsmæssigt.

Der anvendes intern og ekstern evaluering. Intern evaluering foretages af de implicerede lærere, og finder sted ved afslutningen af hver enkelt studieopgave. Formålet med den interne evaluering er primært at danne grundlag for en tilbagemelding til den enkelte studerende eller gruppe af studerende om graden af kundskabs- og færdighedstilegnelse i det enkelte forløb.

Ekstern evaluering foretages under medvirken af censorer beskikket af kulturministeriet. Ekstern evaluering kan omfatte både det obligatoriske kursusstof og studieopgaverne. Studieopgaver kan ved såvel intern som ekstern bedømmelse udarbejdes af den enkelte studerende eller af en gruppe studerende. Gruppestørrelsen kan dog højst være 6 studerende.

Enhver bedømmelse af de studerende er individuel også i tilfælde af gruppebesvarelse.

Udvalget foreslår 8 eksterne evalueringer:

- 2. semester: Prøve i det biblioteksfaglige grundkursus
- 4. semester: Prøve i kursusstoffet
Evaluering af studieopgaverne
- 5. semester: Evaluering af studieopgaven i økonomi/administration
- 5.-6.-7. semester: Evaluering af selvvalgt studieopgave inden for et af de 3 områder
laid to prøver i kursusstoffet inden for de 2 øvrige områder
- 8. semester: Evaluering af hovedopgaven i forbindelse med et fremlæggesseminar.

Kapitel 5

Danmarks Biblioteksskoles efter- og videreuddannelse

5.1. Udgangspunkt for udvalgets arbejde

Udgangspunktet for arbejdet har for det første bestået i det kommissorium, som ministeriet for kulturelle anliggender har fastlagt for udvalgets arbejde; for det andet i de retningslinier, der er afstukket i administrationsdepartementets rapport vedrørende Danmarks Biblioteksskoles efter- og videreuddannelsesvirksomhed; og for det tredje i to rapporter om kursusvirksomhedens fremtid, som er blevet udarbejdet af kursuslederen og et udvalg på Danmarks Biblioteksskole. Endelig er materiale vedrørende kursusvirksomhed på andre institutioner, som i deres virksomhed har et vist sammenfald med biblioteksskolens kurser, også indgået i overvejelserne om biblioteksskolens fremtidige kursusaktiviteter.

5.1.1. Kommissorium

Kommissoriet siger, at udvalget skal:

- a. Undersøge hvilke behov for efteruddannelse, biblioteksskolen har mulighed for at imødekomme.
- b. Udarbejde forslag til indholdet og en mere systematisk tilrettelæggelse af undervisningstilbud til bibliotekarere, forskningsbibliotekarere og andre medarbejdere ved bibliotekerne samt til medarbejdere inden for anden dokumentations- og informationsvirksomhed.
- c. Overveje hvorledes en integrering af fagområder kan gennemføres under hensyn til indholdet af grunduddannelsen og efteruddannelserne, samt at pege på områder, som det vil være nødvendigt at udvikle ved hjælp af biblioteksskolens forskningsressourcer.

Ad a

Det vil være vanskeligt at måle behovet for efter/videreuddannelse af samtlige personalekategorier ved såvel folke- som forskningsbiblioteker. Det vil muligvis kunne gøres ved hjælp af udsendte spørgeskemaer. Denne metode vil imidlertid være tids- og omkostningskrævende. Hertil kommer, at den sandsynligvis kun vil afspejle et øjeblikkeligt behov, og med den udvikling, der for tiden er i det samlede biblioteksvæsen, først og fremmest i forbindelse med store fællesprojekter og automatiserede arbejdsprocesser, vil en sådan behovsanalyse utvivlsomt hurtigt blive forældet.

En anden metode består i at analysere tilmeldingerne til de kurser, som biblioteksskolen har udbudt gennem de senere år. En sådan metode er imidlertid behæftet med en lang række indbyggede usikkerhedsfaktorer. For det første vil den kun afspejle behovet for deltagelse i de kurser, som biblioteksskolen p.t. har kapacitet til at udbyde. Det mere eller mindre latente behov for kurser i andre emnekredse/funktioner, som findes blandt bibliotekernes medarbejdere, vil ikke blive udtrykt. For det andet vil tilmeldingerne til de udbudte kurser være bestemt ikke så meget af behovet for en efter/videreuddannelse af bibliotekets personale som af bibliotekets personalesituation og generelle økonomiske forhold.

Udvalget har konstateret, at Danmarks Biblioteksskole har et rimeligt godt føleapparat - i form af kontaktudvalg og kursusudvalg - for bibliotekernes og de forskellige personalegruppers ønsker og behov. Gennem sin faglige ekspertise og kompetence og sin forpligtelse til at følge udviklingen og forskningen er Danmarks Biblioteksskole i stand til at vurdere latente kursusbehov afledt af den nyeste udvikling inden for det samlede biblioteksvæsen og kan herudfra foreslå og gennemføre kurser inden for nye områder.

Som landets eneste uddannelsesinstitution indenfor biblioteksområdet bør Danmarks Biblioteksskole principielt være i stand til at imødekomme ethvert behov for en biblioteksfaglig efter- og videreuddannelse samt videregående studier.

Ad b

Begrebet "systematisk tilrettelæggelse" er blevet indgående drøftet, og man har valgt at definere begrebet som en tilrettelæg-

gelse af undervisningstilbuddene bestemt af en faglig plan. Alle bibliotekstyper, alle personalegrupper (bibliotekarere, forskningsbibliotekarere, biblioteksassistenter og andre medarbejdere ved BDI-områdets institutioner) og alle faglige områder skal dækkes i den kommende kursusvirksomhed. Udvalget har i denne sammenhæng diskuteret modulopbygning af kurser, og der er enighed om, at dette både ud fra et fagligt og et praktisk synspunkt kan være en blandt flere måder at styre kursusvirksomheden på. Afhængigt af fagligt indhold kan der være behov for længerevarende sammenhængende kurser.

Ad e

I den fælles grunduddannelse har man anvendt en fagrammestruktur som et pædagogisk redskab, idet man inden for hver fagramme tilsigter at integrere forskellige fagområder eller dele af disse ud fra pædagogiske og funktionelle hensyn. I forbindelse med efter- og videreuddannelsesvirksomheden anbefales det ligeledes, at man anvender en tværfaglig integration af fag eller dele af fag som et pædagogisk redskab. Samtidig skal det understreges, at de enkelte af biblioteksskolens fag har deres specifikke områder, og at der i forbindelse med såvel undervisning på grunduddannelsen samt efter- og videreuddannelserne som forskningsaktiviteter vil være en række fagspecifikke behov inden for hvert fagområde.

5.1.2. Administrationsdepartementets rapport vedr. Danmarks Biblioteksskole

I overensstemmelse med kommissoriet er der endvidere taget udgangspunkt i administrationsdepartementets rapport vedr. Danmarks Biblioteksskoles virksomhed.

Rapporten fremdrager følgende punkter:

- a. Danmarks Biblioteksskole skal som hidtil tilbyde efter- og videreuddannelse til alle kategorier af personale, hvad enten der er tale om ansatte ved et offentligt bibliotek (folke- og forskningsbibliotek) eller i en privat erhvervsvirksomheds eller organisations bibliotek.

Kommentar:

Danmarks Biblioteksskole kan efter behov - og i samarbejde med de enkelte biblioteker - medvirke i de kurser i informations-

og litteratursøgning, som det enkelte bibliotek arrangerer for sine brugere.

Danmarks Biblioteksskole kan - ligeledes efter behov - foreslå og gennemføre kurser i informations- og litteratursøgning for universitetslærere og andre, som i deres erhverv har behov for et indgående kendskab til deres fags litterære hjælpemidler.

Det bemærkes, at kommissoriet også omfatter personale i dokumentations- og informationsvirksomhed.

- b. Danmarks Biblioteksskoles efter- og videreuddannelse skal alene vedrøre biblioteksfaglige spørgsmål, d.v.s. begrænses til områder, hvor skolen har specialviden. Som eksempler på kurser der falder uden for skolens virksomhed, nævnes generelle pædagogiske og ledelsesteoretiske kurser. Rapporten gør i øvrigt opmærksom på, at det ikke er muligt at trække en præcis grænse for skolens undervisningsområde i denne sammenhæng.

Kommentar:

Som eksempel kan nævnes et kursus i pædagogik, der ville falde inden for grænserne for skolens virksomhed. Faggruppen for bibliotek og uddannelse har defineret pædagogik i biblioteksfaglig sammenhæng som den pædagogik, der er nødvendig for at formidle biblioteksfagligt arbejde til andre. Ud fra denne betragtning må pædagogisk metodik ved undervisning af brugere i biblioteksbenyttelse, litteratursøgning o.l. falde inden for skolens virksomhed.

- c. Danmarks Biblioteksskole har ikke til opgave at tilbyde kompetencegivende efter- og videreuddannelse på akademisk kandidat-niveau.

Kommentar:

Det må være Danmarks Biblioteksskoles forpligtelse - på linie med en lang række udenlandske biblioteksskoler - at tilbyde biblioteksfaglige overbygningsuddannelser til færdigtuddannede bibliotekarere og andre der er fagligt ligestillede med disse.

Både af hensyn til de offentlige bibliotekers nuværende og fremtidige placering og funktion og af hensyn til bibliotekarers fremtidige beskæftigelse inden for utraditionelle arbejdsområder er der behov for funktionsrettede overbygningsuddannelser, jfr. afsnit 5.5.

- d. Kursusforslagene skal prioriteres ud fra en vurdering af ansættelsesstedernes erfaringer og behov. Desuden må der ved tilrettelæggelsen af kurserne i videst muligt omfang tages hensyn til deltagernes arbejdssituation, f.ex. ved at tilrettelægge længerevarende kurser som et antal kortvarige moduler og ved en geografisk decentralisering af kurserne.
- e. Danmarks Biblioteksskole skal tilgodesee behovet for at ajourføre biblioteksmedarbejdernes viden om den teknologiske og anvendelsesmæssige udvikling inden for dokumentations- og informationsområdet. Denne udvikling vil stille betydelige krav til efteruddannelsen af alle biblioteksvæsenets personalegrupper.

Kommentar:

Udvalget finder, at den moderne udvikling indenfor kulturformidlingsområdet også må tilgodeses i den kommende kursusvirksomhed, således at skolen på grundlag af dokumenterede behov skaber en balance mellem kurser i kulturformidling og i informationsformidling.

- f. Danmarks Biblioteksskole må bidrage til at nedbringe arbejdsløsheden blandt bibliotekarer bl.a. ved at øge beskæftigelsesmulighederne inden for utraditionelle arbejdsområder gennem efter- og videreuddannelse. Rapporten peger på et øget kursustilbud med sigte på bibliotekarers arbejde i private virksomheder og uddannelsesinstitutioner.

5.2. Den nuværende efter- og videreuddannelse

De igangværende aktiviteter inden for kursusvirksomheden kan opdeles i følgende kategorier.

1. Forskningsbibliotekaruddannelsen.
2. Biblioteksassistentuddannelsen.
3. Kortere kurser for kontorfunktionærer i firma- og institutionsbiblioteker samt for kontorassistenter, medhjælpere, biblioteksbetjente og bogbuschauffører i folke- og forskningsbiblioteker og for deltidsbibliotekarer i folkebiblioteker.
4. Specialkurser for kontoruddannet personale i folke-, forsknings- og firmabiblioteker.
5. Længerevarende kurser for bibliotekarer.

6. Kortere kurser for bibliotekarere, forskningsbibliotekarere og kontorfunktionærer.

I bilag 6 er vist en oversigt over kursusvirksomhedens omfang.

Ad 1

Alt efter antallet af tilmeldinger afholdes hvert eller hvert andet år et kursus for akademisk uddannede medarbejdere, som er ansat ved forskningsbibliotekerne eller ved tilsvarende institutioner. Uddannelsen er obligatorisk for nyansatte og omfatter ca. 350 undervisningstimer, opdelt i 4 moduler à 3 til 4 uger over et år.

Ad 2

Biblioteksassistenter er betegnelsen for assistenter i folke- og forskningsbiblioteker, der har gennemgået biblioteksassistentuddannelsen. D.v.s. at de har en egentlig kontoruddannelse og har udbygget denne med for det kommunale personales vedkommende Dansk kommunalkursus I/Københavns kommunes magistratskole samt fællesfagstimerne på Dansk kommunalkursus II, og for det statslige personales vedkommende Forvaltningsfagligt grundkursus. Herefter kan de pågældende optages på biblioteksassistentkurset på Danmarks Biblioteksskole.

Uddannelsen varer 5 uger, fordelt med to moduler af 2 og 3 ugers varighed. Der afsluttes med eksamen, og uddannelsen er foreløbig kun kompetencegivende inden for det kommunale område.

Ad 3

Der afholdes kortere kurser for kontorfunktionærer i firma- og institutionsbiblioteker samt for kontorassistenter, medhjælpere, biblioteksbetjente og bogbuschauffører i folke- og forskningsbiblioteker. Tidligere deltog bl.a. biblioteksbetjente i det kontoruddannede personales grundkurser, men efter etableringen af en egentlig biblioteksassistentuddannelse med særskilte optagelseskrav, må disse gruppers efteruddannelsesbehov sikres selvstændigt.

I det omfang der er behov for det, afholdes endvidere kurser på 60 timer for deltidsbibliotekarere.

Ad 4

Som overbygning på biblioteksassistentuddannelsen tilbydes fortsættelses/specialkurser af ca. 60 timers varighed indenfor bl.a. følgende områder: Sekretariatsarbejde, administration, publikumsarbejde, forberedelsesarbejdet, interne tekniske processer og andre emner efter behov.

Ad 2-4

I perioden 1976/77 - 1979/80 har der hvert år deltaget ca. 400 personer i kurserne for ikke bibliotekaruddannede som har omfattet ialt 1100-1500 undervisningstimer om året.

Ad 5

Der har i perioden 1968/69 - 1977/78 hvert undervisningsår været gennemført 2 længerevarende kurser på mindst 3 måneder. Der er afholdt kurser inden for følgende områder: **Børnebiblioteksskud-**skab, biblioteksadministration, referencearbejde og dokumentation, opsøgende biblioteksarbejde, skønlitteratur/litteraturvidenskab og musikbiblioteksarbejde.

Af bemærkningerne til det vedtagne lovforslag om Danmarks Biblioteksskole fra 1966 fremgår det, at man dengang anså det for at være nødvendigt at udbygge bibliotekarernes efter- og videreuddanne.] se til foruden kortvarige kurser også at omfatte årskurser, for at støtte bibliotekarer, der ville søge denne uddannelse, åbnede loven mulighed for i nærmere fastsat omfang at yde stipendier og vikarhjælp. I bemærkningerne henvistes som en nærliggende parallel til de retningslinier, som gælder for folkeskolelærere under kursusdeltagelse på Danmarks lærerhøjskole.

Biblioteksskolens bevilling til stipendier og vikarhjælp skal søges på finansloven. I årene frem til finansåret 1977/78 incl. blev der årligt bevilget ca. 800.000 kr. til vikarhjælp m.v., hvilket gav mulighed for at yde fuld vikargodtgørelse for 20 deltagere på 2 kurser à 3 måneders varighed. Da udbygningen af grunduddannelserne og Aalborgafdelingen var afsluttet i 1977/78, var det planlagt at udvide efteruddannelsen for bibliotekarer med længerevarende kurser på 3-10 måneder. En gennemførelse af disse planer ville have forudsat en betydelig udvidelse af biblioteksskolens bevillingsramme. Biblioteksskolen måtte imidlertid som andre statsinstitutioner indstille sig på en reduktion af bevillingsrammen, og derfor var det nødvendigt at undlade denne udvidelse af kursusvirksomheden. Samtidig har man måttet opgive at afsætte penge til vikargodtgørelse, og de hidtidige kurser på 3 måneder er derfor afløst af 2 måneders kurser, hvortil der ikke ydes vikargodtgørelse.

Ad 6

Der afholdes hvert år kortvarige kurser inden for en række arbejdsområder. Hvert år deltager 700-800 bibliotekarer i disse

kurser, som ialt omfatter 1200-1700 undervisningstimer. Andre personalegrupper har også deltaget i disse kurser. Til deltagere fra folkebibliotekerne i disse kurser yder biblioteksskolen opholdsgodtgørelse på 15 kr. pr. dag samt rejsegodtgørelse.

Der er efter behov afholdt enkelte kurser for personalet ved offentlige arkiver.

5.2.1. Tilrettelæggelse af den nuværende efter- og videreuddannelse

Ved gennemførelsen af et kursus har skolen en minimumsnorm på 13 deltagere. Antallet af aflyste kurser som følge af svigtende tilmeldinger har hidtil været ubetydeligt. Derimod sker det ofte, at der er for mange tilmeldinger. I sådanne tilfælde har det hidtil været muligt at dublere kurset enten samme år eller i de følgende undervisningsår i tilstrækkeligt omfang, således at skolen meget sjældent har måttet afvise ansøgere på grund af overtegning.

Kursusvirksomheden har ikke nogen selvstændig placering i biblioteksskolens struktur. Ledelsen varetages af en kursusleder bistået af et kursussekretariat. De enkelte fagområder foretager den faglige planlægning af kurserne. Tilrettelæggelsen af efteruddannelsen for bibliotekarer og for kontoruddannede medarbejdere sker på grundlag af forslag, som kursuslederen indhenter dels fra bibliotekerne, Bibliotekarforbundets faggrupper og enkeltpersoner, HK, Forskningsbibliotekarernes Samråd og mange andre, dels fra lærerne ved skolens fagområder. Desuden indgår ansøgertallet ved tidligere afholdte kurser i overvejelserne. Grundlaget for planlægningen er den bevillingsramme, som afsættes af biblioteksskolen til kursusvirksomhed i det enkelte finansår.

En række andre instanser arrangerer konferencer og kurser om biblioteksfaglige emner. Det gælder Danmarks Biblioteksforening, Danmarks Forskningsbiblioteksforening og Bibliotekarforbundet. Desuden arrangerer Dansk Teknisk Litteraturselskab (DTL) kurser og seminarer. Der er derfor behov for løbende at koordinere biblioteksskolens kursusvirksomhed med andre efteruddannelsesaktiviteter for biblioteksmedarbejdere. Samarbejdet har typisk givet

sig udslag i, at biblioteksskolen har tilbudt ugekurser som opfølgning af 1-2 dages konferencer arrangeret af andre instanser.

5.2.2. Problemer i forbindelse med det nuværende efter- og videreuddannelsesudbud

Det er karakteristisk, at skolens kursusudbud i de senere år har været uensartet fra fagområde til fagområde. Kurserne spænder over en mangfoldighed med hensyn til genstand, formål, niveau og målgrupper, fra store fagkurser til meget specielle emneområder. Dette er ikke nødvendigvis en svaghed, men afspejler nok til en vis grad mangelen på en koordineret planlægning og idestyring.

Arsagerne til det uensartede udbud er mange. Den vigtigste årsag er nok, at kursusvirksomheden har været bestemt af, hvilke lærerressourcer der har været til rådighed efter at grunduddannelsernes behov var dækket. En anden medvirkende årsag er, at det kan være vanskeligt at finde en balance mellem skolens ideer om kursusudbud og bibliotekernes ofte udtalte behov. Endelig skal en del af årsagerne sikkert søges i en manglende klarhed omkring kursustyperne og deres formål og indhold.

Udvalget finder, at den i kommissoriet omtalte systematiske tilrettelæggelse af undervisningstilbuddene må defineres som en tilrettelæggelse bestemt af en faglig plan. Udfra denne definition, kan der påpeges en række mangler i den hidtidige kursusvirksomhed. Bl.a. at kursusudbuddet ikke i ønskeligt omfang har været bestemt af en langsigtet faglig planlægning, at der har været for få tværfaglige kurser, og at kursusformerne har været for meget præget af katederundervisning.

De grundlæggende problemer for kursusvirksomheden er således både af faglig, administrativ (herunder planlægningsmæssig) og pædagogisk art.

5.3. Definition af efter- og videreuddannelse

Med udgangspunkt i kursernes niveau og sigte kan følgende sonderinger opstilles:

- a. Efteruddannelseskurser hvor formålet er at give kursisterne viden, der er kommet ind i grunduddannelsen efter at vedkommende har afsluttet uddannelsen, eller som er bortvalgt i grunduddannelsen, f.eks. som følge af valgfrihedsordninger.

Disse kurser har hovedsagelig tilsvarende indhold og niveau og samme sigte som fag- og disciplinkurser i grunduddannelsen. Formålet er at bringe deltagerne på højde med de senest uddannede inden for kategorien. Der vil givetvis være et konstant behov for kurser af denne art.

En særlig kursustype, der falder ind under efteruddannelseskurser, er generelle genopfriskningskurser for bibliotekarer, der i længere tid har været ude af erhverv. Betænkning 671 indeholder et særligt afsnit herom. Baggrunden for forslaget om genopfriskningskurser var dengang mangelen på bibliotekarer. Samme behov for at inddrage ikke-erhvervsaktive bibliotekarer eksisterer ikke i dag. Alligevel modtager skolen relativt ofte henvekslinger om mulighederne for etablering af genopfriskningskurser. Begrundelsen er, at har man været ude af erhverv i en længere periode, er ens muligheder på arbejdsmarkedet meget ringe, hvis der som faglige kvalifikationer kun kan henvises til en uddannelse, der betragtes som forældet.

- b. Ajourføringskurser, som i fagligt-indholdsmæssigt forstand har både efteruddannelses- og videreuddannelsesmæssige aspekter i sig. Her er sigtet ikke at bringe deltagerne på niveau med de senest uddannede, men at give alle uddannede en faglig-indholdsmæssig ajourføring af den viden, de fik i deres oprindelige grunduddannelse.

Der er et stort og konstant behov for kurser af denne art inden for alle fag i udvikling. Sådanne kurser er ressourcekrævende ud over det normale, ikke mindst som følge af de krav, de stiller til lærernes konstante følgen med i udviklingen.

- c. Videreuddannelseskurser, der tager sigte på at udvide deltagernes viden og forudsætninger i forhold til grunduddannelsen både i bredden og i dybden fagligt, emnemæssigt, funktionelt o.s.v. Særligt vil specialkurser, der tager fat på et emne, fag, funktion eller niveau som ud fra en helhedsbetragtning ikke har kunnet tildeles nogen særlig vægt i grunduddannelsen, kunne tages op, når der viser sig et særligt behov derfor. På længere sigt vil de måske virke tilbage på grunduddannelsen og kunne medføre ændringer og omprioriteringer.

Kurser af denne art er formentlig de ressourcemæssigt mest krævende, idet de kan forudsætte en egentlig videreuddannelse af lærerne.

Der bør i kurser af denne art være mulighed for, at lærere og kursister udarbejder forslag til projekter inden for biblioteks-, dokumentations- og informationsområdet og kulturformidlingssektoren, der kan danne baggrund for biblioteksfaglige undersøgelses- og udviklingsarbejder.

5.3.1. Kurstyper

Der findes ingen klar typologi for skolens kursusvirksomhed.

Efter kursusindholdet, kan man skelne imellem følgende typer:

- a. Fagorienterede kurser i biblioteksskolens fag, delmængder heraf etc.
- b. Funktionsorienterede kurser, f.ex. særskilte biblioteksfunktioner eller afdelingsbestemte funktioner etc.
- c. Materialeorienterede kurser, f.ex. vedrørende bibliografier, tidsskrifter, regeringspublikationer etc.
- d. Bibliotekstypeorienterede kurser, f.ex. bestemte fag, dele heraf, funktioner eller materialer i forsknings-, fag-, folke-, firma- eller uddannelsesbiblioteker etc.
- e. Personaleorienterede kurser, f.ex. for forskellige kategorier af medarbejdere (bibliotekarere ved forskningsbiblioteker, bibliotekarere ved firmabiblioteker, forskningsbibliotekarere, biblioteksassistenter, referencebibliotekarere, børnebibliotekarere).

Kurserne kan være specifikke eller tværfaglige, ligesom de kan være kombinationer af flere typer, typologien er ikke udtømmende.

5.3.2. Faglige og administrative problemer vedr. kursusvirksomheden

Kursusudbuddet afspejler en række faglige og administrative problemer.

Blandt de faglige falder det relativt begrænsede udbud af kurser for forskningsbibliotekernes personale tydeligst i øjnene. Det er indlysende, at der i selve biblioteksstrukturen ligger en årsag til dette forhold.

Mens folkebibliotekerne er relativt ensartede institutioner med mange enhedsfunktioner, er forskningsbibliotekerne langt

mere heterogene. Der er højest tale om et fællespræg med hensyn til visse hovedfunktioner. Dertil kommer, at forskningsbibliotekernes personalestruktur er mere kompliceret, præget af få fagspecialister og mange generalister eller funktionsspecialister.

Med en betydelig fagspredning og en personalemæssig funktions- og fagspecialisering, hvor kun de 5-6 største forskningsbiblioteker har en faglig overlapning af større omfang, hvor mange, især mindre fag kun findes ved et enkelt eller nogle få biblioteker, er det klart, at det er vanskeligt at få tilstrækkeligt deltagergrundlag til en række fagorienterede kurser. Kun få bibliotekarere har egentlige fagspecifikke opgaver, og der er på landsbasis ikke ret mange forskningsbibliotekarere i hvert fag.

Kursusinteressen for forskningsbibliotekernes personale forskydes derfor i retning af de funktions- eller materialeorienterede kurser, der ofte kan være fælles for flere personalekategorier, samt i retning af specielle kurser for enkelte personalekategorier. Endvidere har der allerede været udtrykt interesse for kurser inden for administration og biblioteksledelse.

Tilsvarende overvejelser bør ske for kurser for andre bibliotekstyper, f.ex. for uddannelsessektorens biblioteker, hvor der i fremtiden vil vise sig et voksende behov, samt for personalet inden for anden dokumentations- og informationsvirksomhed (firmabiblioteker), hvor biblioteksskolen har en specifik faglig ekspertise at tilbyde.

For folkebibliotekerne afspejler kursusplanlægningen og de senere års virksomhed, at man i stigende grad tilrettelægger kurser for bestemte biblioteksniveauer, f.ex. centralbiblioteker, mindre heltidsbiblioteker, deltidsbiblioteker, samt for bestemte funktioner og typer af bibliotekarere, f.ex. udlåns-, reference-, oplands-, hospitalsbibliotekarere o.s.v. Men også her er spredningen stor.

5.4. Den fremtidige efter- og videreuddannelse

5.4.1. Obligatorier og efteruddannelse

Den fremtidige kursusvirksomhed skal imødekomme de behov for efter- og videreuddannelse, som findes eller opstår på alle typer af institutioner inden for biblioteks-, dokumentations- og

informationsområdet, blandt alle personalegrupper og inden for Danmarks Biblioteksskoles faglige områder.

I relation til denne overordnede målsætning har udvalget drøftet kriterierne for en prioritering af kursusudbuddene, samt om nogle kursussemner på grund af deres særlige karakter skal udbydes med bestemte, faste intervaller.

Den nye grunduddannelse, således som den er beskrevet i kapitel *h*, vil give den færdigtuddannede bibliotekar et forsvarligt grundlag for ansættelse inden for hele biblioteks-, dokumentations- og informationsområdet.

Men der vil dog stadig, både blandt bibliotekarer uddannet efter en ny studieordning og blandt bibliotekarer uddannet efter tidligere studieordninger være et behov for en efter- og videreuddannelse på Danmarks Biblioteksskole med henblik på varetagelse af specialfunktionerne.

Disse specialfunktioner kan dels være bestemt af bibliotekstype (forskningsbibliotek, folkebibliotek, firmabibliotek o.s.v.), dels bestemt af arbejdsområde (referencearbejde, børnebiblioteksarbejde, musikbiblioteksarbejde o.s.v.).

I denne forbindelse må det være en forpligtelse for Danmarks Biblioteksskole at udbyde kurser inden for alle områder, der vil kunne udvide den færdigtuddannede bibliotekars kundskaber og færdigheder inden for biblioteks-, dokumentations- og informationsområdet.

Derimod skal det ikke være en forpligtelse for den enkelte medarbejder at deltage eller at have deltaget i sådanne kurser for at opnå ansættelse i en bestemt funktion, med mindre det drejer sig om de bekendtgørelsesfastsatte uddannelser.

Endvidere finder udvalget, at kurser som knytter sig til de obligatorier, der nævnes i den til enhver tid gældende bibliotekslov bør udbydes med faste intervaller.

I afsnit 5.3.1. er der opstillet en kursustypologi, baseret på kursernes indhold. Danmarks Biblioteksskoles kursusvirksomhed kan også grupperes på følgende måde:

1. Bekendtgørelsesfastsatte uddannelser (forskningsbibliotekar-kurser og biblioteksassistentkurser).
2. Kurser, der er bestemt af den til enhver tid gældende bibliotekslovs obligatorier.

3. Funktionsbestemte kurser, f.ex. udlånsarbejde, referencearbejde, børnebiblioteksarbejde, musikbiblioteksarbejde.
4. Kurser i administrative og interne processer.
5. Andre kurser.

5.4.2. Deltagerantal på kurser

Det har været drøftet, om der skulle fastsættes bestemmelser om deltagerantallet på kurserne.

Der er imidlertid enighed om, at det vil være uhensigtsmæssigt at fastlægge begrænsninger hvad angår både minimums- og maximumsdeltagerantal på baggrund af de kursusformer, som er blevet foreslået.

5.4.3. Kursusformer og varighed

Der findes ingen klar og udtømmende typologi for de kursusformer, der vil kunne tages i anvendelse på Danmarks Biblioteksskole.

Kursets indhold og mål samt kursisternes forudsætninger bør være bestemmende for kursets form.

Danmarks Biblioteksskole har tidligere gennemført to 3-måneders kurser med varierende emne om året. Biblioteksskolen havde da mulighed for at dække bibliotekernes udgifter til vikarer, men denne mulighed for vikargodtgørelse bortfaldt i 1978.

Det har været beklaget i biblioteksvæsenet, at det ikke længere er muligt at afholde 3-måneders kurser eller etablere egentlige årskurser, således som Danmarks Lærerhøjskole har haft mulighed for. Man har ment, at ikke bare længerevarende kurser, opbygget af en række moduler, men også længerevarende, sammenhængende kurser ville have en væsentlig både faglig og pædagogisk værdi. Udvalget anbefaler, at der skabes økonomiske muligheder for at gennemføre de længerevarende kurser.

De nedenfor nævnte former for kurser vil kunne anvendes dels i forbindelse med enkeltstående kurser, dels som moduler i et kursusforløb, der skal kunne erstatte de ikke længere realiserede 3-måneders kurser.

Man kan skelne mellem følgende kursusformer:

1. Tidsmæssigt koncentrerede kurser, f.ex. 14-dages eller 3-måneders kurser, eller årskurser.

2. Tidsmæssigt spredte kurser, f.ex. 1 eller 2 dage om ugen over 14 uger.
3. Internatkurser.
4. Kursusserier, herunder tilbagevendende kurser, d.v.s. kurser som gentages eller ajourføres i en bestemt rytme.
5. Forelæsningsrækker.
6. Seminarer, konferencer og studiekredse.

Typologien er ikke udtømmende, og udvalget er opmærksom på, at forskellige former vil kunne indgå i et og samme kursus.

Eksempelvis kunne et længerevarende kursus opdeles i moduler på følgende måde:

- a. 14 dages kursus på skolen omfattende et afgrænset delemne af det overordnede emne.
- b. 3 dages konference på et kursuscenter.
- c. 1 dag om ugen-kurser, f.ex. i 8 uger på et centralt beliggende sted om et delemne.
- d. 1 uges internat-kursus på et bibliotek eller kursuscenter.

Modulerne skal danne et samlet billede af det overordnede emne.

Et sådant forslag til en modulopbygning af et længerevarende kursus er bl.a. begrundet i, at det kan være vanskeligt for personale ved mindre biblioteker at blive frigjort i en lang sammenhængende periode.

Hertil kommer, at der kan være sociale og indlæringsmæssige fordele ved modulopbyggede kurser og internatkurser.

I den nuværende kursusvirksomhed på Danmarks Biblioteksskole er der for ringe mulighed for at aktivere kursisterne. Kurserne er i for høj grad "påfyldningskurser" uden egentlig forberedelsestid, og deltagerne kommer med forventning om dette. Den hidtidige praksis med 30 timers undervisning pr. kursusuge appellerer ikke til kursisters selvvirksomhed. Det er oplyst, at Danmarks lærerhøjskole ikke har mere end 14-16 konfrontationstimer pr. uge, men man forventer da også adskilligt arbejde af deltagerne udover dette, dels på kurset, dels som hjemmearbejde.

Mindretalsudtalelse:

* Et mindretal (Vibeke Brix, tone Hansen, Pia Olsen og Jens Jakob Sørensen) tilslutter sig udvalgets anbefaling af, at der skabes økonomisk mulighed for at gennemføre længerevarende kurser, d.v.s. 3-måneders kurser og årskurser, idet der blandt bibliotekarere

kan konstateres et stort behov for sådanne kurser i en række af skolens fag. Netop de lange sammenhængende kurser har en væsentlig faglig og pædagogisk værdi, hvilket også påpeges af udvalget. Derimod må mindretallet tage afstand fra forslaget om tidsmæssigt spredte kurser, f.ex. 1 eller 2 dage om ugen over 14 uger eller 1 dag om ugen-kurser i f.ex. 8 uger på et centralt beliggende sted om et delemne. Udvalgets begrundelse for at foreslå indført 1 dag om ugen-kurser er en formodning om, at det kan være vanskeligt for personale ved mindre biblioteker at blive frigjort i en lang sammenhængende periode.

Mindretallet er af den opfattelse, at det først og fremmest bør være pædagogiske hensyn, som er afgørende for et kursus' form og indhold, varighed og geografiske placering, men må samtidig gøre opmærksom på, at bibliotekarers deltagelse i efter- og videreuddannelsesvirksomheden er et led i bibliotekarens arbejde, hvad enten det er for at få en ajourføring af sin viden eller for at lære nogle helt nye biblioteksfag. Det må derfor være naturligt, at deltagelse i kursusvirksomheden arrangeret af Danmarks Biblioteksskole finder sted i kursisternes arbejdstid med fuld vikardækning, også i den nødvendige forberedelsestid. 1 dag om ugen-kurser vil vanskeliggøre dette. Mindretallet kan ikke medvirke til at indføre en kursusform, som er en forringelse af bibliotekarers arbejdssituation.*

5.4.4. Studenter/lærerratio

Endelig skal det bemærkes, at den studenter/lærerratio, som anvendes på Danmarks Biblioteksskoles efter- og videreuddannelsesvirksomhed bør være mindre end studenter/lærerratioen på grunduddannelsen.

5.4.5. Kursernes geografiske placering

I følge sagens natur vil hovedparten af de kurser, som Danmarks Biblioteksskole afholder, finde sted på skolen.

Udvalget har drøftet anvendeligheden af en kursusform, som i de senere år med held er anvendt af Danmarks lærerhøjskole. Man har fra højskolens side igangsat og styret et større antal studiekredse på skolerne over materiale fremstillet på lærerhøj-

skolen. Udvalget foreslår sådanne studiekredse etableret f.ex. på amtsbasis for at tilgodese de mindre biblioteker. Biblioteksskolen skal være såvel initiativtager som ansvarlig for det faglige indhold. Man forestiller sig at centrale faglige emner kan tages op i denne studieform. Biblioteksskolens lærere kunne evt. virke som konsulenter og materialerne udarbejdes af skolen.

Emner, som er egnede dertil, foreslås decentraliseret, således at betydeligt flere dermed vil få mulighed for at deltage. Sådanne kurser kunne f.ex. arrangeres som kurser 1 dag om ugen over en længere periode med mulighed for forberedelse fra gang til gang. Centralbibliotekerne og forskningsbibliotekerne ville være mulige hjemsteder for sådanne kurser.

Endvidere anbefales det, at Danmarks Biblioteksskole i samarbejde med og evt. på initiativ af de enkelte biblioteker kan afholde kurser med bestemte emner for bibliotekets personale.

Man er opmærksom på, at Danmarks Biblioteksskole i de senere år har decentraliseret kursusvirksomheden i et vist omfang. Disse bestræbelser bør intensiveres, således at flere kurser - uanset varighed - fremtidigt lægges ud i landet.

Eor at give skolen bedre muligheder for at imødekomme efteruddannelsesbehovene må det endvidere nærmere overvejes, om der kan gennemføres en ordning for rekvireret undervisning, således at skolen også kan arrangere visse kurser, hvor rekvirenter (biblioteker m.v.) betaler en kursusafgift til hel eller delvis dækning af udgifterne til lærerløn, udstyr m.v.

Mindretalsudtalelse:

* Et mindretal (Vibeke Brix, Lone Hansen, Flemming Ettrup, Pia Olsen og Jens Jakob Sørensen) tager afstand fra, at der gennemføres en ordning som medfører, at der kan rekvireres undervisning fra Danmarks Biblioteksskole. Det gør vi bl.a., fordi vi ønsker, biblioteksskolens uddannelsestilbud fortsat skal være gratis for alle, og fordi en ordning for rekvireret undervisning vil forvride efter- og videreuddannelsestilbuddet og forholdet mellem efter/videreuddannelse og grunduddannelsestilbuddet.*

5.4.6. Vikarhjælpsordning

Eor personale med en mellemlang videregående grunduddannelse med relativ ringe specialiseringsgrad er det væsentligt at uddannel-

sen kan suppleres med en systematisk tilrettelagt efteruddannelse inden for de enkelte arbejdsområder. Dette vil ikke mindst gøre sig gældende, når bibliotekaruddannelsen bliver en fælles grunduddannelse med henblik på ansættelse inden for folke- og forskningsbiblioteker, firmabiblioteker og private informations-tjenester m.v. Foruden modulopbyggede kurser og andre kursusfor-mer vil der derfor være behov for længerevarende sammenhængende kurser, hvilket efter de hidtidige erfaringer gør en vikarhjælps-ordning nødvendig. Udvalget finder på denne baggrund, at der bør skabes økonomiske muligheder for atter at gennemføre længereva-rende kurser.

Også ved kortere kurser ville en vikarhjælpsordning være værdifuld, idet det ikke mindst for mindre biblioteker kan være vanskeligt at undvære personale til kurser uden vikardækning. Dette spørgsmål må imidlertid anses for at være et budget- og normeringsmæssigt anliggende for den enkelte institution, som det ikke vil være muligt at løse gennem en generel vikarhjælps-ordning finansieret over biblioteksskolens budget. Man vil imid-lertid pege på, at det er nødvendigt, at en vis del af bibliote-kernes personaleressourcer anvendes til efteruddannelse, og at det derfor er betydningsfuldt, at der ved fordelingen af arbejds-opgaver og arbejdstid tages hensyn hertil. Det er ligeledes væ-sentligt, at der ved ændringer i arbejdsmetoder, f.ex. ved gen-nemførelse af edb-projekter, sikres det berørte personale de for-nødne efteruddannelsesmuligheder, og at dette på et tidligt tids-punkt indgår i planlægningen af sådanne projekter.

Biblioteksskolens vikarhjælpsordning har kun omfattet biblio-tekarer fra kommunale biblioteker. Det vil imidlertid være ønske-ligt, at der afsættes centrale midler til efteruddannelse af per-sonale ved kommunale og statslige biblioteker samt ved private dokumentationstjenester m.v. i forbindelse med længerevarende kurser.

5.4.7. Kursuskoordination og samarbejde med andre institu-tioner

Kursusvirksomheden har ikke nogen selvstændig placering i bi-blioteksskolens struktur, jfr. afsnit 3.2.

Der er ikke noget studienavn for kursusvirksomheden, der imidlertid drøftes i de 2 kontaktudvalg og i et af disse nedsat fælles kursusudvalg samt for den nye biblioteksassistentuddannelse i et rådgivende udvalg.

Denne struktur giver ikke tilfredsstillende muligheder for at foretage den nødvendige prioritering og planlægning af efter- og videreuddannelsesvirksomheden, herunder den ønskede styrkelse og udvidelse af efter- og videreuddannelsen.

Det foreslås derfor, at efter- og videreuddannelsesvirksomheden får en selvstændig placering i biblioteksskolens struktur, således at der i stedet oprettes en sektion for bibliotekarernes grunduddannelse og en anden sektion omfattende den øvrige uddannelsesvirksomhed, jfr. afsnit 7.3.

Hver sektion skal som hidtil ledes af en undervisningsleder, således at efter- og videreuddannelserne som noget nyt får en formelt ansvarlig leder.

Det vil påhvile undervisningslederen i samarbejde med de enkelte fagområder at tage initiativer til samt koordinering af samarbejde med andre læreanstalter og institutioner i forbindelse med Danmarks Biblioteksskoles efter- og videreuddannelsesprogram.

I forvejen eksisterer der forskellige former for samarbejde mellem skolens fagområder og andre institutioner, organisationer og enkeltpersoner, der beskæftiger sig dels med kursus- og konferencevirksomhed inden for BDI-området, dels med forskellige former for forsknings- og udviklingsarbejde, der har tilknytning til Danmarks Biblioteksskoles virksomhed i forbindelse med såvel grunduddannelsen som efter- og videreuddannelsen.

Det må anbefales, at man søger etableret et mere formaliseret samarbejde med andre hjemlige institutioner og organisationer inden for BDI-området (Danmarks Biblioteksforening, Danmarks Forskningsbiblioteksforening, Bibliotekarforbundet og dets faggrupper, Bibliotekscentralen, Bibliotekstilsynet, Dansk Teknisk litteraturselskab m.fl.), med andre læreanstalter (universiteter, seminarier, Danmarks lærerhøjskole, Journalisthøjskolen m.fl.), og med andre institutioner, der beskæftiger sig med informations- og kulturformidling (Statens Informationstjeneste, Danmarks Radio, Dansk Diane Center m.fl.).

På et møde med repræsentanter for Dansk Teknisk litteratur-

selskab har man haft lejlighed til at drøfte samarbejdsmuligheder mellem Dansk Teknisk Litteraturselskab og Danmarks Biblioteksskole. I den forbindelse anbefalede man, at der blev etableret et samarbejde mellem Danmarks Biblioteksskole og selskabet med henblik på at kortlægge kursusbehovet for erhvervslivets bibliotekarer samt at drøfte mulighederne for i fællesskab at tilrettelægge en dokumentationsassistentuddannelse.

Det blev endvidere konstateret, at det ville være ønskeligt, at der indlægges discipliner i den kommende bibliotekaruddannelse, der retter sig mod det private erhvervsliv. Det blev foreslået at tilbyde arbejdsløse folkebibliotekarer efter- og videreuddannelse med sigte på erhvervslivet i et samarbejde med Dansk Teknisk Litteraturselskab. Det blev endvidere foreslået at dække dele af de privatansatte bibliotekarers behov for efter- og videreuddannelse i et samarbejde.

Endelig må samarbejdet med udenlandske biblioteksskoler og biblioteksinstitutioner, først og fremmest på fællesnordisk plan, søges yderligere udbygget i forbindelse med kursusvirksomheden.

5.4.8. Konklusion

Den fremtidige kursusvirksomhed bør tilrettelægges på en sådan måde, at den kan tilgodese såvel behov hos de bibliotekarer, der vil have faglig baggrund i en kommende grunduddannelse, som behov hos de bibliotekarer, der har afsluttet deres uddannelse under en anden studieordning. Dette princip bør gælde også for de øvrige personalekategorier.

Dette indebærer bl.a., at emner, der får en central placering i en kommende uddannelse, men som ikke tidligere har haft særlig vægt bør indgå i den kommende kursusplanlægning.

For at sikre en systematisk tilrettelæggelse af kursusudbudet, vil det være nødvendigt at de enkelte fagområder udarbejder en langsigtet (mindst 3-årig) faglig plan for kursusaktiviteterne, dækkende de centrale aspekter af fagene.

Der skal endvidere udbydes kurser inden for alle faggruppespecialer over en 3-årig periode. De bekendtgørelsesfastsatte uddannelser udbydes med faste intervaller.

Der forudsættes udarbejdet en flerårig plan for efter- og videreuddannelsesvirksomheden med uddannelsesstilbud til kontor-

personale, bibliotekarer, forskningsbibliotekarer og evt. andre grupper.

Tværfaglige kurser har hidtil været ret sjældne, bl.a. af ressourcemæssige grunde. Da en lang række funktioner inden for biblioteks-, dokumentations- og informationsområdet er karakteriseret ved tværfaglighed, bør kurser, der tager hensyn til disse forhold, prioriteres højt.

Ligeledes må der lægges vægt på dyberegående kurser dækkende de enkelte bibliotekstyper og -niveaues særlige behov.

De kurser, Danmarks Biblioteksskole også i fremtiden vil tilbyde, vil være forskellige med hensyn til arbejdsform, omfang og emner. Kursusopslagene skal angive kursusemne, hvilken undervisningsform der tænkes anvendt og hvilken grad af hjemmearbejde, der må forventes.

Er der tale om et længerevarende kursus besluttet det nærmere indhold efter en drøftelse mellem kursister og den for kurset ansvarlige lærer, med det formål at gøre kursisterne medansvarlige for kursets gennemførelse.

Er der tale om et kortere kursus vil det ikke på samme måde være muligt at inddrage kursisterne i den endelige planlægning. Dette betyder dog ikke, at kursisterne ikke er medansvarlige.

Det er blevet konstateret, at kurserne i for høj grad har været præget af katederundervisning med for ringe mulighed for studieprægede undervisningsformer, og dermed har haft for lidt appel til kursisters selvvirksomhed. Dette forhold bunder delvis i tradition, delvis i de eksisterende problemer omkring kursisters forberedelse.

Kursustiden har på de fleste kurser været så kort, at tilrettelæggerne har fundet, at kursisterne ville få et større fagligt udbytte af kurset, hvis underviseren forelæste (katederundervisning), end hvis kursisterne først selv skulle formulere problemer, op søge materiale, læse og bearbejde dette for siden at fremlægge det. Studiemæssige arbejdsformer er tidskrævende.

Der har været en tendens til, at de kortere kurser er blevet "påfyldningskurser", og at der kun på de længerevarende kurser har været plads til, at kursisterne arbejdede på en mere selvaktiverende måde.

Mere studieprægede kursusformer forudsætter endvidere et større forberedelsesarbejde af kursisterne. Der hersker nogen

usikkerhed om dette forberedelsesarbejde skal ligge i eller udenfor den normale arbejdstid.

Når kursisternes forberedelsesgrad ofte er så lille som den er, mindskes mulighederne for at gennemføre andre undervisningsformer end katederundervisning. En forudsætning for en påkrævet overgang til andre og mere selvudviklende arbejdsformer på kurserne er, at problemerne omkring kursusforberedelsen løses.

5.5. Overbygningsuddannelser

5.3.1. Overbygningsuddannelser i udlandet

Ved en lang række udenlandske biblioteksskoler, først og fremmest i USA og Storbritannien, har man gennem mange år haft en biblioteksfaglig overbygningsuddannelse eller videregående studier i "library science", som kan føre frem til en Ph.D.-grad.

Også i de nordiske lande har der i de senere år været forskellige initiativer til videregående biblioteksfaglige studier og forskning. I betænkning 671 foreslog man, at der blev åbnet mulighed for en 2-årig overbygningsuddannelse samt studier, der kunne føre frem til licentiatgrad og doktorgrad.

Ved universitetet i Jyväskylä i Finland er oprettet et professorat i biblioteksvidenskab, og i tilknytning til dette er der iværksat videregående studier og biblioteksfaglig forskning.

Også den norske betænkning Norges bibliotekhøgskole: (NOL) 1976:26) peger på behovet for et biblioteksfagligt videregående studium, og i forbindelse med en integration af Norsk Dokumentdata i Statens bibliotekhøgskole er der etableret en 2-årig videregående uddannelse for bibliotekarere. Uddannelsen vil omfatte to hovedretninger, en administrativ/brugerorienteret studieretning samt en studieretning for informationsvidenskab og databehandling, begge af en varighed på 4 semestre. Der planlægges årligt optaget 20-30 bibliotekarere på de to studieretninger, som for så vidt angår studieretningen for informationsvidenskab og databehandling iværksættes i januar 1984. Statens bibliotekhøgskole har i den anledning fået udvidet sin personaleramme med 4 stillinger.

Studiet retter sig mod kandidater fra Statens bibliotekhøgskole, og som forkundskaber vil man fordre det maksimale pensum

i grunduddannelsens fag inden for de områder, der er relevante for den studieretning, som man vælger. Ifølge de foreliggende oplysninger kræves det ikke, at kandidaterne skal have praktisk bibliotekserfaring. Studiets 4 semestre vil omfatte en kombination af teoretiske studier og en praktisk egenindsats dels ved udarbejdelse af en diplomopgave, dels ved arbejde med relevante projekter.

Man forestiller sig, at begge studieretninger har et forholdsvis omfattende, fast pensum, således at valgfriheden for den enkelte studerende med hensyn til et mere eller mindre individuelt forløb bliver meget begrænset, når studieretning først er valgt. Kun i forbindelse med diplomopgave-seminarer samt projekter vil den studerende få mulighed for at tilrettelægge mere individuelle forløb.

5.5.2. Behov for biblioteks faglige overbygningsuddannelser
Udviklingen i det moderne sanfund og dets stadigt stigende behov for effektiv og kvalificeret information- og kulturformidling har sat markante spor i arbejdsfunktionerne i offentlige og i private biblioteks-, dokumentations- og informationstjenester. Som en konsekvens af denne udvikling er der blevet pålagt bibliotekernes og dokumentationstjenesternes personale en lang række nye arbejdsopgaver, og det må formodes, at disse opgaver vil vokse i takt med informationsteknologiens vækst.

Denne formodning kan bestyrkes af undervisningsminister Bertel Haarders forskningsredegørelse i Folketinget, i hvilken han blandt andet sagde: "Vi må også satse på den avancerede informationsbehandling, som rummer meget vide perspektiver, f.ex. for den fremtidige brug af såvel forskningsbibliotekerne som folkebibliotekerne og for vor industri. En indsats vil fremme den begyndende eksport af dansk software". (Fortryk af Folketingets forhandlinger, 11/11 1982, spalte 1721).

Hertil kommer, at det i de seneste års kulturpolitiske redegørelser, både på regeringsplan og kommunalt plan, har været det gennemgående træk, at der i vort samfund er flere kulturformer, der er både lokalt og socialt betingede, og som alle kalder på en kulturpolitisk indsats, at mange af disse kulturformer har været underprioriterede, at der bør gøres en særlig indsats

overfor de dele af befolkningen, som ikke kender deres rettigheder og muligheder, at det er vigtigt at hjælpe forskellige aktiviteter igang og støtte nye bevægelser.

Blandt andet i lyset af dette finder udvalget, at der er behov for biblioteksfaglige overbygningsuddannelser på Danmarks Biblioteksskole. Det foreslås derfor, at der som en begyndelse etableres 2 hovedlinier.

Mindretalsudtalelse:

* Et mindretal (teif Rørdam Andersen) tager forbehold overfor overbygningsplanerne, idet Danmarks Biblioteksskole ikke skal tilbyde kompetencegivende efteruddannelse på akademisk kandidatniveau, jfr. administrationsdepartementets rapport vedr. Danmarks Biblioteksskole, august 1980, s. 60.

Skitsen til linie 1 bør efter mindretallets opfattelse inkorporeres i Danmarks Biblioteksskoles efter- og videreuddannelse for bibliotekarer.*

5.5.3. Linie 1. Informationssystemer: Evaluering, analyse og konstruktion af lagrings-, søge- og indekseringssystemer

Den teknologiske udvikling og dens betydning for informationslagring og informations- og litteratursøgning vil være medvirkende til, at et stadig større antal bibliotekarer vil have behov for forskellige biblioteksfaglige overbygningsuddannelser med særligt henblik på informationsvidenskabens anvendelse i bibliotekssammenhæng i såvel det offentlige som det private erhvervslivs regi. Dette gør sig især gældende i forbindelse med evaluering, udvikling og konstruktion af systemer til oplagring og genfindning.

Men også i forbindelse med en række allerede planlagte og igangsatte projekter - projekteret og igangsat af såvel offentlige institutioner som private virksomheder - har både analyser og erfaringer vist, at konstruktørerne af disse systemer har haft for ringe kendskab til områder som klassifikationssystemers konstruktion og funktion som genfindingsmiddel, indeksering og verbal emnesøgning, thesauruskonstruktion (konstruktion af systematiske terminologilister) og emnerelationer og - i bred forstand - lingvistiske problemer i forbindelse med informations- og litteratursøgning.

Dersom der således ikke tages fornødent hensyn til disse områder i konstruktionen af systemer, vil søgninger - hvad enten de foregår manuelt eller ved hjælp af den moderne teknologi - ofte ende med et negativt eller ufuldstændigt resultat eller tage uforholdsmæssig lang tid.

En bibliotekaruddannelse og bibliotekarisk erfaring er én af de bedste forudsætninger for at løse problemer af denne art. Her-til kommer, at Danmarks Biblioteksskole er den eneste undervisningsinstitution her i landet, hvor man som grundlag for studierne beskæftiger sig med disse emner (katalogisering, klassifikation, bibliografisk teori, litteratur- og informationssøgning).

Den bibliotekariske grunduddannelse beskæftiger sig primært med systemers anvendelse. Der vil derfor være behov for at uddanne teoretikere, som dels vil kunne analysere og vurdere eksisterende systemer både ud fra et teknologisk synspunkt og ud fra et sociologisk synspunkt (brugersynspunkt), dels vil kunne forbedre og videreudvikle de eksisterende systemer eller konstruere helt nye systemer.

Denne overbygningsuddannelses mål vil være at sætte den færdigtuddannede i stand til at varetage funktioner i forbindelse med beskrivelse og konstruktion af systemer med henblik på anvendelse i biblioteksvæsenets centrale instanser og i andre institutioner inden for biblioteks-, dokumentations- og informationsområdet.

Den færdigtuddannede skal derfor have omfattende systematisk indsigt i området, et dybtgående kendskab til den eksisterende litteratur, samt en videregående viden om og færdighed i at anvende de teorier og metoder, som er relevante for området.

Der eksisterer en række opgaver, som de uddannede informationsteoretikere vil kunne beskæftige sig med, f.ex. i forbindelse med det nationalbibliografiske apparat, projekter som Biblioteksdata, SAMKAT, Teledata, oprettelse og tilrettelæggelse af informationstjenester, strækkende sig fra interesseorganisationers arkiver til lokalhistoriske samlinger, dagbladsarkiver m. v.

5.5.4. Linie 2: Kulturformidling og -planlægning: Analyse og evaluering af nye materialer, medier, kulturformer og brugergrupper, samt planlægning, igangsætning og varetæ- gelse af oplysnings- og kulturformidlingsvirksomhed

Biblioteksvæsenet, i særdeleshed folkebibliotekerne, har gennem årene været den kulturformidlende faktor, der har haft bredest berøring med forskellige kulturformer, ikke mindst i lokalsamfundet. Bibliotekaruddannelsen har derfor også traditionelt indeholdt betydelige elementer af informations- og kulturformidling samt bibliotekssociologi, ligesom den har beskæftiget sig med kanalisering af materialer og medier til befolkningen, herunder forskellige interessegrupper og bevægelser. Kulturelle nydannelser påvirker bibliotekerne og deres formidlingssituation i et sådant omfang, at de til stadighed må være under ændring og tilpasning til de aktuelle behov.

Bibliotekaruddannelsen indeholder således en række grundlæggende kultur- og informationsformidlende elementer, som giver forudsætninger for at møde de udfordringer, som opstår med nye medier, brugergrupper og bevægelser. Imidlertid vil en systematisk analyse og videreudvikling af formidlingen af nye materialer samt planlægningen af kultur- og informationsformidlingen til nye typer brugergrupper nødvendiggøre en overbygningsuddannelse.

Den samfundsmæssige og specielt teknologiske udvikling har den følgevirkning, at kultur- og materialeudbuddet stadig vokser. Resultatet er, at en stigende del af brugerne har svært ved at orientere sig i og få overblik over udbuddet. Opfyldelsen af de mange behov der peges på i både europæiske og de nævnte danske kulturpolitiske redegørelser kræver en særlig indsats. Der er næppe nogen uddannelse, der generelt kvalificerer sine kandidater til denne opgave i samme grad som den nuværende uddannelse til bibliotekar ved folkebibliotekerne. De vigtige nye opgaver består i at analysere og vurdere nye hjælpemidler, materialer og medier i relation til brugergrupper og omvendt at analysere og bistå forskellige kulturformer med det formål at formidle information, litteratur og andre materialer og igangsætte, inspirere og opfølge kulturaktiviteter i sådanne sammenhænge, at alle borgere får et reelt tilbud i forhold til deres forudsætninger og interesser.

Denne overbygningsuddannelses mål vil være at sætte den fær-

digttuddannede i stand til at planlægge, igangsætte og varetage kultur- og informationsvirksomhed i relation til såvel nye materialer og medier som forskellige kulturformer og brugergrupper.

Den færdigtuddannede skal have omfattende systematisk indsigt i området, videregående viden om og færdighed i at anvende relevante materiale- og brugerorienterede teorier og metoder, kommunikations- og formidlingsteori og -praksis, samt organisation og administration af institutioner.

Færdigtuddannede med overbygningsuddannelse i informations- og kulturformidling kan tænkes at finde ansættelse indenfor områder som massemedier, kulturelle og faglige organisationer og i kultur- og undervisningsforvaltninger indenfor stat, amt og kommune. Desuden ved biblioteker, hvor kulturplanlægning kan være en delfunktion.

5.3.5. Længde og organisation

Uddannelsen skal have en længde, der svarer til et 2-årigt fuldtidsstudium.

Studiet skal organiseres så fleksibelt, at også studerende som er bosiddende fjernt fra Danmarks Biblioteksskole, eller som er helt eller delvis i beskæftigelse, vil have mulighed for at følge studiet.

5.5.6. Optagelseskriterier

Biblioteksskolen kan optage 10-15 studerende på hver af de 2 studieretninger.

Som faglig baggrund må kræves enten en bibliotekarisk grunduddannelse fra Danmarks Biblioteksskole, eller at de studerende i øvrigt enten teoretisk eller ved praktisk arbejde har erhvervet viden inden for det valgte studieområde i et sådant omfang og på et sådant niveau, at de har de nødvendige forudsætninger for at kunne gennemføre studiet.

5.5.7. Studieformer

Studiet organiseres som et selvstudium, suppleret med en kombination af forelæsninger, seminarer, studiekredse, konsultationer m. v.

Studiet afsluttes med udarbejdelse af en større skriftlig afhandling.

5.5.8. Evaluering

Den studerende indstiller sig til en samlet evaluering, der blandt andet omfatter en offentlig kritik og ekstern evaluering af afhandlingen.

Mindretalsudtalelse:

* Et mindretal (Vibeke Brix og tone Hansen) tager afstand fra uddannelsesudvalgets forslag til overbygningsuddannelser, idet emnet anses for at ligge uden for uddannelsesudvalgets kommissorium. Mindretallet er af den opfattelse, at behovet for dyberegående videreuddannelse i de 2 nævnte linier kan tilgodeses dels ved etablering af egentlige årskurser dels ved de af udvalget foreslåede undersøgelses-, projekt- eller udviklingsarbejder i forbindelse med nogle af efter- og videreuddannelsesstilbuddene. Det forekommer forhastet at foreslå en overbygningsuddannelse, inden disse nye kursusformer er gennemprøvet, og før den nye grunduddannelse for bibliotekarer er blevet gennemført og evalueret.

Uddannelsens organisering som et fjern- eller selvstudium med en længde, der svarer til et 2-årigt fuldtidsstudium, forekommer ganske uacceptabel, udfra såvel en pædagogisk som en arbejdsmæssig synsvinkel, og mindretallet foreslår derfor, at der udbydes egentlige årskurser for bibliotekarer i en række biblioteksrelevante fag, og at der ydes fuld vikar- og opholdsgodtgørelse ved disse årskurser.

Med hensyn til optagelseskriterierne er det mindretallets opfattelse, at en overbygningsuddannelse er en overbygning på en bibliotekarisk grunduddannelse og ikke på en akademisk kandidatgrad eller en assistentuddannelse. Optagelseskriterierne bør derfor være en bibliotekarisk grunduddannelse evt. kombineret med en vis erhvervserfaring.

Det er endvidere en afgørende forudsætning, at der gennemføres et grundigt udvalgsarbejde med inddragelse af Bibliotekarforbundet, inden der træffes beslutning om og etableres overbygningsuddannelser.*

Mindretalsudtalelse:

* Et mindretal (Pia Olsen og Jens Jakob Sørensen) mener, at Dan-

marks Biblioteksskole må holdes åben for etablering af biblioteks-faglige overbygningsuddannelser, men er imod den beskrevne organisation, optagelseskriterierne og studieformen.

Et grundigere udvalgsarbejde må nøjere fastlægge rammerne om og indholdet af en sådan overbygningsuddannelse.*

5.6. Forskningsbibliotekaruddannelsen

5.6.1. Indledning

På grundlag af bekendtgørelse af 18. september 1969 om studieordning ved Danmarks Biblioteksskole, sektion II, linjen for forskningsbibliotekarere har 9 hold å ca. 20 deltagere siden 1969 gennemført forskningsbibliotekaruddannelsen. Uddannelsen er blevet gennemført hvert eller hvert andet år.

Udvalget finder, at akademisk uddannede medarbejdere i forskningsbiblioteker og dokumentationscentre m.v. har behov for en uddannelse inden for biblioteks-, dokumentations- og informationsområdet i fortsættelse af deres akademiske uddannelse.

Forskningsbibliotekaruddannelsen er således efter udvalgets opfattelse en nødvendig forudsætning for akademisk uddannede medarbejders funktion som forskningsbibliotekarere i forskningsbiblioteker og dokumentationscentre.

5.6.2. Rammerne for studieordningen

Bekendtgørelsen af 18. september 1969 er en rammebekendtgørelse, der indeholder bestemmelser om:

Optagelse (§§ 1-2)

Omfang og varighed (§ 3)

Undervisningens indhold og form (§ 4)

Evaluerings (§ 3)

En bekendtgørelse om studieordning bør som hidtil være en rammebekendtgørelse, der muliggør en fleksibel tilrettelæggelse og en løbende ajourføring af undervisningen. Den nuværende bekendtgørelse indeholder ingen formulering af målsætningen for uddannelsen. Det vil imidlertid være hensigtsmæssigt, at planlægningen og tilrettelæggelsen af uddannelsen og de kommende undervisningsforløb sker på baggrund af en målsætning, der er formuleret i studieordningen.

Hindretalsudtalelse:

* Et mindretal (Erland Kolding Nielsen) finder en ny formålsformulering overflødig og henviser til, at § 1, stk. 2 i biblioteksskoleloven og § 1, stk. 2 i bekendtgørelse af 18. september 1969 om studieordningen for linjen for forskningsbibliotekarere er tilstrækkelig fleksibel, men vil til gengæld gøre gældende, at præciseringer af formål m.v. naturligt bør forefindes i en studieplan for uddannelsen.*

5.6.3. Uddannelsens mål

Uddannelsens mål er:

1. at meddele biblioteks- og informationsfaglig viden af generel teoretisk og tværfaglig karakter med henblik på varetagelsen af forskningsbibliotekariske opgaver og funktioner i forskningsbiblioteker, dokumentationscentre og tilsvarende institutioner, i
2. at meddele oversigtsviden om det samlede biblioteksvæsens opgaver, struktur, institutioner, organisationer m.v.,
3. at give en række biblioteksfaglige færdigheder på generelle og tværfaglige områder,
4. at give en baggrund for biblioteksorienteret fagforskning og anden sektorrettet BDI-forskning.

5.6.4. Optagelse

Der har i de senere år vist sig en øget interesse for uddannelsen fra akademisk uddannet personale ved institutioner m.v., der ikke er forskningsbiblioteker eller dokumentationscentre, f.ex. universitetsinstitutter, firmabiblioteker m.v.

På denne baggrund har udvalget overvejet, om man kunne åbne uddannelsen i den forstand, at det ikke skulle være en betingelse for optagelse, at ansøgeren var ansat som akademisk medarbejder ved et forskningsbibliotek, dokumentationscenter m.v. I betragtning af den nuværende akademikerarbejdsløshed vil dette formentlig medføre et betydeligt pres på uddannelsen - og dermed et resourcekrav. Samtidig vil det være uklart, hvilke erhvervsfunktioner akademikere med denne biblioteksfaglige uddannelse skal varetage, hvis de ikke i forvejen er ansat ved et forskningsbibliotek eller dokumentationscenter.

- v Uddannelsen bør fastholdes som en lukket uddannelse - en "etatsuddannelse". Det må fortsat være en forudsætning for optagelse, at ansøgeren har en videregående uddannelse og er ansat i et forskningsbibliotek, dokumentationscenter eller tilsvarende. De gældende optagelsesregler må - med de nødvendige tilpasninger - anses for tilstrækkeligt fleksible til at også ansøgere med arbejde inden for biblioteks-, dokumentations- og informationsområdet udenfor de traditionelle forskningsbiblioteker og dokumentationscentre vil kunne optages. Ved en revision af reglerne bør dispensationsbeføjelsen dog henlægges til det foreslåede rådgivende uddannelsesnævn, jfr. afsnit 7.5.1.

5.6.5. Omfang og varighed

Det må anses for vanskeligt at fastholde uddannelsens karakter og niveau med en kortere undervisningstid end de nuværende ca. 350 timer fordelt på 2 semestre (1 år). Uddannelsen er i øjeblikket tilrettelagt i 4 moduler. En opdeling i moduler bør der imidlertid næppe tages stilling til i studieordningen, idet den praktiske tilrettelæggelse af uddannelsen må kunne justeres.

5.6.6. Indhold og form

Undervisningen må som hidtil kunne have såvel seminar- som mere øvelsespræget form, ligesom det er væsentligt at der fortsat bliver mulighed for en studierejse til forskningsbiblioteker i provinsen og til udenlandske biblioteker og biblioteks-, dokumentations- og informationsinstitutioner som et integreret led i uddannelsen.

Indholdsmæssigt vil uddannelsen skulle dække de samme fag, der er opregnet i § h i bekendtgørelsen af 18. september 1969. Opregningen af fag synes dog at lægge op til ret atomiserede forløb, og man ville med fordel kunne formulere undervisningsfagene som nogle bredere emneområder. Undervisningen skal løbende tilpasses udviklingen inden for biblioteks-, dokumentations- og informationsområdet, og emneområderne bør angives så fleksibelt, at dette er muligt, ligesom uddannelsens særlige karakter stiller store krav til faglig koordination.

5.6.7. Evaluering

Uddannelsen har hidtil været evalueret i den form, at studerende, som regelmæssigt har fulgt undervisningen og hvis specialopgave(r) er blevet godkendt, har fået et bevis for gennemført uddannelse. Specialopgaven(r) bedømmes som godkendt/ikke godkendt af vedkommende faglærer og en ministerielt beskikket censor.

Skriftlige eller mundtlige prøver i de enkelte fag eller større emneområder - eller efter hvert modul - ville formentlig skabe problemer i betragtning af undervisningsforløbenes kortvarighed.

Det må imidlertid anses for nødvendigt, at der fortsat oprettholdes en evaluering af de studerendes gennemførelse af uddannelsen.

En evaluering på grundlag af en eller flere skriftlige opgaver forekommer mest rimelig. Sådanne opgaver bør dog i videre omfang end hidtil indgå som et integreret led i undervisningen og bør udarbejdes under vejledning af en eller flere af skolens lærere. Det vil være hensigtsmæssigt, at der fastsættes terminer for afleveringen af specialopgaven, f.ex. således, at opgaven skal afleveres ved afslutningen af det semester, hvor det sidste modul af uddannelsen afholdes.

5.6.8. Efter- og videreuddannelse for forskningsbibliotekarere
Efter gennemførelsen af uddannelsen vil forskningsbibliotekarerne have behov for efter- og videreuddannelse i form af kortere eller længerevarende kurser, dels inden for deres fag, dels af biblioteksmæssig art.

5.7. Andre uddannelser

Udvalget foreslår, at Danmarks Biblioteksskole kan arrangere og medvirke ved gennemførelsen af uddannelsesforløb for andre medarbejderkategorier indenfor informationssektoren. Skolens deltagelse i sådanne uddannelsesforløb vil være begrænset til områder, hvor skolen har specialviden, jfr. afsnit 3.9. Andre uddannelser, s. 26 om uddannelse af forlags- og bogbranchens medarbejdere.

Kapitel 6

Biblioteksforskning

6.1. Almene synspunkter

De fleste af de fagområder, der indgår i undervisningen på Danmarks Biblioteksskole, er endnu så nye i videnskabshistorisk sammenhæng, at de af de fleste næppe opfattes som klart afgrænsede faglige områder. De er - som så mange andre fag - opstået som et konglomerat af problemer, der løses ved hjælp af metoder udviklet inden for andre fag. Først i løbet af de senere år er der med udgangspunkt i disse metoder og problemløsninger udviklet videnskabelige teorier med sådanne karakteristika, at man kan tale om et biblioteksfagligt forskningsområde.

Dette forskningsområde er tværfagligt, og det, der sammenkæder områdets enkelte dele, er den specielle anvendelse af teorier, metoder og resultater fra andre fagområder i arbejdet med indsamling, registrering, lagring og formidling af kultur og information.

Det centrale område for biblioteksforskning vil kunne karakteriseres som forskning om bibliotekerne, deres historie, opgaver, struktur og samfundsfunktioner.

På denne baggrund kan der efter forskningsaktiviteternes art opstilles 3 kategorier af biblioteksforskning:

- a. Aktiviteter, der har som mål at forbedre det teoretiske grundlag for bibliotekarprofessionen, herunder bibliotekarens arbejde, bibliotekets funktioner, systemer, processer, hjælpemidler og biblioteksvæsenets funktionelle organisation og de enkelte enheders samarbejde.
- b. Aktiviteter, der har som mål at generalisere teorier og praksis i biblioteksvæsenet med henblik på sammen med andre in-

formationsbehandlende discipliner at skabe og udvikle en sammenhængende informations- og kommunikationsteori,

- c. Forskningsaktiviteter med bibliotekernes samlinger som genstand, f.ex. med henblik på studier inden for discipliner som lærdomshistorie, musik, kunst, litteratur, bogvæsen, bibliografi m.m.

6.2. Forskningsbehov

Biblioteker udgør sammen med dokumentations- og informationscentre samt andre dermed beslægtede institutioner og organisationer et sammenhængende informationssystem. Dette systems virksohmhed, dets interne processer og funktioner samt dets organisation påvirkes af den forskning og udvikling, som finder sted på tre niveauer:

1. Planlægning og udvikling (herunder udvikling af metoder)
2. Grundforskning
3. Anvendt forskning

Forskningen indenfor biblioteks-, dokumentations- og informationsområdet vil kunne organiseres ud fra følgende synsvinkler:

1. Bibliotek og samfund
 - a. Biblioteks-, dokumentations- og informationsinstitutionernes målsætninger, placering og funktioner i samfundet.
 - b. Bibliotekssociologi, herunder: brugerbehov, brugerholdninger samt brug af biblioteker og beslægtede institutioner.
 - c. Bibliotekspolitik.
2. Information, søgning og formidling
 - a. Materialet: Skrift, tryk, dokument, bog, periodikum, bilde, kort, bånd, film m.m.
 - b. Beskrivelse og systematisk ordning: Bibliografi, katalogisering, klassifikation og indexerung.
 - c. tagning og udnyttelse: Ophav, fremstilling, distribution, selektion, lagring, genfinding, spredning.
 - d. Informationssociologi.
3. Teknologiske hjælpemidler
 - a. Elektronisk databehandlingsudstyr, telekommunikation, reprografi m.m.

- b. Mekanisering af interne processer som udlån, accession.
 - c. Automatiske lagrings- og genfindingsystemer, båndtjenester.
- 4. Materialevalg, bestandssammensætning og formidling
 - a. Materialernes indhold, form og brug.
 - b. Udvikling af materialebestande.
 - c. Kassation.
 - d. Formidlingsprocessen, herunder brugeroplæring.
- 5. Administration og økonomi
 - a. Bibliotekernes vækst og udvikling.
 - b. Opbygning og intern virksomhed, personale og organisation.
 - c. Budgetlægning, rationalisering og planlægning.
 - d. Forholdet mellem organisationsstruktur, administrative processer og biblioteksarbejdet.
- 6. Bibliotekshistorie og beslægtede områder
 - a. Bibliotekshistorie.
 - b. Bog- og massekommunikationsmidlernes historie i øvrigt.
 - c. Kundskabsorganisationens historie.

6.3. Informationsformidling og informationssystemer

De seneste års hastige udvikling inden for det teknologiske og kommunikationsteoretiske område har dannet baggrund for udviklingen af en række avancerede informationssystemer. Der er herved skabt grundlag for et nyt fagområde. Dette fagområde, som i visse sammenhænge kaldes informatik eller information science, omfatter det teoretiske studium af informationsformidling og informationssystemer af enhver art.

For at bibliotekerne bedst muligt kan udnytte den nye teknologi og de systemer, som teknologien har skabt mulighed for at udvikle, er det særdeles vigtigt for såvel grunduddannelse som efter- og videreuddannelse, at der etableres en forskning, der tager sigte på dels at udvikle videnskabeligt underbyggede teorier, dels at tilvejebringe en praktisk anvendelse af disse i kultur- og informationsformidlingen.

For at fremme en sådan forskning anbefales det, at der i forbindelse med nogle af efter- og videreuddannelses tilbudene til bibliotekarere og forskningsbibliotekarere tilrettelægges under-

søgelses-, projekt- eller udviklingsarbejder i et samarbejde mellem kursister og skolens undervisere, og at der afsættes tid til disse aktiviteter i kursusplanerne. Det bør sikres, at en rimelig andel af biblioteksskolens læreres arbejdstid afsættes til sådanne undersøgelses- og udviklingsarbejder, samt at gennemførelse af sådanne kurser prioriteres højt i kursusplanerne.

6.4. Stipendiatorordning

Ligeledes for at fremme en sådan forskning foreslås det endvidere, at der søges etableret en stipendiatorordning for bibliotekarer og forskningsbibliotekarer med henblik på, at personer fra erhvervet frigøres til undersøgelses- og udviklingsarbejder i længere perioder. Det bør ligeledes sikres, at en del af lærernes arbejdstid kan afsættes til støtte/vejledning af stipendiater eller til samarbejde med stipendiater om undersøgelses- og udviklingsprojekter .

Kapitel 7

Biblioteksskolens organisation og styrelse

7.1. Indledning

Udvalget har ifølge kommissoriet haft til opgave at forberede biblioteksskolens fremtidige struktur og styrelsesordning, herunder Aalborgafdelingens fremtidige status.

Følgende muligheder med hensyn til Aalborgafdelingen er indgået i drøftelserne:

Bevarelse af Aalborgafdelingens nuværende status som en del af Danmarks Biblioteksskole, men med udvidet selvstændighed.

Omdannelse af Aalborgafdelingen til en selvstændig biblioteksskole.

Integration af Aalborgafdelingen i Aalborg Universitetscenter.

Omdannelse af Aalborgafdelingen til en selvstændig skole kunne medføre visse styrelsesmæssige og administrative forenklinger. Udvalgets undersøgelser har imidlertid vist, at dette ville kræve øgede ressourcer, især på grund af de generelle administrative og fagligt-administrative funktioner, der skulle varetages i Aalborg.

Ved oprettelsen af Aalborgafdelingen i 1973 forudsattes det, at afdelingen i løbet af forholdsvis få år ville blive integreret i Aalborg Universitetscenter, således at bibliotekaruddannelsen ville blive en uddannelse under centret, jfr. finansudvalgets aktstykke nr. 268 af 7. marts 1973. Ved ændringen af loven om Danmarks Biblioteksskole i 1976 lovfæstedes afdelingens oprettelse og status som en del af Danmarks Biblioteksskole.

Drøftelser mellem Aalborg Universitetscenter og Aalborgafdelingen har vist, at der i øjeblikket ikke er grundlag for at

integrere afdelingen i universitetscentret, men at institutionernes nuværende status åbner mulighed for at forbedre rammerne for det faglige og uddannelsesmæssige samarbejde. På denne baggrund arbejder centret og afdelingen med spørgsmålet om mulighederne for aftaler om lærerudveksling og meritoverførsel.

Udvalget har derfor koncentreret drøftelserne om en styrelsesmodel for en fælles biblioteksskole med udvidet selvstændighed for Aalborgafdelingen, jfr. nedenfor afsnit 7.2.

Som led i den generelle styrelsesstruktur har udvalget behandlet biblioteksskolens sektionsopdeling og fagligt-administrative struktur (afsnit 7.3.) samt forskningsadministration (afsnit 7.4.).

Udvalget har drøftet hvilke kontaktorganer mellem biblioteksskole og aftagere, organisationer m.v., der bør oprettes, jfr. nedenfor afsnit 7.5.

7.2. De styrende organer for en fælles biblioteksskole med udvidet selvstændighed for Aalborgafdelingen

Ved en fortsættelse af ordningen med en skole i København og en afdeling i Aalborg vil en forøgelse af Aalborgafdelingens selvstændighed principielt også indebære øget selvstændighed for skolen i København.

En sådan ordning kan etableres ved at ændre kompetencefordelingen mellem de bestående organer, biblioteksskolerådet og skolerådet/afdelingsrådet, således at biblioteksskolerådets kompetence begrænses til egentlige fælles anliggender. På det administrative plan må der tilsvarende overføres kompetence fra rektor og administrator til afdelingsleder og lederen af studiekontoret i Aalborg.

Biblioteksskolerådet vil herefter skulle varetage følgende opgaver der i det væsentlige vil svare til det nuværende biblioteksskoleråds opgaver ifølge § 14 i den gældende bekendtgørelse af 10. december 1976:

Forslag til retsregler gældende for biblioteksskolen som helhed.

Retsregler i form af ministerielt fastsatte bekendtgørelser om f.ex. studie- og eksamensordninger, om optagelse, om ansættelse i lærerstillinger vil fortsat være fælles, men der vil være mulighed for at fastsætte særskilte regler for

skolen i København, henholdsvis afdelingen i Aalborg. F.ex. kunne et udvidet samarbejde med Aalborg Universitetscenter tænkes at begrunde særlige regler for Aalborgafdelingen. Principielle spørgsmål om studie- og eksamensforhold for grunduddannelsen samt forskningsvirksomhed og kursusvirksomhed.

Forslag om biblioteksskolens budget efter forslag fra skole- og afdelingsråd samt fra uddannelsesrådet for så vidt angår program og budget for efter- og videreuddannelsen.

Planlægning af biblioteksskolens samlede virksomhed, herunder optagelse af væsentlige nye aktiviteter.

Sager om ansættelse m.v. af rektor, administrator, overbibliotekar, lederen af sektionen for efter- og videreuddannelse og fagledere.

Andre ansættelsessager vil være særskilte anliggender, der behandles i skoleråd/afdelingsråd. Den gældende bekendtgørelse indeholder ingen regler om ansættelse m.v. af rektor. Ved besættelsen af rektorstillingen i 1983 blev der truffet beslutning om at bevare rektorstillingen som en varig tjenestemandsstilling. Udvalget vil derfor anbefale, at der fastsættes bestemmelser om proceduren for rektoransættelse, f.ex. således at biblioteksskolerådet udtaler sig om ansættelsen af rektor. En tilsvarende regel gælder ved de sociale højskoler, jfr. § 7, stk. 2, nr. 1 i bekendtgørelse nr. 153 af 25. august 1981 om styrelse af de sociale højskoler.

Faglederstillinger besættes efter reglerne om medvirken af fagkyndige bedømmelsesudvalg i bekendtgørelsen af 26. april 1979 om ansættelse i faglederstillinger og andre faste **lærerstillinger**.

Ved besættelse af overbibliotekarstillingen ved skolens bibliotek i 1979 nedsatte biblioteksskolerådet et fagkyndigt udvalg til bedømmelse af ansøgerne. Det foreslås også at lade **overbibliotekarstillingen** - der både har et administrativt og et biblioteksfagligt indhold - være omfattet af en bestemmelse om nedsættelse af fagkyndigt bedømmelsesudvalg.

Indstilling om beskikkelse af censorer, idet censorkorpset fortsat vil være fælles for skolen i København og afdelingen i Aalborg.

Det forudsættes, at forholdet mellem biblioteksskolen som

helhed og andre institutioner fortsat vil være et biblioteksskoleanliggende, jfr. § 9 i den gældende bekendtgørelse. Ligeledes forudsættes korrespondance med ministeriet at gå gennem rektor og administrator.

Skoleråd/afdelingsråd vil skulle behandle sager, der alene vedrører skolen/afdelingen.

Den øgede kompetence for skoleråd/afdelingsråd vil bl.a. bestå i, at besættelse af andre faste lærerstillinger end faglederstillinger vil blive behandlet i skoleråd/afdelingsråd.

På det studiemæssige område vil skoleråd/afdelingsråd f.ex. kunne godkende, at der inden for rammerne af studie- og eksamensordningen ændres i vægtfordelingen mellem fag og kurser inden for en fagramme.

Aalborgafdelingens samarbejde med Aalborg Universitetscenter kan endvidere gøre det nødvendigt at fastsætte særlige regler inden for rammerne af bekendtgørelsen om studie- og eksamensordning.

Biblioteksskoleråd, skoleråd og afdelingsråd forudsættes som hidtil sammensat i overensstemmelse med principperne i styrelsesloven og således, at rektor er født medlem af og formand for de tre organer, jfr. afsnit 3.2.

7.3. Sektions- og fagområdeopdelingen

Biblioteksskolens undervisningsvirksomhed er i øjeblikket organiseret i to sektioner for uddannelserne til henholdsvis folke- og forskningsbibliotekerne.

Når en fælles grunduddannelse er gennemført, vil grundlaget for den nuværende sektionsopdeling bortfalde, og der vil kun være behov for en sektion for grunduddannelsen.

Det vil fortsat være nødvendigt, at en undervisningsleder ved skolen i København og afdelingslederen ved Aalborgafdelingen under ansvar over for rektor varetager den pædagogisk-administrative ledelse af grunduddannelsen ved skolen/afdelingen. Disse funktioner må mest naturligt kunne opfattes som kollegiale hverv, der besættes ved valg.

Den ny fælles grunduddannelse vil kun kræve et studienævn ved henholdsvis skole og afdeling. Opgaverne for nævnene vil svare til de nuværende, jfr. § 19 i biblioteksskolebekendtgørelsen.

Det er endvidere muligt, at der vil være behov for at oprette

udvalg i tilknytning til de foreslåede fagrammer samt områderne i 5., 6. og 7. semester med repræsentation for lærere og studerende, formentlig i det væsentlige svarende til de nuværende fagudvalg, jfr. § 23 i biblioteksskolebekendtgørelsen.

Efteruddannelsesvirksomheden har hidtil ikke haft en selvstændig placering i biblioteksskolens struktur - uanset dette områdes voksende betydning i skolens samlede virksomhed. Dannelsen af en selvstændig sektion med en leder, der er ansvarlig over for rektor, vil forbedre mulighederne for en samlet planlægning og styring af efteruddannelsesvirksomheden.

Udvalget kan på denne baggrund tilslutte sig forslaget fra administrationsdepartementets arbejdsgruppe om, at der oprettes en selvstændig sektion for efter- og videreuddannelsen med en formelt ansvarlig leder.

Forskningsbibliotekaruddannelsen er i den nuværende struktur placeret som en linje under sektion II. De studerende er dog ikke repræsenteret i biblioteksskolerådet eller studienævnet for sektion II, men der er oprettet et særligt rådgivende uddannelsesnævn for forskningsbibliotekarlinjen, jfr. afsnit 7.5.1. Da det fortsat vil være vanskeligt at skabe en rimelig repræsentation i de styrende organer for studerende på en uddannelse af ca. 2 semestres (350 undervisningstimer) varighed, der ikke gennemføres hvert år, og da uddannelsen i øvrigt har kursus- og seminar karakter, finder udvalget det mest naturligt, at uddannelsen og det rådgivende nævn placeres i sektionen for efter- og videreuddannelse.

Sektionen for efter- og videreuddannelse vil således omfatte den generelle kursusvirksomhed, biblioteksassistentuddannelsen, forskningsbibliotekaruddannelsen samt eventuelle årskurser og overbygningsuddannelser.

Mindretalsudtalelse:

* Et mindretal (Erland Kolding Nielsen) ønsker at fremhæve, at Danmarks Biblioteksskole i modsætning til de typiske højere læreanstalter under styrelsesloven omfatter en række forskellige, men ligeværdige aktivitetsområder. Biblioteksskolens rektor må derfor naturligt have den endelige budgetfordelende kompetence i relation til de forskellige aktiviteter, der på grund af deres lov- og bekendtgørelsesmæssige status skal tilgodeses uafhængigt af beslutninger i Danmarks Biblioteksskoles kollegiale organer.

Med henblik på at sikre ressourcetildelingen og en faglig rationel tilrettelæggelse af forskningsbibliotekaruddannelsen finder mindretallet det derfor rigtigst at placere uddannelsen samt det rådgivende nævn umiddelbart under rektoratet.*

Lederen af sektionen for efter- og videreuddannelse vil over for rektor have ansvaret for den fagligt-administrative planlægning og gennemførelse af den samlede kursusvirksomhed, herunder koordinationen mellem skolens fagområder og mellem skolen og afdelingen.

Oprettelsen af sektionerne for henholdsvis grund- og efter/videreuddannelse vil ikke umiddelbart berøre lærernes tilknytning til skolens fagområder. Den fagligt bestemte opbygning vil være uafhængig af sektionsopdelingen, og den enkelte lærer vil ligeledes skulle kunne varetage undervisningsopgaver på begge sektioner.

I betænkning 671 blev det foreslået, at uddannelsen blev tilrettelagt inden for større områder og fagrammer. I rapporten fra arbejdsgruppen under administrationsdepartementet blev der peget på behovet for at nedbryde faggrænserne mellem biblioteksskolens nuværende fagområder, og det blev foreslået, at der blev truffet principbeslutning om at tilstræbe en sammenlægning af fag i nogle få fagrammer.

Allerede efter § 3 i den gældende bekendtgørelse af 26. april 1979 om ansættelse i faglederstillinger og andre faste lærerstillinger træffer biblioteksskolerådet beslutning om hvorvidt en ledig stilling skal opslås inden for et givet fagområde eller om der i øvrigt bør ske ændringer i stillingens indhold eller placering.

Den foreslåede grunduddannelse vil i vidt omfang medføre et tværfagligt samarbejde om kurser og projekter inden for fagrammer og områder. Også efteruddannelseskurserne vil ofte blive udbudt i et samarbejde mellem fagområderne.

Den faglige udvikling gør det nødvendigt, at der sker en justering og ajourføring af biblioteksskolens fagområdestruktur, idet der f.ex. kan opstå behov for at indpasse nye fag i undervisningen, foretage omprioriteringer eller at overføre en disciplin fra en faglig sammenhæng til en anden. Hensynet til en smidig undervisnings- og forskningsadministration vil ligeledes gøre det ønskeligt, at 5-6 lærere kan samarbejde inden for et

fagområde, således at f.ex. en lærer kan frigøres til efteruddannelses- eller forskningsvirksomhed i en periode.

Det må på denne baggrund fortsat anses for nødvendigt nøje at overveje indhold og placering af biblioteksskolens faglederstillinger og øvrige lærerstillinger ved stillingsledighed, således at fagområdestrukturen kan tilpasses og ajourføres efter ændringerne i grund- og efteruddannelsen og udviklingen indenfor biblioteks-, dokumentations- og informationsområdet.

7.4. Forskningsadministration

7.4.1. Forskningsressourcerne

Biblioteksskolen har ifølge § 1, stk. 4 i biblioteksskoleloven til formål at fremme forskningen inden for biblioteksvæsenet.

Rektor kan til fremme af forskningen inden for de biblioteks-faglige områder, iværksætte forskningsprojekter og i forbindelse hermed gøre det muligt at udføre specialstudier, jfr. § 3 i bekendtgørelse af 10. december 1976 om Danmarks Biblioteksskole. Desuden kan biblioteksskolen indsamle og bearbejde studiemateriale, ligesom specialstudier, lærebøger og anden biblioteksfaglig litteratur kan publiceres af biblioteksskolen.

Endvidere påhviler det ifølge § 31, stk. 4 i bekendtgørelse af 10. december 1976 lærerne at følge udviklingen, fremme forskningen samt forestå forskningsprojekter inden for deres fagområde, lige som det påhviler dem at følge udviklingen inden for biblioteksvæsenet.

I forståelse med kulturministeriet har biblioteksskolen hidtil skønnet, at lærerne i gennemsnit anvender 70% af arbejdstiden til undervisning, ~~10%~~ til administration og 20% til forskning. Disse 20% af lærernes arbejdstid har således udgjort biblioteksskolens forskningsbevilling. Forskningstiden har været administreret individuelt.

Da biblioteksskolen herudover ikke råder over specifikke bevillinger til forskningsformål har den hidtidige forskning ved biblioteksskolen i overvejende grad været undervisningstilknyttet og haft karakter af udviklingsarbejde, jfr. bilag 8. Der er dog blevet gennemført forskningsprojekter med fondsstøtte - fra Den kommunale momsfond, statens forskningsråd m.v. - og der er

herved ydet et værdifuldt bidrag til forskningsarbejdet ved biblioteksskolen.

7.4.2. Nuværende forskningsudvalg

Til rådgivning i forskningsanliggender har biblioteksskolerådet nedsat et rådgivende forskningsudvalg, jfr. § 16 i bekendtgørelse af 10. december 1976. Udvalget består af 6 repræsentanter for lærerne, 3 repræsentanter for TA-personalet og 4 repræsentanter for de studerende.

Udvalget har over for biblioteksskolerådet bl.a. udtalt sig om ansøgninger vedr. undervisningsfrihed med henblik på forskning, f.ex. i form af udarbejdelse af lærebøger. Det har desuden taget initiativ til afholdelse af forskningsseminarer, udbygget kontakter til personer og instanser uden for biblioteksskolen m. v.

7.4.3. Betænkning 671

I betænkning 671 (s. 84 f) blev det foreslået, at der blev oprettet lærerstillinger ved biblioteksskolen med samme arbejdsforpligtelser med hensyn til forskning og undervisning som for lærerstillinger ved de højere uddannelsesinstitutioner. Et mindretal i udvalget (undervisningsministeriets repræsentant) kunne tilslutte sig forslaget under forudsætning af, at forskningsvirksomheden og den foreslåede videregående bibliotekaruddannelse på kandidatniveau blev organiseret på samme måde som ved de højere uddannelsesinstitutioner, og foreslog, at der blev oprettet et institut for biblioteksforskning.

7.4.4. Administrationsdepartementets arbejdsgruppes forslag

Administrationsdepartementets arbejdsgruppe har i rapporten fra august 1980 foreslået, at der i overensstemmelse med biblioteksskolens hidtidige praksis afsættes 20% af de til enhver tid bevilgede ressourcer til forskningsformål. Puljen på 20% skulle vedrøre institutionen som helhed og det understreges, at den enkelte lærer efter forslaget ikke har krav på en bestemt andel af forskningspuljen hvert år, men at forslaget skal give mulighed

for, at nogle lærere i en kortere eller længere periode kan koncentrere sig om en forskningsopgave.

Biblioteksskolen har den 5. maj 1981 fremsendt et forslag til fastlæggelse og beregning af de arbejdsmæssige forpligtelser for biblioteksskolens lærere (arbejdsnormforslaget) til kulturministeriet. Ifølge forslaget skulle hver lærer som hidtil kunne anvende 20% af arbejdstiden til forskning.

Kulturministeriet har den 19. marts 1982 godkendt forslaget for en 2-årig forsøgsperiode, idet det - under henvisning til administrationsdepartementets rapport - understreges, at der ved fastlæggelsen af en 20% forskningspulje ikke er tale om en individuel forskningsret for den enkelte lærer.

7.4.5. Udvalgets overvejelser

Overvejelserne om forskningsadministrationen ved biblioteksskolen har taget som udgangspunkt, at der etableres en forskningspulje svarende til 20% af lærernes arbejdstid, og at der ikke vil være nogen individuel forskningsret for den enkelte lærer. Som led i forberedelsen af undervisningen vil det dog fortsat påhvile lærerne at følge udviklingen inden for deres fagområder og inden for biblioteksvæsenet, jfr. § 31, stk. 4 i bekendtgørelsen af 10. december 1976.

Som tidligere anført påhviler det lærerne at fremme forskningen samt forestå forskningsprojekter inden for deres fagområder, tærrerressourcerne til sådanne forskningsopgaver (forskningspuljen) fordeles af biblioteksskolens ledelse i overensstemmelse med en af skolen vedtaget forskningsplan. Forskningsplanen vil danne rammen for fordelingen af puljen, hvor man bl.a. vil kunne tage hensyn til behovet for at få udarbejdet nye eller reviderede lærebøger inden for fagområderne.

Ved fordelingen af forskningspuljen må udvalget tillægge det stor betydning, at samtlige lærere kan få mulighed for at kunne anvende arbejdstid til forskning, således at lærernes personlige forskningsaktiviteter kan virke tilbage på undervisningen.

Den enkelte lærers forskningstilknytning kan bedst sikres ved en turnusordning, således at hver lærer med regelmæssige mellemrum får mulighed for en samlet forskningstid, f.ex. ved fuld undervisningsfrihed i et semester eller 1/2 undervisnings-

frihed i 2 semestre. Det vil være en forudsætning, at den pågældende lærer i god tid forinden har indleveret en ansøgning herom med projektbeskrivelse, som kan godkendes.

Det vil være ønskeligt, at der til udarbejdelsen af undervisningsmaterialer og faglige artikler samt til deltagelse i eller rådgivning om udviklingsopgaver i biblioteker m.v. afsættes en mindre del af forskningspuljen, som kært tildeles den enkelte lærer eller hvert fagområde.

Puljen er et bevillings- og beregningsmæssigt instrument for biblioteksskolen som helhed, og der kunne være visse fordele ved, at den ikke var opdelt mellem skolen i København og afdelingen i Aalborg.

Udvalget finder imidlertid, at der er så nær en sammenhæng mellem anvendelsen af lærernes samlede arbejdstid og forskningspuljen, at det vil være mest naturligt, at puljen beregnes særskilt for skolen i København og afdelingen i Aalborg, og at det ligeledes bliver særskilte organer, der tager stilling til fordelingen af skolens/afdelingens pulje, ligesom f.ex. indstilling til biblioteksskolerådet om skolens/afdelingens budget er foreslået henlagt til skoleråd/afdelingsråd.

Biblioteksskolerådet - eller skoleråd/afdelingsråd - vil ikke på egen hånd kunne fordele forskningspuljen. Selv om der er behov for en samlet planlægning af forskningsindsatsen må rådet være afskåret fra at pålægge en lærer en bestemt forskningsopgave, ligesom institutrådene ved de højere læreanstalter ifølge § 13, stk. 2, 2. pkt. i styrelsesloven ikke kan træffe beslutning om den enkelte forskers valg af forskningsopgave. Forskningspuljen må derfor fordeles på grundlag af ansøgninger fra de enkelte lærere, som må indeholde beskrivelser af projektformål, forskningsmetoder, materiale samt beregning af tidsforbrug m.v. og underkastes en faglig og forskningsmæssig vurdering.

Biblioteksskoleråd, afdelingsråd eller skoleråd - hvoraf 50% af medlemmerne er lærerrepræsentanter, 25% repræsentanter for TA-personalet og 25% repræsentanter for de studerende - kan på grund af deres sammensætning ikke betragtes som fagligt kompetente til at foretage sådanne vurderinger. Det samme vil gælde det nuværende forskningsudvalg. Det vil derfor være nødvendigt at oprette nye organer, der kan foretage en faglig og forskningsmæssig vurdering af ansøgninger om anvendelse af arbejdstid til forskning samt varetage evt. andre opgaver i sammenhæng hermed.

Ved overvejelserne om sammensætningen af sådanne organer kunne man drage en parallel til reglerne om ansættelse af lærere, ifølge bekendtgørelse nr. 158 af 19. april 1979 om ansættelse i faglederstillinger og andre faste lærerstillinger ved Danmarks Biblioteksskole. Det styrende organ - biblioteksskolerådet - har indstillingskompetencen over for kulturministeriet, men indstillingen sker på grundlag af en behandling af ansøgningerne i et fagkyndigt bedømmelsesudvalg. I det fagkyndige udvalg kan kun indtræde personer, der må anses for at besidde faglig indsigt på et tilsvarende niveau, som kræves til den stilling, der skal besættes.

Ved behandlingen af forskningsansøgninger m.v. vil der dog ikke udelukkende være tale om en faglig bedømmelse, idet der også vil ske en prioritering af forskningsområderne, ligesom det er hensigten med forskningspuljen at skabe mulighed for, at biblioteksskolen kan foretage en flerårig planlægning af forskningsarbejdet. Det vil derfor være rimeligt at give de organer, der skal behandle forskningsansøgningerne, en bredere sammensætning end de fagkyndige bedømmelsesudvalg.

Således er der ved Danmarks Journalisthøjskole nedsat et forskningsudvalg, der bl.a. har til opgave at administrere den del af journalisthøjskolens bevilling, der er afsat til forskning, og højskolens øvrige forskningsressourcer, jfr. § 7 i lov nr. 180 af 14. maj 1980 om Danmarks Journalisthøjskole og §§ 13 og 15 i bekendtgørelse nr. 23 af 20. januar 1981 om styrelse af Danmarks Journalisthøjskole. Forskningsudvalget består af 5 repræsentanter valgt for 3 år af og blandt lærere og videnskabelige medarbejdere, 1 repræsentant valgt for 3 år af og blandt de tekniske og administrative medarbejdere og 1 repræsentant valgt for et halvt år af og blandt de studerende. Et flertal af udvalgets medlemmer skal være medarbejdere med forskningskompetence, og udvalgets formand skal vælges blandt disse medlemmer.

Der er enighed i udvalget om, at ledelsen af biblioteksskolens forskningsvirksomhed kræver kendskab til forskningsarbejde vedr. biblioteksfaglige emner. Endvidere må der også i forskningsudvalgene sikres mulighed for de studerende og TA-personale for at øve indflydelse, idet udvalgene bl.a. vil få til opgave at træffe beslutninger vedr. anvendelsen af en del af biblioteksskolens ressourcer.

Administrationsdepartementets arbejdsgruppe har i rapporten om Danmarks Biblioteksskole foreslået, at et fagligt kompetent forskningsudvalg sammensættes således, at de af skolens lærere, der selv har kendskab til forskningsarbejde, udgør et flertal af udvalget.

Dette spørgsmål må imidlertid ses i sammenhæng med det forskningsbegreb, der anvendes.. Forskningspuljen vil f.ex. også omfatte udviklingsarbejde m.v. i forbindelse med udarbejdelsen af lærebogsmateriale og den skal medvirke til at skabe det teoretiske grundlag for undervisningen. Kravet om kendskab til forskningsarbejde må forstås i overensstemmelse hermed.

7.4.6. Forslag til forskningsudvalg

Ved biblioteksskolen må det anses for nødvendigt at oprette særskilte forskningsudvalg i København og Aalborg. Hovedopgaverne for udvalgene vil være at udarbejde forslag til en samlet forskningsplan for biblioteksskolen i samarbejde med fagområderne og at behandle ansøgninger om anvendelse af arbejdstid til forskning. Endvidere vil det være naturligt at henlægge andre opgaver vedr. forskning til udvalgene.

De nye forskningsudvalg vil få selvstændig kompetence til inden for rammerne af forskningsplanen at godkende ansøgninger om udførelse af forskningsopgaver. Udvalgene vil ikke, som det bestående forskningsudvalg udelukkende være rådgivende over for biblioteksskolerådet, og det vil derfor være rigtigst, at der optages en bestemmelse om forskningsudvalg i loven, medens de nærmere regler herom vil kunne fastsættes i den tilhørende styrelsesbekendtgørelse.

På baggrund af synspunkterne i afsnit 7.4.5. foreslås forskningsudvalgene sammensat således:

Hvert forskningsudvalg består af 5 lærerrepræsentanter, 1 repræsentant for TA-personalet og 1 repræsentant for de studerende. Et flertal af hvert udvalgs medlemmer skal have kendskab til biblioteksfagligt forskningsarbejde, og udvalgsformændene skal vælges blandt disse.

Mindretalsudtalelse:

* Et mindretal (Pia Olsen og Jens Jakob Sørensen) finder, at forskningen skal bidrage til at skabe det teoretiske grundlag for undervisningen på grunduddannelsen. For at sikre den bedste sammen-

hæng mellem grunduddannelsen og forskningen, foreslås det, at sammensætningen i forskningsudvalget, i lighed med sammensætningen i de styrende organer, bliver 50% lærere, 25% TA-personale og 25% studerende. F.ex. 4 lærere, 2 TA-personale og 2 studerende.*

Forskningsudvalgene vil have til opgave:

1. Planlægning af biblioteksskolens forskningsvirksomhed. Forskningsudvalgene udarbejder i fællesskab og i samarbejde med fagområderne et forslag til en samlet forskningsplan for biblioteksskolen for en tre-årig periode. Efter høring af uddannelsesrådet forelægges forslaget til forskningsplan for biblioteksskolerådet til endelig vedtagelse. Den vedtagne forskningsplan indsendes til kulturministeriet til orientering.

I forskningsplanen angives og prioriteres de forsknings- og undervisningsområder, der bør udvikles ved skolens forskningsressourcer inden for en 3-årsperiode. Det er således ikke hensigten, at der i planen direkte skal formuleres f.ex. forskningsprojekter, men ved angivelsen af de områder, der bør fremmes, vil den danne grundlag for behandlingen af projektansøgningerne.

Den foreslåede høring af uddannelsesrådet om forskningsplanen vil skabe mulighed for, at biblioteksskolens interessenter ved en udtalelsesret kan deltage i den langsigtede planlægning og prioritering af, hvorledes skolens forskningsressourcer kan anvendes på de forskellige biblioteksfaglige områder, og uddannelsesrådet kan ved forslag give inspiration til, at konkrete forskningsopgaver tages op.

Forskningsplanen vil - ligesom skolens budget - være en samlet plan for biblioteksskolen som helhed. Ved den foreslåede ordning med særskilte forskningsudvalg vil planen kunne udarbejdes ved at udvalgene afholder koordinerende møder.

2. Fordeling af den del af skolens/afdelingens bevillinger der er afsat til forskning, samt behandling af ansøgninger fra skolens/afdelingens lærere om udførelse af forskningsopgaver.

Ansøgningerne skal som nævnt behandles inden for rammerne af forskningsplanen. Endvidere vil det også være nødvendigt at tage hensyn til fagområdernes muligheder for at anvende en del af puljen til udarbejdelse af undervisningsmateriale m.v.

En oversigt over de bevilgede ansøgninger tilstilles rektor samt skoleråd/afdelingsråd. En samlet oversigt indsendes ligeledes til kulturministeriet til orientering.

Efter afslutningen af den undervisningsfri periode udarbejder den pågældende lærer en kort rapport om arbejdet, som tilstilles rektor og vedkommende forskningsudvalg.

Såfremt der etableres en stipendiatordning ved biblioteksskolen, vil det være nødvendigt at tage stilling til, hvorledes forskningsudvalgene vil kunne inddrages i den generelle prioritering af stipendierne. Behandlingen af de konkrete ansøgninger bør ske i fagkyndige bedømmelsesudvalg efter samme principper som ved ansættelse af lærere.

3. At rådgive biblioteksskoleråd og skoleråd/afdelingsråd i andre sager vedr. forskning og i øvrigt tage initiativer til fremme af forskningen på skolen/afdelingen og forskningssamarbejde med andre institutioner.

7.5. Kontaktorganer

7.5.1. Indledning

Biblioteksskolen har i øjeblikket kontakt- og rådgivningsorganer i form af kontaktudvalg for sektion I og sektion II samt visse udvalg i tilknytning til kursusvirksomheden, jfr. afsnit 3.2.

Kontaktudvalgene er nedsat i henhold til § 30 i biblioteksskolebekendtgørelsen og har som medlemmer repræsentanter for biblioteksskolen, de faglige organisationer og foreninger, bibliotekerne samt for de centrale myndigheder inden for biblioteksvæsenet.

Udvalgene har til opgave at drøfte biblioteksskolens undervisningsvirksomhed for de pågældende områder og kan over for rektor eller biblioteksskolerådet fremsætte forslag til nye aktiviteter og om ændringer i bestående. Forslag om væsentlige ændringer af undervisningsplaner eller eksaminer skal forelægges vedkommende kontaktudvalg til udtalelse.

Der er etableret særlige udvalg til drøftelse af spørgsmål vedr. efter- og videreuddannelsesvirksomheden:

Det rådgivende fælles kursusudvalg for sektion I og sektion II, der er nedsat af de to kontaktudvalg i henhold til § 30, stk. 7 i biblioteksskolebekendtgørelsen.

Det rådgivende udvalg for biblioteksassistentuddannelsen, der er nedsat af biblioteksskolerådet på baggrund af en indstilling om uddannelse til biblioteksassistent ved folkebiblio-

teker, skolebiblioteker, amtscentraler for undervisningsmidler og forskningsbiblioteker, afgivet i februar 1980 af en arbejdsgruppe under Kommunernes tandsforening.

Det fælles kursusudvalg under de to kontaktudvalg har til opgave at drøfte skolens kursusplanlægning, at stille forslag om prioritering af emner, at kanalisere kursusønsker fra bibliotekerne og at følge udviklingen af kurserne på skolen.

Uddannelsesnævnet for forskningsbibliotekarlinjen og udvalget for biblioteksassistentuddannelsen er etableret med henblik på særlige efteruddannelsesretninger, der har karakter af videreuddannelse, og har haft opgaver af ret konkret art i forbindelse med disse kurser.

Uddannelsesnævnet har bl.a. beskæftiget sig med planlægningen af kursusprogrammet for de enkelte forskningsbibliotekarkurser, og biblioteksassistentudvalget har bl.a. behandlet dispensationer fra adgangsbetingelserne til biblioteksassistentkurser, udformningen af eksamensbeviser m.v. Begge organer har fået forelagt kursusevalueringer til orientering.

Uddannelsesnævnet og udvalget for biblioteksassistentuddannelsen har således varetaget opgaver vedrørende disse længerevarende kurser, der kan sammenlignes med studienævnenes ved grunduddannelsen.

Ved gennemførelsen af en fælles grunduddannelse vil der ikke være behov for to kontaktorganer over for henholdsvis folke- og forskningsbiblioteker svarende til de nuværende kontaktudvalg for sektion I og sektion II. Samtidig gør efteruddannelsesvirksomhedens øgede betydning i skolens samlede virksomhed det nødvendigt at overveje, hvorledes der også med hensyn til efteruddannelsesvirksomheden sikres den bedst mulige kontakt mellem biblioteksskolen og interessenterne.

Arbejdsgruppen under administrationsdepartementet foreslog, at tilknytningen til de ansættelsessteder, der har interesse i at følge og påvirke biblioteksskolens uddannelses- og forskningsvirksomhed forstærkes ved at oprette et uddannelsesråd. Der henvises i denne sammenhæng til uddannelsesrådet ved Danmarks Journalisthøjskole som en mulig parallel.

Arbejdsgruppen har skitseret følgende hovedpunkter, jfr. rapportens side 77-78:

Nedsættelse:

Uddannelsesrådet nedsættes af kulturministeren.

Sammensætning:

Repræsentanter for biblioteksvæsenets organisationer
 Repræsentanter for de relevante ansættelsessteder
 Repræsentanter for biblioteksskolen er ikke nævnt, men det skyldes formentlig, at det er en selvfølge, at skolen skal repræsenteres i organet.

Overordnet mål:

At styrke biblioteksskolens kontakt med aftagerne, herunder med ansættelsessteder uden for den offentlige sektors biblioteker.

Opgaver:

- a) Vedr. biblioteksskolen som helhed
 - at drøfte sager af principiel betydning for biblioteksskolen
 - afgive udtalelser herom til biblioteksskolerådet og til kulturministeriet.
- b) Vedr. biblioteksskolens forskningsvirksomhed
 - udtale sig om og eventuelt fremsætte forslag til prioriteringen af biblioteksskolens forskningsbevilling.
- c) Vedr. efteruddannelsesvirksomheden
 - udtale sig om og eventuelt fremsætte forslag til anvendelse af biblioteksskolens bevillinger til efteruddannelse
 - udtale sig om planerne for indholdet i efteruddannelseskurserne.

Kompetence:

Udtalelsesret

Initiativtagende: fremsætte forslag.

7.5.2. Udvalgets overvejelser

Udvalget finder det væsentligt at styrke kontakten mellem biblioteksskolen og de ansættelsessteder, organisationer m.v., der har interesse i at følge og påvirke skolens virksomhed.

Et organ - uddannelsesrådet - der er bredere sammensat end de nuværende kontakt- og kursusudvalg vil i sig selv kunne give en større kontakthold end hidtil.

Biblioteksskolen er, sammenlignet med andre videregående uddannelsesinstitutioner, særegen ved at efteruddannelsesvirksomheden har en betydelig vægt i skolens samlede virksomhed.

Sammensætning af og kompetence for skolens styrende organer er fastlagt i overensstemmelse med principperne i styrelsesloven, således at biblioteksskolerådet efter den gældende bekendtgørelse er biblioteksskolens øverste kollegiale myndighed. Dette bør efter udvalgets opfattelse også være tilfældet i den fremtidige styrelsesordning.

Kursisterne, herunder deltagerne på forskningsbibliotekaruddannelsen er ikke repræsenteret i biblioteksskolerådet, idet kurserne ikke har en tilstrækkelig længde til at kunne begrunde dette.

Udvalget finder det på denne baggrund rigtigst, at der etableres en struktur, der sikrer interessenterne i efteruddannelsen en væsentlig indflydelse på efteruddannelsens omfang, indhold og tilrettelæggelse m.v.

Det vil imidlertid være vanskeligt at opdele biblioteksskolens virksomhed i to skarpt adskilte områder med forskellige styrelsesordninger: grunduddannelsen overfor efter- og videreuddannelsen. Det vil være de samme lærerkræfter, der skal undervise inden for begge områder, og lokaler og andre faciliteter vil ligeledes være fælles. En budgetmæssig udskillelse af kursusvirksomheden vil derfor ikke være hensigtsmæssig.

Biblioteksskolerådet **vil** fortsat som det øverste kollegiale organ afgive indstilling om biblioteksskolens budget til kulturministeriet og dermed principielt også foretage ressourcefordelingen mellem de forskellige aktivitetsområder. Studenter/lærer-ratioen for henholdsvis kandidat- og kursusundervisning samt ressourcefordelingen mellem aktivitetsområderne må imidlertid forventes at indgå i anmærkningerne til biblioteksskolens finanslovsbidrag og skal dermed godkendes af kulturministeriet.

Udvalget foreslår på denne baggrund en struktur, hvor et organ fungerer som generelt kontaktoorgan, et andet som efter- og videreuddannelsesudvalg.

Biblioteksskolen har siden 1978 været repræsenteret i undervisningsministeriets faglige landsudvalg for de humanistiske uddannelser og teologien, og bibliotekaruddannelsen er indgået i udvalgets samlede planlægning. Også efter en evt. etablering

af et uddannelsesråd vil der være behov for, at biblioteksskolen er repræsenteret i det faglige landsudvalg.

7.5.3. Uddannelsesråd som kontaktorgan for grunduddannelse, forskning samt efter- og videreuddannelse i samarbejde med et generelt efter- og videreuddannelsesudvalg

Et bredt sammensat organ kunne som de nuværende kontaktudvalg virke som gensidigt informationsforum for biblioteksskolen og interessenterne og herunder varetage følgende funktioner:

kommunikation mellem biblioteksskole og interessenterne
rådgivning over for kulturministeriet og biblioteksskolen.

Herudover kunne organet gennem et efter- og videreuddannelsesudvalg varetage særlige opgaver vedr. efteruddannelsen ved:
deltagelse i den overordnede planlægning og prioritering af efter- og videreuddannelsesvirksomheden.

For at opnå så bred en kontaktflade som muligt vil det være nødvendigt, at rådet får 25-30 medlemmer. I overensstemmelse med anbefalingerne i administrationsdepartementets rapport bør også ansættelsessteder uden for den offentlige sektor repræsenteres.

På denne baggrund foreslås følgende sammensætning af uddannelsesrådet:

- 10 repræsentanter for Danmarks Biblioteksskole (rektor (formand), afdelingslederen ved Aalborgafdelingen, lederen af sektionen for grunduddannelse, lederen af sektionen for efter- og videreuddannelse, 2 repræsentanter for lærerne, 2 repræsentanter for TA-personalet og 2 repræsentanter for de studerende)
- 1 repræsentant for Bibliotekstilsynet
- 1 repræsentant for Rigsbibliotekarembetet
- 1 repræsentant for Forskningsbibliotekernes Fællesråd
- 1 repræsentant for folkebibliotekslederne
- 1 repræsentant for Amtsrådsforeningen i Danmark
- 1 repræsentant for Dandok
- 1 repræsentant for Dansk Teknisk Litteraturselskab
- 1 repræsentant for Danmarks Biblioteksforening
- 1 repræsentant for Danmarks Forskningsbiblioteksforening
- 1 repræsentant for Kommunernes Landsforening
- 1 repræsentant for København og Frederiksberg kommuner
- 1 repræsentant for Dansk Arbejdsgiverforening og Industrirådet

1 repræsentant for HK

1 repræsentant for Bibliotekarforbundet

1 repræsentant for Forskningsbibliotekarernes Samråd

Medlemmerne beskikkes af kulturministeriet for 3 år ad gangen. Repræsentanterne for de studerende beskikkes dog kun for 1 år ad gangen.

Bibliotekerne ved visse uddannelsesinstitutioner som gymnasier, seminarier, tekniske skoler, teknika m.v. udgør et ansættelsesområde i en vis vækst. Disse bibliotekers tilhørsforhold til folke- eller forskningsbibliotekssektoren er ikke afklaret. Det kunne derfor overvejes, om dette område burde søges repræsenteret i uddannelsesrådet ved en fælles repræsentant, der f.ex. kunne udpeges af undervisningsministeriet.

Uddannelsesrådet har til formål at fremme kommunikationen mellem Danmarks Biblioteksskole og de institutioner og organisationer, der har interesse i at følge og påvirke biblioteksskolens virksomhed og skal virke for koordineringen af den praktiske og den teoretiske del af uddanneisen.

Uddannelsesrådets opgaver vil nærmere kunne beskrives således :

1. At følge og drøfte biblioteksskolens undervisningsvirksomhed og afgive udtalelser til kulturministeriet og biblioteksskolerådet om sager af væsentlig, principiel betydning for biblioteksskolen, herunder forslag om væsentlige ændringer af bekendtgørelser om studie- og eksamensordninger, samt om biblioteksskolens planlægning af undervisningsvirksomheden på længere sigt.

Disse opgaver i forhold til kulturministeriet vil i det væsentlige svare til opgaverne for henholdsvis kulturministeriets udvalg vedr. arkitektuddannelsen og undervisningsministeriets faglige landsudvalg.

2. At drøfte overordnede spørgsmål vedr. biblioteksskolens efter- og videreuddannelsesvirksomhed, herunder kursusprogram og -budget.
3. At drøfte og udtale sig om biblioteksskolens planer for forskningsvirksomheden, idet rådet endvidere kan fremsætte forslag til forskningsopgaver og prioriteringen heraf over for biblioteksskolen, jfr. afsnit 7.4.6.

Uddannelsesrådet kan over for biblioteksskolerådet, skoleråd

og afdelingsråd stille forslag om nye aktiviteter og om ændring i bestående.

Uddannelsesrådet orienteres om biblioteksskolens budget og om dets fordeling mellem skolen i København og afdelingen i Aalborg.

Mindretalsudtalelse:

* Et mindretal (Lone Hansen og Vibeke Brix) er af den opfattelse, at det skal præciseres, at det er Danmarks Biblioteksforenings gruppe A der skal repræsenteres i uddannelsesrådet, og at Danmarks Forskningsbiblioteksforenings repræsentation er ved Sammenslutningen af Danmarks Forskningsbiblioteker.

Endvidere bør Bibliotekarforbundet og HK tildeles 2 repræsentanter hver i uddannelsesrådet, da disse organisationer repræsenterer personale i hele BDI-sektoren.

Mindretallet er af den opfattelse, at det af udvalget nedenfor foreslåede efter- og videreuddannelsesudvalg vil give anledning til unødigt bureaukratisering af biblioteksskolens administration.

Mindretallet foreslår i stedet, at der etableres et uddannelsesnævn for bibliotekarkurser.

Uddannelsesnævnets opgaver vil være som beskrevet for efter- og videreuddannelsesudvalget nedenfor.

Samtidig foreslås det, at uddannelsesrådet tager sig af koordineringsproblemer vedrørende den samlede efter- og videreuddannelse for alle personalekategorier, jfr. bilag 11.

Uddannelsesnævnet for bibliotekarkurser foreslås sammensat på følgende måde:

Lederen af sektionen for efter- og videreuddannelse

2 repræsentanter for lærerne ved Danmarks Biblioteksskole

1 repræsentant for Bibliotekstilsynet

1 repræsentant for Forskningsbibliotekernes Fællesråd/Rigsbibliotekarembetet

1 repræsentant for Amtsrådsforeningen i Danmark

1 repræsentant for Dansk Arbejdsgiverforening/Industrirådet

1 repræsentant for ansættelsesmyndighederne inden for det kommunale område (Kommunernes Landsforening og København/Fredriksberg)

2 repræsentanter for Bibliotekarforbundet

Endelig har mindretallet med beklagelse konstateret, at sammensætningen af det rådgivende uddannelsesnævn for forsknings-

bibliotekaruddannelsen og det rådgivende biblioteksassistentudvalg ikke har været drøftet med henblik på en indpasning i efteruddannelsens ændrede strukturelle forhold.*

Interessenterne i efter- og videreuddannelsen er ikke repræsenteret i biblioteksskolerådet. Planlægningen og prioriteringen af efteruddannelsesvirksomheden gennem forslag om kursusprogram og -budget er derfor foreslået henlagt til et organ med ekstern repræsentation.

Det er endvidere væsentligt, af efter- og videreuddannelses-tilbuddene tilpasses de aktuelle behov og tilrettelægges i et nært samarbejde mellem biblioteksskolen og interessenterne.

Udfra den betragtning, at disse funktioner bedst kan varetages af et mindre organ med overvejende repræsentation for de instanser, der primært har interesse i denne side af skolens virksomhed, kunne opgaverne henlægges til et eller flere efter- og videreuddannelsesudvalg under uddannelsesrådet. Oprettelse af flere efter- og videreuddannelsesudvalg kunne f.ex. ske på grundlag af personalekategorier, således at der kunne oprettes udvalg for henholdsvis bibliotekarers, forskningsbibliotekarers og det kontoruddannede personales efter- og videreuddannelse.

Biblioteksskolens efter- og videreuddannelsesvirksomhed henvender sig imidlertid til alle personalekategorier i biblioteks-, dokumentations- og informationsområdet, dels ved kurser for en enkelt personalegruppe, dels ved kurser der er åbne for flere personalegrupper. Det ville derfor ikke være hensigtsmæssigt at etablere et udvalg for hver personalekategori, og udvalget foreslår i stedet oprettet et generelt efter- og videreuddannelsesudvalg.

Følgende opgaver foreslås henlagt til et generelt efter- og videreuddannelsesudvalg:

at følge og drøfte biblioteksskolens efter- og videreuddannelsesvirksomhed, idet udvalget kan fremsætte forslag til og udtale sig om følgende forhold over for Danmarks Biblioteksskoles styrende organer:

1. Retningslinier for efter- og videreuddannelsens mål og indhold.
2. Retningslinier for optagelse på kurserne, gennemførelsesform, varighed, placering, finansiering m.v.

3. Deltage i den overordnede planlægning og prioritering af efter- og videreuddannelsesvirksomheden ved at behandle kursusprogram og -budget (et-årigt og for en tre-årsperiode) med henblik på forelæggelse i uddannelsesrådet og biblioteksskolens styrende organer.
4. Rådgive biblioteksskolen om på hvilke områder nye opgaver, ny viden og nye arbejdsmetoder skaber behov for efter- og videreuddannelse af bibliotekernes personale og af andre, der udfører informations- og dokumentationsopgaver i den offentlige eller den private sektor.

Efter- og videreuddannelsesudvalget vil som det nuværende fælles kursusudvalg skulle varetage opgaver vedr. biblioteksskolens kursusvirksomhed som helhed, d.v.s. for alle personalekategorier: bibliotekarere, kontoruddannet personale, forskningsbibliotekarere, betjente m.v. Udvalget vil skulle tage stilling til de generelle spørgsmål - retningslinierne og prioriteringen - og vil have mulighed for at øve generel efterkritik.

lilrettelæggelsen og gennemførelsen af de enkelte kurser vil være et pædagogisk/administrativt anliggende, der vil blive varetaget i et samarbejde mellem lærere og kursusledelse. Derimod vil det være efter- og videreuddannelsesudvalgets opgave at pege på områder, hvor f.ex. nye opgaver, ny viden og nye arbejdsmetoder skaber behov for udvikling af nye kurser eller udbygning af kursusvirksomheden.

Oplæggene til efter- og videreuddannelsesudvalget udarbejdes af biblioteksskolens kursusledelse, der også bør være repræsenteret i udvalget gennem lederen af sektionen. Det vil således som hidtil være kursusledelsen, der udarbejder forslag til kursusprogram og -budget på grundlag af forslag og ønsker om kurser fra biblioteksskolens fagområder og efter kontakt med bibliotekerne, de faglige organisationer og institutioner m.v.

Efter- og videreuddannelsesudvalget foreslås placeret under uddannelsesrådet, men således at sammensætning og opgaver fastlægges i bekendtgørelsen om biblioteksskolens styrelse.

Udvalget behandler spørgsmål vedr. efter- og videreuddannelsen og kan fremsætte forslag og afgive udtalelser herom til biblioteksskolen. Forslaget til det årlige kursusprogram og -budget skal dog efter behandling i efter- og videreuddannelsesudvalget også forelægges for uddannelsesrådet. Uddannelsesrådet

vil således ved denne lejlighed få mulighed for at drøfte efter- og videreuddannelsesvirksomheden i sammenhæng med skolens øvrige virksomhed, herunder forskningen i form af forslag til forskningsplan, jfr. afsnit 7.4.6.

Udvalget foreslår følgende sammensætning af efter- og videreuddannelsesudvalget:

- 1 Lederen af sektionen for efter- og videreuddannelse
- 2 repræsentanter for lærerne ved Danmarks Biblioteksskole
- 1 repræsentant for Bibliotekstilsynet
- 1 repræsentant for Forskningsbibliotekernes Fællesråd og Rigsbibliotekarembetet
- 1 repræsentant for Danmarks Biblioteksforening
- 1 repræsentant for Danmarks Forskningsbiblioteksforening
- 1 repræsentant for Dansk Arbejdsgiverforening og Industrirådet
- 1 repræsentant for Kommunernes Landsforening
- 1 repræsentant for København og Frederiksberg kommuner
- 1 repræsentant for HK
- 2 repræsentanter for Bibliotekarforbundet
- 1 repræsentant for Forskningsbibliotekarernes Samråd

Endvidere deltager 1 observatør for de studerende og 1 observatør for det teknisk-administrative personale ved Danmarks Biblioteksskole.

Mindretalsudtalelse:

* Et mindretal (Elise Holt, Lone Hansen, Vibeke Brix, Anders Ørom, Jens Ihorhauge, Pia Olsen, Jens Jakob Sørensen, Tanja Cederholm, Hugo Skou) foreslår, at udvalget tiltrædes af observatører for henholdsvis de studerende og det teknisk-administrative personale ved skolen i København og afdelingen i Aalborg.*

For biblioteksskolens længerevarende, bekendtgørelsesfastsatte efter- og videreuddannelser - forskningsbibliotekaruddannelsen og biblioteksassistentuddannelsen - vil der fortsat være behov for, at et rådgivende uddannelsesnævn for forskningsbibliotekarlinjen og et rådgivende biblioteksassistentudvalg varetager opgaver af studienævnslignende art.

Såfremt der etableres årskurser, overbygningsuddannelser eller andre længerevarende kurser ved biblioteksskolen, bør der ligeledes oprettes særlige uddannelsesnævne med studienævnslignende opgaver for disse kurser/uddannelser.

Kapitel 8

Udkast til forslag til lov om Danmarks Bibliotekshøjskole

§ i.

Danmarks Bibliotekshøjskole er en lærestalt under ministeriet for kulturelle anliggender bestående af en højskole i København og en højskoleafdeling i Aalborg.

Stk. 2.

Bibliotekshøjskolen har til opgave at give uddannelse og udføre forsknings- og udviklingsarbejde inden for biblioteks-, dokumentations- og informationsområdet.

§ 2.

Grunduddannelsen ved bibliotekshøjskolen er 4-årig. Den, der har gennemført uddannelsen, betegnes bibliotekar.

Stk. 2.

Ministeren for kulturelle anliggender kan bestemme, at der etableres videregående studier for bibliotekarer og andre, der er fagligt ligestillede med disse.

Stk. 3.

Bibliotekshøjskolen giver efter- og videreuddannelse til bibliotekarer, forskningsbibliotekarer, dokumentalister og biblioteksassistenter samt andre personalegrupper, der varetager biblioteks-, dokumentations- eller informationsopgaver i både den offentlige og den private sektor.

Stk. 4.

Bibliotekshøjskolen kan give uddannelse til medarbejdere ved offentlige og private arkiver.

§ 3.

Danmarks Bibliotekshøjskole ledes af en rektor, som i forbin-

delse med et bibliotekshøjskoleråd og bibliotekshøjskolens administrator forestår institutionens samlede forvaltning.

Stk. 2.

Bibliotekshøjskolerådet består af repræsentanter for lærere, de studerende og det teknisk-administrative personale ved højskolen i København og højskoleafdelingen i Aalborg. Rektor er formand for bibliotekshøjskolerådet.

§ 4.

Ministeren for kulturelle anliggender nedsætter et uddannelsesråd med repræsentation for de centrale faglige instanser og faglige organisationer inden for biblioteks-, dokumentations- og informationsområdet, personaleorganisationer og ansættelsessteder i både den offentlige og private sektor samt lærere, det teknisk-administrative personale og de studerende ved højskolen. Rektor er formand for rådet.

Stk. 2.

Uddannelsesrådet har til opgave at rådgive bibliotekshøjskolen og ministeriet for kulturelle anliggender om principielle spørgsmål vedrørende højskolens virksomhed, især vedrørende efter- og videreuddannelsen.

§ 5.

Bibliotekshøjskolens forskning skal bidrage til at skabe det teoretiske grundlag for undervisningen og for udviklingen inden for biblioteks-, dokumentations- og informationsområdet.

Stk. 2.

Der nedsættes forskningsudvalg med den opgave at deltage i planlægningen og gennemførelsen af bibliotekshøjskolens forskningsvirksomhed.

§ 6.

lil bibliotekarere, der søger videreuddannelse i form af længerevarende kurser, jfr. § 2, stk. 3, kan der ydes refusion af eventuel udgift til vikar inden for et samlet antal vikarudgiftsportioner, der fastsættes af ministeren for kulturelle anliggender efter forhandling med finansministeren og finansudvalget.

Stk. 2.

Der kan ydes biblioteksmedarbejdere godtgørelse af befordringsudgifter og tilskud til ophold.

Stk. 3.

Ministeren for kulturelle anliggender fastsætter regler for ydelse af vikarudgiftsrefusion og rejsegodtgørelse efter stk. 1 og 2.

§ 7.

Ministeren for kulturelle anliggender er øverste forvaltningsmyndighed for Danmarks Bibliotekshøjskole.

Stk. 2.

Ministeren fastsætter nærmere regler om bibliotekshøjskolens styrelse og virksomhed, herunder om optagelse på bibliotekshøjskolen, om uddannelserne, om ansættelse i lærerstillinger og om uddannelsesrådets opgaver og sammensætning.

§ 8.

Loven træder i kraft den 1. august 1984.

Stk. 2.

Lov nr. 232 af 8. juni 1966 om Danmarks Biblioteksskole som ændret ved lov nr. 167 af 17. marts 1976 ophæves.

Mindretalsudtalelse:

* Et mindretal (Bent Jørgensen, Erland Kolding Nielsen og Jacob Thomsen) ønsker § 2 i loven uddybet og foreslår følgende formulering:

stk. 1 (uændret)

stk. 2: Bibliotekshøjskolen varetager den biblioteksteoretiske uddannelse af forskningsbibliotekarere og andre, der er fagligt ligestillede med disse,

stk. 3: Bibliotekshøjskolen varetager den biblioteksteoretiske uddannelse af biblioteksassistenter,

stk. 4 (= flertalsforslagets stk. 2).

stk. 5 (= flertalsforslagets stk. 3).

stk. 6 (= flertalsforslagets stk. 4).*

Kapitel 9

Bemærkninger til forslag til lov om Danmarks Bibliotekshøjskole

9.1. Almindelige bemærkninger

1. Det lovmæssige grundlag for Danmarks Biblioteksskole og de biblioteksfaglige uddannelser har siden 1. juli 1967 været lov nr. 232 af 8. juni 1966 om Danmarks Biblioteksskole.

Efter loven fik biblioteksskolen til opgave at:

uddanne bibliotekarere til folke- og forskningsbiblioteker
varetage den biblioteksteoretiske uddannelse af forskningsbibliotekernes videnskabeligt uddannede medarbejdere (forskningsbibliotekarere)

meddele biblioteksteoretisk undervisning til andre grupper af medarbejdere ved bibliotekerne

afholde kurser for medarbejdere ved offentlige arkiver

meddele videregående uddannelse til faguddannede bibliotekarere og andre, der er fagligt ligestillet med disse.

2. Loven om Danmarks Biblioteksskole skulle ifølge § 4, stk. 3 tages op til revision senest i folketingsåret 1971/72. Baggrunden var, at det blev overvejet at inddrage bibliotekaruddannelserne i drøftelserne om strukturproblemerne ved universiteterne og de højere uddannelser. Især planerne om basisuddannelser gav anledning til dette.

I august 1971 nedsatte kulturministeren et udvalg til revision af Lov af 8. juni 1966 om Danmarks Biblioteksskole (lovrevisionsudvalget), der i januar 1973 afgav Betænkningen om de bibliotekariske uddannelser (Betænkning 1973/671).

Betænkningen indeholdt forslag til en ny lov om Danmarks Biblioteksskole, hvis formål bl.a. var at indpasse bibliotekaruddannelserne i det dengang planlagte nye uddannelsessystem med

basisuddannelser ved universitetscentre, således at en fælles bibliotekaruddannelse til folke- og forskningsbiblioteker dels kunne gennemføres som et 4-årigt studium ved biblioteksskolen, dels kunne indgå som en 2-årig overbygning på en basisuddannelse. Det blev imidlertid anset for rigtigst at afvente bibliotekskommissionens behandling af folke- og forskningsbibliotekernes fremtidige opgaver og struktur og at basisuddannelsernes indhold og omfang blev afklaret. Forslagene blev derfor stillet i bero.

På baggrund af en indstilling fra lovrevisionsudvalget godkendte finansudvalget ved aktstykke nr. 268 af 7. marts 1973, at der pr. 1. september 1973 oprettedes en biblioteksskoleafdeling i Aalborg med 100 studiepladser på uddannelsen til bibliotekar ved folkebibliotekerne (sektion I). Uddannelsen skete efter samme studie- og eksamensordning som ved skolen i København, idet det dog oprindeligt var forudsat, at afdelingen i løbet af forholdsvis få år ville blive integreret i Aalborg Universitetscenter således, at bibliotekaruddannelsen ville blive en uddannelse under centret.

Ved lov nr. 167 af 17. marts 1976 blev revisionsbestemmelsen i loven om Danmarks Biblioteksskole ophævet, men i forbindelse med udskydelsen af en egentlig lovrevision blev der dog gennemført ændringer og ajourføringer af bestemmelserne i loven, idet der blev skabt hjemmel for en styrelsesordning, der i de overordnede principper var i overensstemmelse med styrelsesloven for de højere uddannelsesinstitutioner. Samtidig blev det lovfæstet, at Danmarks Biblioteksskole består af en skole i København og en afdeling i Aalborg.

På baggrund af et forslag fra biblioteksskolen fremsatte et udvalg med repræsentanter for biblioteksskolen, Aalborg Universitetscenter, kulturministeriet og undervisningsministeriet i 1978 et forslag om en forsøgsuddannelse ved Aalborgafdelingen. Uddannelsen skulle være 4-årig, bestående af en 1-årig basisuddannelse ved Aalborg Universitetscenter efterfulgt af 3 studieår ved biblioteksskolen. Forslaget forudsatte, at uddannelsens indhold i alt væsentligt skulle svare til uddannelsen ved biblioteksskolen i København. Forslaget blev ikke iværksat.

Det faglige landsudvalg for de humanistiske uddannelser har i sin indstilling om landsplanlægning af de humanistiske uddannelser (1979) også inddraget bibliotekaruddannelserne i sine overvejelser. Landsudvalget forudså således:

en samordning af elementer i de i øjeblikket adskilte uddannelser af bibliotekarere til henholdsvis folke- og forskningsbiblioteker

udvikling af elementer i bibliotekaruddannelserne med særligt henblik på ansættelse i den private sektor og i den offentlige forvaltning

indgang til bibliotekaruddannelsen i Aalborg gennem Aalborg Universitetscenters basisuddannelse.

Endvidere forudså man, at skolens efter- og videreuddannelsesvirksomhed styrkes, og at mulighederne for forskning ved biblioteksskolen blev øget - med deraf følgende udvidet samarbejde med andre institutioner inden for uddannelse og forskning.

Bibliotekskommissionen har i biblioteksbetænkningen 1979 anbefalet, at behovet for en revision af de bibliotekariske grunduddannelser samt udbygning af mulighederne for videreuddannelse bliver vurderet. I denne sammenhæng har kommissionen beklaget, at biblioteksskolen har måttet indstille de længere videreuddannelseskurser af 3 måneders varighed på grund af manglende muligheder for vikardækning, og man anbefalede en generel udbygning af skolens kursusvirksomhed for alle personalekategorier.

Samtidig fik en arbejdsgruppe under administrationsdepartementet til opgave at undersøge biblioteksskolens virksomhed som led i turnusgennemgangen af det offentliges opgaver og virksomhed. Arbejdsgruppen afgav en rapport vedr. Danmarks Biblioteksskole i august 1980.

Rapporten indeholder en indgående undersøgelse af uddannelseskapaciteten, grunduddannelserne, efteruddannelsesvirksomheden, forskningsvirksomheden samt af skolens organisation og styrelse. I rapporten foreslås det:

at der snarest sker en reduktion af optagelsestallet på grunduddannelserne

at de nuværende grunduddannelser af bibliotekarere til henholdsvis folke- og forskningsbiblioteker sammenlægges til en fælles grunduddannelse på 4 år, heraf 1 års praktik

at behovet for en mere systematisk efteruddannelse inden for biblioteksvæsenet imødekommes ved at udvide biblioteksskolens efteruddannelsesvirksomhed, idet ressourcer frigjort ved reduktion af optagelseskapaciteten på grunduddannelserne foreslås overført til efteruddannelsesvirksomheden

at der både for grund- og efteruddannelse sker en teoretisk og metodisk udvikling af de centrale biblioteksfag, således at de kan tilpasses den tekniske udvikling, og at der lægges mere vægt på undervisning, der kan forøge bibliotekarernes ansættelsesmuligheder uden for folke- og forskningsbibliotekerne

at der afsættes en pulje på 20% af biblioteksskolens bevilgning til forskningsarbejde for at sikre mulighed for, at der skabes det nødvendige teoretiske grundlag for undervisningen og dermed for arbejdet i biblioteksvæsenet

at den centrale styring af biblioteksskolen tilpasses den styringsmodel, der anvendes af undervisningsministeriet over for andre videregående uddannelsesinstitutioner

at tilknytningen til de ansættelsessteder, som har interesse i at følge og påvirke skolens uddannelses- og forskningsvirksomhed styrkes gennem oprettelsen af et uddannelsesråd.

Siden afgivelsen af rapporten er planlægningen af biblioteksskolens virksomhed bl.a. sket på baggrund af disse forslag.

3. I overensstemmelse med anbefalingerne i rapporten nedsatte kulturministeriet i marts 1981 et uddannelsesudvalg til revision af Danmarks Biblioteksskoles grunduddannelse, efteruddannelse og forskningsvirksomhed. Foruden biblioteksskolen, har kulturministeriet og undervisningsministeriet, Bibliotekstilsynet, Forskningsbibliotekernes Fællesråd, biblioteksforeningerne, personaleorganisationerne, Kommunernes Landsforening og København/Frederiksberg kommuner samt Dansk Arbejdsgiverforening og Industrirådet været repræsenteret i udvalget.

Udvalget fik til opgave på baggrund af rapporten fra administrationsdepartementets arbejdsgruppe vedr. Danmarks Biblioteksskole og bibliotekskommissionens betænkning,

1) at udarbejde forslag til en fælles grunduddannelse for bibliotekarere

at undersøge hvilke behov for efteruddannelse, biblioteksskolen har mulighed for at imødekomme

at udarbejde forslag til indholdet og til en mere systematisk tilrettelæggelse af efteruddannelsesstilbud til bibliotekarere, forskningsbibliotekarere og andre medarbejdere ved bibliotekerne samt til medarbejdere inden for anden dokumentationsvirksomhed

at overveje hvorledes en integrering af fagområder kan gennemføres under hensyn til indholdet af grunduddannelse og af efteruddannelserne, samt

at pege på områder, som det vil være nødvendigt at udvikle ved hjælp af biblioteksskolens forskningsressourcer,

- 2) at overveje og fremsætte forslag om strukturen af uddannelsesvirksomheden, herunder lærernes ansættelsesvilkår, på baggrund af forslagene til grunduddannelse og efteruddannelser, samt
- 3) at forberede en revision af loven om Danmarks Biblioteksskole med tilhørende bekendtgørelser, biblioteksskolens fremtidige struktur og styrelsesordning, herunder Aalborgafdelingens fremtidige status.

4. Som forudsætning for forslagene har udvalget bl.a. taget hensyn til følgende udviklingstendenser inden for biblioteks-, dokumentations- og informationsområdet:

Informationsteknologien, der allerede i dag er et nødvendigt led i bibliotekernes virke må forventes at få stadig større betydning for bibliotekarernes arbejde. Foruden de hidtidige biblioteksmæssige opgaver inden for især de offentlige biblioteker vil det blive muligt og nødvendigt at varetage andre dokumentations- og informationsfunktioner - formidling af litteratur, oplysninger m.v. inden for det offentlige og det private område.

Inden for det offentlige biblioteksvæsen er der på den ene side konturudviskende tendenser mellem folke- og forskningsbiblioteker, men på den anden side er der fortsat væsentlige forskelle med hensyn til bruger kredse, målsætning og opgaver. Samtidig har nye differentierede bibliotekstyper som uddannelsesbibliotekerne, de lægevidenskabelige biblioteker på hospitalerne samt de private dokumentations- og informations-tjenester vundet indpas.

Nye opgaver og materialer inden for folkebibliotekerne vil betyde ændringer i det bibliotekariske arbejde inden for denne sektor. Dette gælder således opbygningen af lokalhistoriske samlinger, udbygningen af folkebibliotekernes funktion som informationscentraler for statslig og kommunal information samt udbygningen af betjeningen af særlige befolkningsgrupper.

5. Uddannelsesudvalget har på denne baggrund udarbejdet forslag om en fælles bibliotekarisk grunduddannelse, der skal gøre det muligt, at den færdigtuddannede bibliotekar bliver bredere fagligt kvalificeret inden for biblioteks-, dokumentations- og informationsområdet. Sigtet har været at ændre uddannelsen fra overvejende at være rettet imod de offentlige folke- og forskningsbiblioteker til at blive en uddannelse, der i højere grad tilgodeser behovene for biblioteks-, dokumentations- og informationstjeneste i offentlige og private virksomheder.

Samtidig foreslås det, at der sker en udbygning af bibliotekshøjskolens efter- og videreuddannelsesvirksomhed for bibliotekarer og andre der varetager biblioteks-, dokumentations- og informationsmæssige opgaver. Et fleksibelt og differentieret efter- og videreuddannelsessystem for alle personalegrupper vil være en forudsætning for at personalet kan imødekomme de krav som nye arbejdsopgaver, arbejdsmetoder og materialer stiller. Ikke mindst den teknologiske udvikling har understreget dette behov. Herigennem vil det blive muligt at øge mobiliteten og at udvide beskæftigelsesmulighederne på nye, utraditionelle ansættelsesområder.

I konsekvens af efter- og videreuddannelsesvirksomhedens øgede betydning for bibliotekshøjskolen foreslås undervisningsvirksomheden organiseret i to sektioner for henholdsvis grunduddannelse og efter- og videreuddannelse, således at der skabes bedre muligheder for en selvstændig og samlet planlægning af hver sektion.

Endvidere må bibliotekshøjskolen fortsat gennem et planmæssigt forsknings- og udviklingsarbejde inden for de centrale fag på biblioteks-, dokumentations- og informationsområdet have mulighed for at skabe det teoretiske grundlag for undervisningen på grund- og efter- og videreuddannelsen og for at medvirke til udviklingen inden for området. Planlægningen og styringen af forskningsvirksomheden foreslås styrket gennem oprettelsen af et forskningsudvalg.

Endelig foreslås det at oprette et uddannelsesråd med henblik på at styrke kontakten mellem bibliotekshøjskolen og ansættelsesstederne inden for den offentlige og den private sektor, personaleorganisationerne, de centrale myndigheder og andre, der har interesse i at følge og påvirke højskolens virksomhed, især med hensyn til efteruddannelsen.

9.2. Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

I betænkningen har uddannelsesudvalget overvejet mulighederne for Aalborgafdelingens fremtidige status. Udvalget har konstateret, at der ikke for tiden er grundlag for at integrere afdelingen i Aalborg Universitetscenter i overensstemmelse med forudsætningerne ved afdelingens oprettelse, og man har af ressource-mæssige grunde ikke ment at kunne anbefale, at afdelingen omdannes til en selvstændig institution. Aalborgafdelingens status foreslås derfor ikke ændret. Bevillingerne til institutionen som helhed forudsættes søgt og bevilget under ét, og fællesadministrationen placeret i København. På denne baggrund fastslås det i bestemmelsen, at bibliotekshøjskolen udgør én institution med en højskole i København og en højskoleafdeling i Aalborg.

Erfaringerne siden oprettelsen af Aalborgafdelingen i 1973 gør det dog ønskeligt at gennemføre en større faglig, uddannelsesmæssig og administrativ selvstændighed for Aalborgafdelingen. Dette vil kunne opnås ved at tillægge afdelingsrådet ved afdelingen øgede beføjelser, og ved at delegere kompetence fra rektor til afdelingsleder.

For at bringe biblioteksskolens navn i overensstemmelse med betegnelserne for andre tilsvarende videregående uddannelsesinstitutioner i ind- og udland - som f.ex. Danmarks Journalisthøjskole og de sociale højskoler eller Statens Bibliotekhøjskole i Oslo og Bibliotekshøgskolan i Borås - foreslås institutionsnavnet ændret til Danmarks Bibliotekshøjskole.

Til stk. 2

Ifølge bestemmelsen har bibliotekshøjskolen til opgave at varetage den grundlæggende uddannelse til bibliotekar, at varetage den biblioteksteoretiske uddannelse af forskningsbibliotekarere og biblioteksassistenter, at meddele efter- og videreuddannelse til bibliotekarere og andre der udfører biblioteks-, dokumentations- og informationsopgaver, og at udføre forsknings- og udviklingsarbejder inden for dette område.

Bibliotekshøjskolens bibliotek skal tjene de nævnte formål. Det er et offentligt bibliotek og statens hovedfagbibliotek for den biblioteksfaglige litteratur.

Blandt andet den teknologiske udvikling har medført, at bibliotekerne i den offentlige og private sektor nu i sammenhæng med de biblioteksmæssige opgaver varetager en række dokumentations- og informationsfunktioner. Det må derfor anses for mere dækkende for institutionens virksomhed at beskrive den som statens læreanstalt inden for biblioteks-, dokumentations- og informationsområdet.

Til § 2

De nuværende grunduddannelser til bibliotekar ved henholdsvis folke- og forskningsbibliotekerne er af 4 års varighed, heraf 1 års praktisk uddannelse. De nærmere regler om uddannelsernes indhold er fastsat i bekendtgørelse nr. 421 af 30. august 1978 om studie- og eksamensordning ved Danmarks Biblioteksskole, sektion I, og bekendtgørelse nr. 381 af 1. august 1978 om studie- og eksamensordning ved Danmarks Biblioteksskole, sektion II, linjen for bibliotekarer.

Det foreslås at skabe en fælles biblioteks-, dokumentations- og informationsfaglig grunduddannelse til bibliotekar på 4 år, hvoraf 1 år fortsat vil være en praktisk uddannelse. Den ny uddannelse vil erstatte de nuværende grunduddannelser, men vil have et bredere erhvervssigte.

Studiets 4 år tilrettelægges over 8 semestre, hvoraf de første 4 1/2 semestre foreslås tilrettelagt som et fælles obligatorisk forløb for alle studerende. De efterfølgende 2 1/2 semestre vil rumme et tilvalgssystem, således at den studerende inden for nærmere fastlagte rammer vil få mulighed for at tilrettelægge et individuelt studieforløb, bestemt af interesser og erhvervspræferencer. Tilvalgene vil finde sted inden for følgende områder:

1. Det samfunds/publikumsorienterede område.
2. Kundsabsorganisation (ordning, lagring, genfindning af information).
3. Informationsformidling og -teknologi.

Hver studerende skal følge kurser inden for alle tre områder, men vil have mulighed for yderligere at fordybe sig på et eller to af områderne.

Studiet afsluttes i 8. semester med udarbejdelsen af en hovedopgave med emne inden for et af de områder, der er gennemgået under det forudgående uddannelsesforløb. Dette er i det

væsentlige en videreførelse af den gældende ordning, hvor den studerende udarbejder en hoved- eller specialetopgave i den sidste del af studiet.

Den praktiske uddannelse foreslås tilrettelagt som en samlet, almen praktikperiode på 1 semester i biblioteker eller dokumentations- og informationstjenester samt nogle mindre feltpraktikophold af tilsammen 1 semesters varighed i forbindelse med udarbejdelsen af studieopgaver eller hovedopgaven.

Til stk. 2

Der er opstået behov for specialuddannelser inden for biblioteks-, dokumentations- og informationsområdet.

Der foreslås derfor tilvejebragt hjemmel for, at kulturministeren snarest muligt kan etablere et videregående studium for bibliotekarere og andre, der er fagligt ligestillede med disse.

Udviklingen i det moderne samfund, og det stadigt stigende behov for effektiv og kvalificeret informations- og kulturformidling har sat markante spor i arbejdsfunktionerne i de offentlige og private biblioteks-, dokumentations- og informationstjenester. Som en konsekvens af denne udvikling stilles der stadigt større uddannelsesmæssige krav til bibliotekernes og dokumentationstjenesternes personale for at de kan løse en lang række nye arbejdsopgaver.

Ved udenlandske biblioteksskoler, først og fremmest i USA og Storbritannien, har man gennem mange år haft en biblioteksfaglig overbygningsuddannelse eller videregående studier i "library science", som kan føre frem til en Master degree eller en Ph.D.-grad.

Den norske betænkning Norges bibliotekhøgskole (NOU 1976:26) peger på behovet for et biblioteksfagligt videregående studium, og i forbindelse med en integration af Norsk Dokumentdata i Statens bibliotekhøgskole etableres der fra 1. januar 1984 en 2-årig videregående uddannelse for bibliotekarere, der omfatter to hovedretninger, en administrativ/brugerorienteret studieretning samt en studieretning for informationsvidenskab og databehandling, begge af en varighed på 4 semestre.

Der skønnes på nuværende tidspunkt at være behov for etablering af to linier inden for et videregående studium af to års varighed ved Danmarks Bibliotekshøgskole, evt. i samarbejde med andre uddannelsesinstitutioner:

Linie 1: Informationssystemer: Evaluering, analyse og konstruktion af lagrings-, søge og indekseringssystemer.

Anvendelse af moderne teknologi til informationslagring samt litteratur- og informationssøgning kræver indgående undersøgelser og studier. Dette gør sig ikke mindst gældende i forbindelse med vurdering, udvikling og konstruktion af systemer til lagring og genfindning af information og litteratur.

Ved bibliotekshøjskolen indgår som grundlag for studierne en række centrale fag vedr. systematisering, opbevaring og genfindning af litteratur og information: katalogisering, klassifikation, bibliografisk teori, litteratur- og informationssøgning.

Den bibliotekariske grunduddannelse giver baggrund for, at de færdigtuddannede kan anvende systemerne. Der er imidlertid som nævnt behov for en specialuddannelse i informationskundskab, der kan danne grundlag for at analysere og vurdere eksisterende systemer - udfra et teknologisk synspunkt og udfra et sociologisk synspunkt (brugersynspunkt) - og for at forbedre og videreudvikle systemerne eller konstruere nye.

De uddannede informationsteoretikere vil kunne varetage en række opgaver, for eksempel i forbindelse med det nationalbibliografiske apparat, i projekter som Biblioteksdata, Samkat, Teledata, oprettelse og tilrettelæggelse af dokumentations- og informationstjenester i den offentlige og private sektor, herunder databranschen.

Linie 2. Kulturformidling og -planlægning: Evaluering og analyse af nye materialer, medier, kulturformer og brugergrupper, samt planlægning, igangsætning og varetagelse af oplysnings- og kulturformidlingsvirksomhed.

Bibliotekaruddannelsen indeholder en række grundlæggende kultur- og informationsformidlende elementer, som giver forudsætninger for at imødekomme de udfordringer, som opstår med de nye materialer, medier og brugergrupper.

Der er imidlertid behov for at analysere og vurdere nye hjælpemidler, materialer og medier i relation til brugergrupperne og for at inspirere, igangsætte og opfølge kursusaktiviteter.

Målet for uddannelsen vil være at sætte den færdigtuddannede i stand til at planlægge, igangsætte og varetage kultur- og informationsvirksomhed i relation til såvel nye materialer og medier som forskellige kulturformer og brugergrupper.

Færdigtuddannede med overbygningsuddannelse i informations- og kulturformidling kan tænkes at finde ansættelse inden for en række områder som massemedier, kulturelle og faglige organisationer og i kultur- og undervisningsforvaltninger indenfor stat, amt og kommune. Desuden ved biblioteker, hvor kulturplanlægning kan være en delfunktion.

Optagelse på linierne må forudsætte en bibliotekarisk grunduddannelse og bibliotekarisk erfaring, eller at ansøgeren i øvrigt - enten teoretisk eller ved praktisk arbejde - har erhvervet tilsvarende forudsætninger.

Til stk. 3

Bibliotekshøjskolen giver en udvidet og systematisk efter- og videreuddannelse for alle personalegrupper, som varetager biblioteks-, dokumentations- og informationsopgaver i den offentlige og private sektor. Denne virksomhed kan inddeles i tre hovedgrupper:

I. Bekendtgørelsesfastsatte uddannelser og kurser for forskningsbibliotekarere, biblioteksassistenter og deltidsbibliotekarere

a. Forskningsbibliotekaruddannelsen

Rammerne for den biblioteksteoretiske uddannelse af de videnskabeligt uddannede medarbejdere i forskningsbibliotekerne - forskningsbibliotekarere - er fastlagt i bekendtgørelse nr. 461 af 18. september 1969 om studieordningen ved Danmarks Biblioteksskole, sektion II, linjen for forskningsbibliotekarere.

Uddannelsen omfatter ca. 350 timers undervisning inden for et undervisningsår. Optagelse er betinget af ansættelse som forskningsbibliotekar eller dokumentalist ved et forskningsbibliotek eller dokumentationscenter. Denne ordning foreslås i alt væsentligt videreført.

b. Biblioteksassistentuddannelsen og andre kurser for kontoruddannet personale m.v.

I overensstemmelse med en indstilling afgivet i 1980 af en arbejdsgruppe under Kommunernes Landsforening er der etableret en fællesuddannelse til biblioteksassistent ved folkebiblioteker, amtscentraler for undervisningsmidler og forskningsbiblioteker m.v. Kurset har en varighed af 5 uger og afsluttes med eksamen. Det er en betingelse for optagelse på kurset, at ansøgeren har bestået Dansk Kommunalkursus I og II (fællesfag) eller

Danmarks Forvaltningshøjskoles forvaltningsfaglige grundkursus. Biblioteksassistentuddannelsen suppleres med specialkurser inden for de enkelte funktionsområder,

c. Kurser for deltidsbibliotekarer

Muligheden for opretholdelse af deltidsbiblioteker er fastholdt i det senest fremsatte forslag til lov om ændring af lov om folkebiblioteker m.v. og lov om folkeskolen (Lovforslag nr. 134 fremsat den 28. januar 1983), og der vil fortsat være behov for, at bibliotekshøjskolen efter aftale med Bibliotekstilsynet afholder et biblioteksfagligt kursus for denne personalegruppe i folkebibliotekerne, jfr. § 17, stk. 4 i bekendtgørelse nr. 169 af 13. maj 1965 om folkebiblioteker.

II. Længerevarende videreuddannelseskurser for bibliotekarer

Behovet for en udvidet og mere systematisk opbygget efter- og videreuddannelse for bibliotekarer søges imødekommet bl.a. gennem årskurser, d.v.s. kurser af mindst 3 måneders varighed. Der er et stort behov for at genoptage og udbygge disse kurser inden for en række specialområder, f.ex. børnebibliotekskundskab, musikbibliotekskundskab, referencearbejde, biblioteksadministration m.v. Den ifølge gældende lov eksisterende mulighed for at yde vikarhjælp til bibliotekarer under længerevarende videreuddannelseskurser foreslås derfor videreført, jfr. lovforslagets § 6 med bemærkninger.

III. Kortere efter- og videreuddannelseskurser for bibliotekarer, forskningsbibliotekarer og biblioteksassistenter samt andre personalegrupper

Denne type kurser, af 1-2 ugers varighed, udgør langt den største del af biblioteksskolens efter- og videreuddannelsesvirksomhed. Der er behov for at udbygge og systematisere denne virksomhed, således at det sikres, at der med regelmæssige mellemrum udbydes kurser, der henvender sig til personalet i alle bibliotekstyper, herunder forskellige kategorier af folkebiblioteker, forskningsbiblioteker, uddannelsesbiblioteker og firmabiblioteker. Ligeledes må det tilstræbes, at kursusvirksomheden dækker alle væsentlige funktioner inden for hele biblioteks-, dokumentations- og informationsområdet. Det bør tilstræbes, at der både afholdes kurser, der sigter mod ajourføring af personalegruppernes færdigheder, og kurser, der sigter mod videreudvikling af bestemte funktioner, herunder kurser vedrørende forskellige typer biblioteksmaterialer.

Bibliotekshøjskolen kan afholde kurser for andre grupper på områder, hvor højskolen besidder specialviden.

Kurserne kan afhængig af emne og niveau tilrettelægges således, at de henvender sig til enten en personalekategori, f.ex. bibliotekarere, eller til flere kategorier, f.ex. personalet ved en mindre biblioteksenhed eller personalet i en teknisk afdeling.

Til stk. 4

Bibliotekshøjskolen har efter behov afholdt kurser for arkivernes personale. Denne ordning foreslås videreført, således at bibliotekshøjskolen i samarbejde med arkivvæsenet kan give undervisning til personale ved offentlige og private arkiver.

Til § 3

Som forudsat ved lovændringen i 1976 er biblioteksskolens nu-gældende styrelsesordning udformet i overensstemmelse med principperne i styrelsesloven for de højere uddannelsesinstitutioner, jfr. bekendtgørelse nr. 590 af 10. december 1976 om Danmarks Biblioteksskole.

Denne styrelsesordning foreslås i alt væsentligt videreført, således at det øverste kollegiale organ - bibliotekshøjskoleråd - vil bestå af rektor som formand, afdelingslederen ved højskoleafdelingen, undervisningslederen for sektionen for grunduddannelse og lederen af sektionen for efter- og videreuddannelse som fødte medlemmer samt valgte repræsentanter for lærere, studerende og teknisk-administrativt personale ved højskolen i København og højskoleafdelingen i Aalborg.

Bibliotekshøjskolerådet vil behandle sager, der vedrører institutionen som helhed, medens rektor og repræsentanterne for henholdsvis højskolen i København og højskoleafdelingen i Aalborg fungerer som særlige organer (skoleråd og afdelingsråd), der behandler særskilte anliggender for højskolen og højskoleafdelingen.

Det tilstræbes at give skoleråd og afdelingsråd øget kompetence.

Endvidere vil studienævnene for grunduddannelsen ved højskolen og højskoleafdelingen fortsætte med sammensætning og opgaver som de nuværende studienævn.

Bibliotekshøjskolens administrator vil på rektors vegne lede bibliotekshøjskolens samlede administration.

Bibliotekshøjskolens undervisningsvirksomhed har hidtil været organiseret i 2 sektioner - sektion I uddannelsen til folkebibliotekerne og sektion II uddannelsen til forskningsbibliotekerne. Hver sektion er blevet ledet af en valgt undervisningsleder.

Undervisningsvirksomheden foreslås nu organiseret i en sektion for grunduddannelsen og en sektion for efter- og videreuddannelsen. En undervisningsleder ved sektionen for grunduddannelse og afdelingslederen ved højskoleafdelingen vil under ansvar over for rektor varetage den pædagogisk-administrative ledelse af grunduddannelsen ved højskolen og højskoleafdelingen.

Efteruddannelsesvirksomheden har hidtil ikke haft en selvstændig placering i biblioteksskolens struktur. På baggrund af dette områdes voksende betydning foreslås der oprettet en særlig sektion for efter- og videreuddannelse med en leder, der over for rektor vil have ansvaret for den fagligt-administrative planlægning og gennemførelse. Herved tilsigtes det at forberede mulighederne for en selvstændig og samlet planlægning og styring af efter- og videreuddannelsesvirksomheden parallelt med grunduddannelsesvirksomheden.

Kulturministeriets centrale styringsopgaver i forhold til bibliotekshøjskolen vil bestå i fastsættelsen af uddannelseskapa- citeten på grund- og efteruddannelsen, fastsættelse af lærer- ressourcerne til undervisning og forskning (S/L-ratio), fastsæt- telse af studie- og eksamensordninger, udpegning af censorkorps samt bevilling af driftsudgifter m.v.

Til § 4

Efter den gældende styrelsesordning er der for hver af de to sektioner oprettet et kontaktudvalg med repræsentanter for de faglige organisationer, folke- og forskningsbibliotekerne samt biblioteksskolen. Udvalgene har til opgave at drøfte undervisningsvirksomheden inden for det pågældende område og skal bl.a. have forslag om væsentlige ændringer af undervisningsplaner eller eksaminer forelagt til udtalelse. Under kontaktudvalgene er nedsat et kursusudvalg, der bl.a. har til opgave at drøfte bi- blioteksskolens kursusplanlægning og at kanalisere kursusønsker fra bibliotekerne.

Uddannelsesudvalget har tilsluttet sig anbefalingen fra ar- bejdsgruppen under administrationsdepartementet om oprettelse

af et uddannelsesråd til erstatning for de bestående kontaktudvalg, jfr. punkt 2 i de almindelige bemærkninger, idet man har fundet det væsentligt at styrke kontakten mellem bibliotekshøjskolen og folke- og forskningsbibliotekerne, de private dokumentations- og informationscentre samt de faglige organisationer m.v., der har interesse i at følge og påvirke skolens virksomhed. Dette gælder ikke mindst på efter- og videreuddannelsesområdet, hvor undervisningstilbuddene bør tilpasses de aktuelle behov.

På denne baggrund foreslås det, at der nedsættes et uddannelsesråd med følgende opgaver:

at drøfte bibliotekshøjskolens undervisningsvirksomhed og afgive udtalelser til kulturministeriet og bibliotekshøjskolerådet i sager af væsentlig, principiel betydning, herunder forslag om væsentlige ændringer af bekendtgørelser om studie- og eksamensordninger, samt om højskolens planlægning af undervisningsvirksomheden,

at drøfte overordnede spørgsmål vedrørende bibliotekshøjskolens efter- og videreuddannelsesvirksomhed, herunder kursusprogram og -budget,

at drøfte og udtale sig om bibliotekshøjskolens planer for forskningsvirksomheden, herunder fremsætte forslag til forskningsopgaver og prioriteringen heraf over for højskolen.

Følgende institutioner og organisationer foreslås repræsenteret i rådet:

Danmarks Bibliotekshøjskole (rektor, afdelingslederen ved Aalborgafdelingen, lederen for sektionen for grunduddannelse, lederen for sektionen for efter- og videreuddannelse samt 2 repræsentanter for lærere, 2 for TA-personale og 2 for de studerende)

Bibliotekstilsynet (1)

Rigsbibliotekarembetet (1)

Forskningsbibliotekernes Fællesråd (1)

Folkebibliotekslederne (1)

Dansk Teknisk Litteraturselskab (1)

Dandok (1)

Danmarks Biblioteksforening (1)

Danmarks Forskningsbiblioteksforening (1)

Amtsrådsforeningen i Danmark (1)

Kommunernes Landsforening (1)

København og Frederiksberg kommuner (1)
 Dansk Arbejdsgiverforening og Industrirådet (1)
 Handels- og Kontorfunktionærernes Forbund (1)
 Bibliotekarforbundet (1)
 Forskningsbibliotekarernes Samråd (1)

Det er væsentligt, at efter- og videreuddannelsestilbuddene tilrettelægges i et nært samarbejde mellem bibliotekshøjskolen og aftagerne, personaleorganisationerne m.v.

Der foreslås derfor nedsat et mindre og snævrere sammensat efter- og videreuddannelsesudvalg under uddannelsesrådet.

Udvalget vil få til opgave at følge og drøfte bibliotekshøjskolens efter- og videreuddannelsesvirksomhed, idet det kan fremsætte forslag til og udtale sig om følgende forhold over for de styrende organer:

retningslinier for efter- og videreuddannelsens mål og indhold,

retningslinier for optagelse på kurserne, gennemførelsesform, varighed, placering, finansiering m.v.

Endvidere vil udvalget få til opgave

at deltage i den overordnede planlægning og prioritering af uddannelsesvirksomheden ved at behandle kursusprogram og -budget med henblik på forelæggelse for uddannelsesrådet og bibliotekshøjskolens styrende organer, og

at rådgive bibliotekshøjskolen om på hvilke områder nye opgaver, ny viden og arbejdsmetoder skaber behov for efteruddannelse af bibliotekernes personale og af andre, der udfører dokumentations- og informationsopgaver i den offentlige eller den private sektor.

Udvalget foreslås sammensat af

Lederen af sektionen for efter- og videreuddannelse (formand)

Repræsentanter for lærerne ved bibliotekshøjskolen (2)

Bibliotekstilsynet (1)

Forskningsbibliotekernes Fællesråd og Rigsbibliotekarembedet (1)

Danmarks Biblioteksforening (1)

Danmarks Forskningsbiblioteksforening (1)

Dansk Arbejdsgiverforening og Industrirådet (1)

Kommunernes Landsforening (1)

København og Frederiksberg kommuner (1)

Handels- og Kontorfunktionærernes Forbund (1)

Bibliotekarforbundet (2)

Forskningsbibliotekarernes Samråd (1)

Endvidere tiltrædes udvalget af 1 observatør for de studerende og 1 observatør for det teknisk-administrative personale ved bibliotekshøjskolen.

Mindretalsudtalelse:

* Et mindretal (Elise Holt, Lone Hansen, Vibeke Brix, Anders Ørom, Jens Thorhauge, Pia Olsen, Jens Jakob Sørensen, Ianja Cederholm, Hugo Skou) foreslår, at udvalget tiltrædes af observatører for henholdsvis de studerende og det teknisk-administrative personale ved højskolen i København og højskoleafdelingen i Aalborg.*

lil § 5

Bibliotekshøjskolen skal som den eneste danske læreanstalt varetage opgaver vedrørende forskningen inden for biblioteksvæsenet. Ifølge § 1, stk. 5 i den nugældende lov har biblioteksskolen således til opgave at fremme forskning inden for biblioteksvæsenet. Det har været en forudsætning, at der ville blive bedre muligheder for at lægge vægt på denne side af skolens virksomhed, og at der herved kunne skabes et forskningsmiljø, der kunne tiltrække yngre bibliotekarer og kandidater, bl.a. således at det herved i større omfang end tidligere ville være muligt for skolen selv at uddanne og udvælge kvalificerede lærerkræfter.

I fortsættelse heraf er det fastsat i § 3 i bekendtgørelsen af 10. december 1976 om Danmarks Biblioteksskole, at rektor til fremme af forskningen inden for de biblioteksfaglige områder kan iværksætte forskningsprojekter og i forbindelse hermed gøre det muligt at udføre specialstudier.

Endvidere påhviler det ifølge § 31, stk. 4 i bekendtgørelsen lærerne at følge udviklingen, fremme forskningen samt forestå forskningsprojekter inden for deres fagområder, ligesom det påhviler dem at følge udviklingen inden for biblioteksvæsenet.

Ifølge § 3 i bekendtgørelsen af 10. december 1976 kan biblioteksskolen publicere specialstudier, lærebøger og anden biblioteksfaglig litteratur. Biblioteksskolen udgiver således forskellige skriftserier, herunder en serie for studenteropgaver (hoved- og specialeopgaver). Det må fortsat anses for et naturligt led i bibliotekshøjskolens forskningsmæssige opgaver, at

den ved udgivelse af publikationer m.v. bidrager til udbredelsen af forskningsresultaterne.

Ca. 20% af hver lærers arbejdstid har - ifølge bevillingspraksis godkendt af kultur- og finansministeriet - været anvendt til dette formål og udgør således biblioteksskolens forskningsbevilling. Forskningen ved biblioteksskolen har i overvejende grad været undervisningstilknyttet, idet det har været nødvendigt at skabe det teoretiske grundlag for undervisningen. Det har således været muligt at udvikle lærebøger og andet undervisningsmateriale, der bl.a. som håndbøger har kunnet være til nytte i arbejdet i bibliotekerne.

Herudover har biblioteksskolen kun i begrænset omfang haft ressourcer til forskningsformål, idet den ikke råder over specifikke bevillinger hertil. Der er dog blevet gennemført forskningsprojekter med fondsstøtte - fra den kommunale momsfond, statens forskningsråd m.v. - og der er herved ydet et værdifuldt bidrag til forskningsarbejdet ved skolen.

På baggrund af forslagene i rapporten fra administrationsdepartementets arbejdsgruppe vedrørende Danmarks Biblioteksskole fra 1980 har kulturministeriet og finansministeriet godkendt, at der afsættes en pulje på 20% af biblioteksskolens ressourcer til forskningsformål - svarende til den tid, som den enkelte lærer hidtil har kunnet anvende til forskningsformål.

lil stk. 2

Der foreslås nedsat forskningsudvalg ved henholdsvis højskolen i København og højskoleafdelingen i Aalborg, der skal deltage i planlægningen og gennemførelsen af forskningsvirksomheden ved bibliotekshøjskolen.

Udvalgene vil få til opgave:

- at udarbejde forslag til en samlet forskningsplan for bibliotekshøjskolen. Forslaget forelægges for uddannelsesrådet, inden det behandles i bibliotekshøjskolerådet,
 - at behandle ansøgninger fra lærere om udførelse af forskningsopgaver,
 - at rådgive de styrende organer i andre sager vedrørende forskning og i øvrigt tage initiativer til fremme af forskningen ved bibliotekshøjskolen og af forskningssamarbejde med andre institutioner.
- tedelse af bibliotekshøjskolens forskningsvirksomhed kræver

kendskab til biblioteksfagligt forskningsarbejde. Det er derfor nødvendigt, at flertallet af hvert forskningsudvalg selv har kendskab til biblioteksfagligt forskningsarbejde, og at udvalgsformændene vælges blandt disse medlemmer. På denne baggrund foreslås udvalgene sammensat af 5 lærere, 1 repræsentant for det teknisk-administrative personale og 1 studerende.

lil § 6

Ved bestemmelsen opretholdes den bestående mulighed for at yde vikarhjælp til bibliotekarer under længerevarende videreuddannelse (kurser af mindst 3 måneders varighed, herunder årskurser) samt den gældende ordning for ydelse af rejsegodtgørelse og tilskud til ophold til medarbejdere ved kommunale biblioteker m.v. i forbindelse med deltagelse i biblioteksskolens efteruddannelseskurser. Reglerne herom er fastsat i kulturministeriets cirkulære af 11. november 1968 om stipendier og vikarhjælp under videregående biblioteksfaglig uddannelse og deltagelse i kurser på Danmarks Biblioteksskole.

Biblioteksskolens vikarhjælpsordning har kun omfattet bibliotekarer fra kommunale biblioteker. Det vil imidlertid være ønskeligt, at der afsættes centrale midler til efteruddannelse af personale ved kommunale og statslige biblioteker samt ved private dokumentationstjenester m.v. i forbindelse med længerevarende kurser.

Til § 7

Rammerne for bibliotekshøjskolens virksomhed forudsættes fastlagt i bekendtgørelser om styrelsesordning, om ansættelse i lærerstillinger, om studie- og eksamensordning m.v. Den nærmere fastlæggelse af studiernes indhold bør som hidtil overlades til bibliotekshøjskolen, idet forslag om principielle ændringer forelægges for uddannelsesrådet inden de indstilles til godkendelse i ministeriet, jfr. bemærkningerne til § 4.

Bilag

Lov nr. 232 af 8. juni 1966.

Lov om Danmarks Biblioteksskole.

VI FREDERIK DEN NIENDE, af Guds Nåde Konge til Danmark, de Venders og Goters, Hertug til Slesvig, Holsten, Stormarn, Ditmarsken, Lauenborg og Oldenburg, gør vitterligt:

Folketinget har vedtaget og Vi ved Vort samtykke stadfæstet følgende lov:

§ 1. Danmarks Biblioteksskole er statens biblioteksfaglige læreanstalt.

Stk. 2. Biblioteksskolen uddanner bibliotekarer til folkebiblioteker og meddeler biblioteksteoretisk undervisning til bibliotekarer, biblioteksassistenter og andre grupper af medarbejdere ved videnskabelige og faglige biblioteker. Den kan afholde kurser for medarbejdere ved offentlige arkiver.

Stk. 3. Skolen meddeler videregående uddannelse til faguddannede bibliotekarer og andre, der er fagligt ligestillet med disse.

Stk. 4. Biblioteksskolen skal fremme forskning inden for biblioteksvæsenet.

Stk. 5. Ministeren for kulturelle anliggender fastsætter nærmere regler om uddannelsens tilrettelæggelse og varighed.

§ 2. Biblioteksskolen ledes af en rektor, som i forbindelse med et lærerråd og skolens administrator forestår skolens forvaltning.

Stk. 2. Ministeren for kulturelle anlig-

gender fastsætter nærmere regler om skolens styrelse.

Stk. 3. De studerende ved Danmarks Biblioteksskole repræsenteres af de studerendes råd.

§ 3. Til bibliotekarer, der søger videregående faglig uddannelse, kan der ydes stipendier og refusion af eventuel udgift til vikar.

Stk. 2. Stipendier kan også ydes til andre biblioteksmedarbejdere under deltagelse i biblioteksskolens kurser.

Stk. 3. De nærmere regler om de i stk. 1 og 2 nævnte ydelser fastsættes af ministeren for kulturelle anliggender efter forhandling med finansministeren og godkendelse af finansudvalget.

§ 4. Loven træder i kraft den 1. juli 1967.

Stk. 2. Lov nr. 132 af 25. maj 1956 om Danmarks Biblioteksskole ophæves.

Stk. 3. Loven optages til revision senest i folketingsåret 1971-72.

Givet få Christiansborg slot, den 8. juni 1966.

Under Vor Kongelige Hånd og Segl.

FREDERIK R.

Hans Sølvhøj.

Lov nr. 167 af 17. marts 1976.

Lov om ændring af lov om Danmarks biblioteksskole.

VI MARGRETHE DEN ANDEN, af Guds Nåde Danmarks Dronning, gør vitterligt:
Folketinget har vedtaget og Vi ved Vort samtykke stadfæstet følgende lov:

§ 1.

I lov nr. 232 af 8. juni 1966 om Danmarks biblioteksskole, som ændret ved lov nr. 53 af 6. februar 1974, foretages følgende ændringer:

1. § 1, stk. 1 og stk. 2, affattes således:

„Danmarks biblioteksskole er statens biblioteksfaglige læreanstalt bestående af skolen i København og afdelingen i Ålborg.

Stk. 2. Biblioteksskolen uddanner bibliotekarere til folkebiblioteker og forskningsbiblioteker, varetager den biblioteksteoretiske uddannelse af forskningsbibliotekarere og meddeler biblioteksteoretisk undervisning til andre grupper af medarbejdere

Min. f. kult. anl. j. nr. 5. kt. 500-1-75.

ved bibliotekerne. Biblioteksskolen kan afholde kurser for medarbejdere ved offentlige arkiver."

2. § 2, stk. 1, affattes således:

„Biblioteksskolen ledes af en rektor, som i forbindelse med et biblioteksskoleråd og biblioteksskolens administrator forestår institutionens samlede forvaltning."

3. § 4, stk. 3. ophæves.

§2.

Loven træder i kraft den 1. juli 1976. § 1, nr. 2, får dog først virkning fra det tidspunkt, som fastsættes af ministeren i de nærmere regler om biblioteksskolens styrelse.

Givet på Christiansborg slot, den 17. marts 1976.

Under Vor Kongelige Hånd og Segl.

MARGRETHE R.

Niels Matthiasen.

Ministeriet for kulturelle anliggenders bekendtgørelse nr. 590 af 10. december 1976.

Bekendtgørelse om Danmarks Biblioteksskole.

I henhold til § 2, stk. 2, i lov nr. 232 af 8. juni 1966 om Danmarks Biblioteksskole, som ændret ved lov nr. 167 af 17. marts 1976, fastsættes følgende:

Kapitel 1. Formål og virksomhed.

§ 1. Danmarks Biblioteksskole er statens biblioteksfaglige læreanstalt, bestående af skolen i København og afdelingen i Ålborg.

Stk. 2. Biblioteksskolen uddanner bibliotekarer til folkebiblioteker og forskningsbiblioteker, varetager den biblioteksteoretiske uddannelse af forskningsbibliotekarer og meddeler biblioteksteoretisk undervisning til andre grupper af medarbejdere ved bibliotekerne. Biblioteksskolen kan afholde kurser for medarbejdere ved offentlige arkiver.

Stk. 3. Biblioteksskolen meddeler videregående uddannelse til bibliotekarer og andre, der er fagligt ligestillede med disse.

Stk. 4. Biblioteksskolen skal fremme forskning inden for biblioteksvæsenet.

§ 2. Biblioteksskolens undervisningsvirksomhed organiseres i 2 sektioner: Sektion I for uddannelse af personale til folkebibliotekerne og sektion II for uddannelse af personale til forskningsbibliotekerne. Ved afdelingen i Ålborg omfatter undervisningsvirksomheden uddannelsen på sektion I. herunder kursusvirksomhed inden for folkebiblioteksvæsenet.

Stk. 2. Under sektion I optages studerende til et 4-årigt studium, der afsluttes med afgangseksamen som bibliotekar ved folkebibliotekerne.

Stk. 3. Sektion II omfatter 2 linjer:

a) Linjen for forskningsbibliotekarer,

hvor der i lobet af 300-350 timer meddeles biblioteksteoretisk undervisning til videnskabeligt uddannede, der er ansat som forskningsbibliotekarer eller dokumentalister ved forskningsbiblioteker eller dokumentationscentre.

b) Linjen for bibliotekarer, hvor der optages studerende til et 4-årigt studium. Studiet afsluttes med en afgangseksamen.

Stk. 4. Kulturministeren fastsætter de nærmere bestemmelser om betingelserne for optagelse af studerende på sektion I og sektion II. Såfremt der ikke foreligger et forslag herom fra biblioteksskolen, skal skolen have lejlighed til at udtale sig. forinden ministeren fastsætter reglerne.

Stk. -5. Kurser for medarbejdere ved de offentlige arkiver afholdes efter behov. Kursus kan afsluttes med en eksamen.

Stk. 0. Biblioteksskolen meddeler videregående uddannelse til bibliotekarer ved folkebiblioteker, forskningsbibliotekarer og bibliotekarer ved forskningsbiblioteker og andre, der er fagligt ligestillede med disse, efter regler, der fastsættes af kulturministeren.

Stk. 7. Biblioteksskolen afholder efter behov specialkurser og efteruddannelseskurser.

Stk. 5. For deltidsbibliotekarer arrangerer biblioteksskolen efter behov biblioteksfaglige kurser ved centralbiblioteker eller på andre egnede steder.

Stk. 9. Biblioteksskolen afholder grundkurser og specialkurser for kontoruddannet personale og andre medarbejdere ved forskningsbiblioteker, institutionsbiblioteker og firmabiblioteker.

Stk. 10. For kontoruddannet personale ved folkebiblioteker afholdes kurser med henblik på ansættelse som biblioteksassistent ved folkebibliotekerne. Endvidere afholdes kurser efter behov for andet kontorpersonele ved disse biblioteker.

Stk. 11. Biblioteksskolen kan med kulturministeriets godkendelse afholde kurser for andre grupper på områder, hvor biblioteksskolen besidder specialviden.

§ 3. Til fremme af forskning inden for de biblioteksfaglige områder kan rektor iværksætte forskningsprojekter og i forbindelse hermed gøre det muligt at udføre specialstudier. Desuden kan biblioteksskolen indsamle og bearbejde studiemateriale, ligesom specialstudier, lærebøger og anden biblioteksfaglig litteratur kan publiceres af biblioteksskolen.

Kapitel 2. Organisation og stifrelse.

§ 4. Danmarks Biblioteksskole hører under kulturministeriet.

Stk. 2. Biblioteksskolen ledes af en rektor, som i forbindelse med et Biblioteksskoleråd, et Skoleråd og et Afdelingsråd samt biblioteksskolens administrator forestår institutionens forvaltning.

Rektor, administrator, afdelingslederen i Ålborg og undervisningslederne.

§ 5. Rektor repræsenterer Danmarks Biblioteksskole udadtil og er ansvarlig for den daglige ledelse af biblioteksskolen.

Stk. 2. Rektor underskriver på biblioteksskolens vegne og forelægger indstillinger m. v. fra kollegiale organer for kulturministeriet med sine eventuelle bemærkninger.

Stk. 3. Rektor afgør alle sager, som ikke ved lov, andre retsregler eller bestemmelser i denne bekendtgørelse er henlagt til kulturministeriet eller til de kollegiale organer. Hvor beslutning tilkommer kulturministeriet eller de kollegiale organer, kan rektor dog træffe afgørelser, der ikke taler udsættelse. Meddelelse om den truffene afgørelse gives snarest ministeriet eller det pågældende organ.

§ 6. Rektor drager omsorg for, at sager, som et kollegialt organ skal afgøre eller have lejlighed til at afgive en udtalelse om, fore-

lægges for organet. Han fordeler sagerne til de kollegiale organer og udfærdiger om fornødent forskrifter for sagernes ekspedition. Han påser, at de kollegiale organers beslutninger er lovlige og drager omsorg for deres udførelse.

Stk. 2. Rektor kan pålægge de kollegiale organer at drøfte og afgive udtalelse om emner af betydning for biblioteksskolen.

Stk. 3. Rektor kan pålægge en eller flere lærere eller andre ansatte at behandle og afgive udtalelse om emner af betydning for biblioteksskolen.

§ 7. Undervisningslederen for hver af de to sektioner ved skolen i København vælges af Skolerådet blandt de faste, heltidsbeskæftigede lærere ved skolen for en periode af 1 år. Genvalg kan finde sted.

Stk. 2. Afdelingslederen ved afdelingen i Ålborg vælges af Afdelingsrådet blandt de faste, heltidsbeskæftigede lærere ved afdelingen for en periode af 1 år. Genvalg kan finde sted.

Stk. 3. Undervisningslederne bistår rektor i udførelsen af hans pædagogisk-administrative opgaver.

Stk. 4. Afdelingslederen varetager den daglige administrative og pædagogiske ledelse af afdelingen i Ålborg i samarbejde med de ved afdelingen valgte medlemmer af Biblioteksskolerådet.

§ 8. Administrator ansættes af kulturministeriet efter indhøiet udtalelse fra biblioteksskolen.

Stk. 2. Administrator varetager på rektors vegne ledelsen af biblioteksskolens administration.

Stk. 3. Administrator er over for rektor ansvarlig for, at de givne bevillinger anvendes i overensstemmelse med formålet, og er i henhold til gældende regler ansvarlig for biblioteksskolens kasse- og regnskabsvæsen.

Biblioteksskolerådet, Skolerådet og Afdelingsrådet.

§ 9. Biblioteksskolerådet er Danmarks Biblioteksskoles øverste kollegiale myndighed. Det afgør alle sager, der vedrører biblioteksskolen som helhed, herunder biblioteksskolens forhold til andre institutioner, og fastsætter eventuelle særlige regler i forbindelse hermed, jfr. i øvrigt § 11.

Stk. 2. Biblioteksskolerådet består af rektor, 19 medlemmer som repræsentanter for skolen i København og 8 medlemmer som repræsentanter for afdelingen i Ålborg. Rektor er formand for Biblioteksskolerådet.

Stk. 3. De 19 medlemmer, som repræsenterer skolen i København, udpeges således:

1) Undervisningslederen for sektion I og undervisningslederen for sektion II er fødte medlemmer.

2) For 2 år ad gangen vælges:

7 repræsentanter for lærerne valgt af og blandt medlemmerne af Lærerrådet i København. Mindst 1 af repræsentanterne skal være en deltidsbeskæftiget lærer. Genvalg kan finde sted.

5 repræsentanter for det teknisk-administrative personale, valgt af og blandt medlemmerne af TAP-rådet i København. Genvalg kan finde sted.

3) For 1 år ad gangen vælges 5 repræsentanter for de studerende, valgt af og blandt de studerende i København. Mindst 1 af repræsentanterne skal være studerende på sektion II. Genvalg kan finde sted.

Stk. 4. De 8 medlemmer, som repræsenterer afdelingen i Ålborg, udpeges således:

1) Afdelingslederen er født medlem.

2) For 2 år ad gangen vælges:

3 repræsentanter for lærerne, valgt af og blandt medlemmerne af Lærerrådet i Ålborg. Genvalg kan finde sted.

2 repræsentanter for det teknisk-administrative personale, valgt af og blandt medlemmerne af TAP-rådet i Ålborg. Genvalg kan finde sted.

3) For 1 år ad gangen vælges 2 repræsentanter for de studerende, valgt af og blandt de studerende i Ålborg. Genvalg kan finde sted.

§ 10. Særskilte anliggender vedrørende skolen i København henlægges til afgørelse i Skolerådet, jfr. § 14, stk. 2.

Stk. 2. Skolerådet består af rektor og de medlemmer af Biblioteksskolerådet, der repræsenterer skolen i København. Rektor er Skolerådets formand.

Stk. 3. Særskilte anliggender vedrørende afdelingen i Ålborg henlægges til afgørelse i Afdelingsrådet, jfr. § 14, stk. 2.

Stk. 4. Afdelingsrådet består af rektor og de medlemmer af Biblioteksskolerådet, der

repræsenterer afdelingen i Ålborg. Rektor er Afdelingsrådets formand. Rektor kan bemyndige lederen af Ålborgafdelingen til at fungere som formand for Afdelingsrådet for et enkelt møde eller en periode.

§ 11. Administrator deltager i Biblioteksskolerådets møder uden stemmeret. Administrator eller en repræsentant for denne deltager uden stemmeret i Skolerådets og Afdelingsrådets møder.

Stk. 2. Den ledende bibliotekar deltager uden stemmeret i Biblioteksskolerådets og Skolerådets møder. Den ledende bibliotekar har dog stemmeret, hvis han er valgt som medlem af Biblioteksskolerådet.

§ 12. Hver af valggrupperne vælger for den pågældende periode et antal suppleanter svarende til valggruppens medlemstal i Biblioteksskolerådet.

Stk. 2. Såfremt et medlem af rådet afgår inden funktionsperiodens udløb eller erklæres inhabil, indtræder en suppleant fra den pågældende valggruppe i rådet.

§ 13. Rådene afholder møde, når formanden finder anledning dertil, dog mindst 2 gange pr. semester. Formanden er pligtig at indkalde til møde, såfremt en tredjedel af det pågældende råds medlemmer skriftligt anmoder om droftelse af et nærmere angivet emne.

Stk. 2. Biblioteksskolerådets medlemmer er pligtige at deltage i rådernes møder, medmindre de har lovligt forfald. Forfald må senest dagen før rådsmødet meddeles skriftligt til formanden med angivelse af suppleant.

Stk. 3. Rådene er beslutningsdygtige, når mindst halvdelen af medlemmerne er tilstede. Beslutning træffes ved almindelig stemmeflerhed, bortset fra tilfælde, hvor kulturministeriet fastsætter andre bestemmelser. Står stemmerne lige, er formandens stemme udslaggivende. Skriftlig afstemning skal finde sted, når blot 1 medlem kræver det.

Stk. 4. Biblioteksskolerådet fastsætter selv sin forretningsorden. Skolerådets og Afdelingsrådets forretningsorden skal godkendes af Biblioteksskolerådet.

Stk. 5. I sager, som ikke er opført på et mødes dagsorden, kan der kun træffes beslutning, når rådet giver sit samtykke dertil.

Stk. 6. Ethvert medlem af rådene kan forlange sine afvigende synspunkter optaget i et referat og videregivet til den kompetente myndighed.

§ 14. Biblioteksskolerådet behandler alle sager af betydning for biblioteksskolen som helhed, herunder følgende sager:

a) Forslag til retsregler gældende for biblioteksskolen.

b) Studieplaner og principielle spørgsmål om studie- og eksamensforhold.

c) Principielle spørgsmål vedrørende forskning.

d) Principielle spørgsmål vedrørende kursusvirksomheden.

e) Forslag om biblioteksskolens budget, herunder fordeling af tildelte bevillinger mellem skolen og afdelingen.

f) Planlægning af biblioteksskolens samlede virksomhed, herunder optagelse af væsentlige, nye aktiviteter og oprettelse, nedlæggelse eller ændring af fagområder.

g) Besættelse, afskedigelse og orlov vedrørende faste lærerstillinger, ledende bibliotekar og administrator. Ved besættelse af lærerstillinger indhentes en udtalelse fra Skolerådet hhv. Afdelingsrådet.

h) Nedsættelse af fagkyndige udvalg til bedømmelse af ansøgere til lærerstillinger.

i) Indstilling om beskikkelse af censorer.

j) Beslutning om biblioteksskolens repræsentation i udvalg, bestyrelser m. v.

Såfremt der er tale om valg af repræsentanter til udvalg, bestyrelser m. v., der alene vedrører skolen eller afdelingen, udpeges repræsentanterne af Skolerådet eller Afdelingsrådet, jfr. stk. 2 c.

k) Disciplinærsager vedrørende studerende, såfremt der efter rektors skøn kan blive tale om relegation for en tid eller for bestandig. Relegation af en studerende kan af denne altid indbringes for kulturministeren.

Stk. 2. Skolerådet og Afdelingsrådet behandler følgende sager vedrørende henholdsvis skolen i København og afdelingen i Ålborg:

a) Varig besættelse, afskedigelse og orlov i faste stillinger for det tekniske og administrative personale.

b) Nedsættelse af stipendienævn, jfr. loven om statens uddannelsessøtte.

c) Valg af repræsentanter til udvalg, der

alene beskæftiger sig med anliggender vedrørende skolen/afdelingen.

d) Indstilling til Biblioteksskolerådet om skolens/afdelingens bidrag til biblioteksskolens budgetforslag.

e) Fordeling af skolens/afdelingens andel af biblioteksskolens bevillinger.

f) Efter bemyndigelse fra Biblioteksskolerådet andre sager, der alene vedrører skolen/afdelingen.

Stk. 3. Skolerådet og Afdelingsrådet drofter skolens/afdelingens samlede virksomhed, herunder lokaleforhold, bibliotek og andre spørgsmål, der vedrører skolen/afdelingen.

Biblioteksskolerådets forretningsudvalg og andre udvalg.

§ 15. Biblioteksskolerådet nedsætter af sin midte et forretningsudvalg, som på rådets vegne træffer afgørelse i sager af hastende karakter og i enkeltsager eller grupper af sager, som efter Biblioteksskolerådets bemyndigelse er henlagt til udvalget.

Stk. 2. Forretningsudvalget består af rektor. 8 medlemmer fra skolen i København, hvoraf 4 er lærerrepræsentanter, 2 er repræsentanter for det tekniske og administrative personale og 2 repræsentanter for de studerende, samt 4 medlemmer fra afdelingen i Ålborg, hvoraf 2 er lærerrepræsentanter, 1 repræsentant for det tekniske og administrative personale og 1 repræsentant for de studerende. Rektor og de 8 medlemmer fra skolen i København kan efter behov fungere som forretningsudvalg for Skolerådet.

Stk. 3. Rektor er formand for forretningsudvalget.

Stk. 4. Forretningsudvalgets medlemmer vælges alle for 1 år ad gangen. Genvalg kan finde sted.

Stk. 5. Forretningsudvalgets forretningsorden skal godkendes af Biblioteksskolerådet.

Stk. 6. Administrator eller en repræsentant for denne deltager i forretningsudvalgets møder uden stemmeret.

Stk. 7. Forretningsudvalget indkaldes, når rektor skønner det nødvendigt, eller når 3 medlemmer begærer møde afholdt.

§ 16. Biblioteksskolerådet nedsætter et rådgivende forskningsudvalg, hvis kommissorium og sammensætning fastsættes af rådet.

Stk. 2. Forskningsudvalgets forretningsorden skal godkendes af Biblioteksskolerådet.

§ 17. Biblioteksskolerådet kan nedsætte andre faste eller midlertidige udvalg til behandling af bestemte sagsområder eller enkeltsager. Medlemmerne af sådanne udvalg behøver ikke at være medlemmer af rådet.

Stk. 2. Sådanne udvalg kan kun tillægges besluttende myndighed inden for de af Biblioteksskolerådet fastsatte nærmere retningslinjer og den til formålet afsatte bevilningsramme.

Kapitel 3. Studienævn m. v.

§ 18. Ved skolen i København oprettes et studienævn for hver af de to uddannelses-sektioner, bestående af undervisningslederen og 3 repræsentanter for lærerne, valgt af Lærerrådet, samt 4 repræsentanter for de studerende.

Stk. 2. Ved afdelingen i Ålborg oprettes et studienævn, bestående af afdelingslederen og 3 repræsentanter for lærerne, valgt af Lærerrådet, samt 4 repræsentanter for de studerende.

Stk. 3. Studienævnene vælger selv deres formand. Studienævnenes forretningsorden skal godkendes af Biblioteksskolerådet.

Stk. 4. Formanden indkalder til og leder studienævnets møder. Der skal indkaldes til møde, når formanden eller 2 medlemmer af nævnet begærer det.

Stk. 5. De af lærerne valgte medlemmer af studienævnene vælges for 2 år ad gangen. Genvalg kan finde sted.

Stk. 6. De af de studerende valgte medlemmer af studienævnene vælges for 1 år ad gangen. Genvalg kan finde sted.

§ 19. Studienævnene har til opgave at medvirke til opnåelse af de bedst mulige studieforhold inden for deres område og skal med henblik herpå varetage opgaver vedrørende studier og eksaminer inden for deres område samt sådanne andre opgaver, som af Biblioteksskolerådet er henlagt til dem.

Stk. 2. Studienævnene kan over for Skolerådet/Afdelingsrådet fremsætte ønsker til biblioteksskolens budgetforslag og skal ud fra hensynet til undervisningsvirksomheden udtale sig om det årlige budgetforslag.

Stk. 3. Forslag til ændringer i bekendtgørelser om studie- og eksamensordning og

studieplaner skal forelægges vedkommende studienævn til udtalelse.

Stk. 4. Studienævnene overvåger og medvirker til, at undervisningen inden for deres område forløber i overensstemmelse med de i bekendtgørelser og studieplaner givne retningslinjer og målsætninger. Herunder påhviler det især nævnene:

a) at fremme koordinationen mellem fagene.

b) at tilvejebringe studievejledninger, undervisningsplaner og andet studieorienterende materiale.

c) at påse og medvirke til, at eksamenskrav og eksamensformer er hensigtsmæssige og rimelige, samt at eksamenskrav og eksamensopgivelser meddeles de studerende klart og i god tid.

d) at påse og medvirke til, at timeplaner og lokalefordeling fastlægges så hensigtsmæssigt som muligt.

e) at påse og medvirke til, at undervisningen gennemføres på en pædagogisk hensigtsmæssig måde og under forhold, der såvel med hensyn til lokaler som til litteratur og andre studiemidler er forsvarlige.

f) at tilvejebringe en årlig studiestatistik for området.

g) at behandle klager over undervisnings- og eksamensforhold.

h) at fremkomme med en udtalelse i forbindelse med valg af undervisningsledere og afdelingsleder, idet kun det implicerede studienævn udtaler sig,

i) at afgive udtalelse i sager om besættelse af faste lærerstillinger og vikariater udover 1 år; udtalelsen vedrører kun ansøgernes undervisningsmæssige kvalifikationer, herunder ansøgernes kvalifikationer i henseende til det foreliggende undervisningsbehov,

j) at afgive udtalelse til Biblioteksskolerådet i sager om ændringer af studieplaner inden for deres område,

k) at afgive udtalelse til Biblioteksskolerådet i forbindelse med oprettelse, nedlæggelse eller ændring af fagområder,

1) at afgive udtalelse til Biblioteksskolerådet i sager om ændringer i biblioteksskolens optagelsesregler.

Stk. 5. Studienævnene har ret til at optage andre sager end de i stk. 4 nævnte til

behandling, og herunder afgive en udtalelse til Biblioteksskolerådet.

§ 20. Hvor et studienævn har selvstændig kompetence, træffes afgørelsen ved simpelt stemmeflertal. Står stemmerne lige, udsættes sagen til behandling på et følgende møde. Står stemmerne også på dette møde lige, bortfalder forslaget, medmindre et flertal i nævnet henskyder afgørelsen til Biblioteksskolerådet.

Stk. 2. I andre sager kan ethvert mindretal kræve, at dets synspunkter videregives til det kompetente organ.

§ 21. Studienævnene kan nedsætte udvalg til behandling af bestemte sager. Medlemmerne af sådanne udvalg behøver ikke at være medlemmer af nævnene.

§ 22. Under studienævnenes behandling af sager om fagområder, fag eller enkeltpersoner skal de derved berørte lærere høres af nævnene.

Fagudvalg.

§ 23. Til drøftelse og behandling af særfaglige spørgsmål nedsættes fagudvalg. Fagudvalg nedsættes særskilt for skolen i København og afdelingen i Ålborg.

Stk. 2. Fagudvalg kan omfatte én sektion eller begge sektioner. Fagudvalg kan omfatte flere beslægtede fag, når der af vedkommende faglærere eller de studerende fremsættes ønske herom.

Stk. 3. Fagudvalgene består af fagets/fagenes faste heltids- og deltidsbeskæftigede lærere og et tilsvarende antal studerende, men pariteten kan fraviges, når begge parter er enige herom.

Stk. 4. Fagudvalgenes indkaldelser, dagsorden, referater og andet materiale tilstilles studienævnene og rektor.

Stk. 5. Spørgsmål, der er af principiel art eller går ud over det enkelte udvalgs område, skal, inden de eventuelt drøftes i Biblioteksskolerådet, forelægges vedkommende studienævn.

Stk. 6. Ethvert spørgsmål, der behandles i et fagudvalg, kan af vedkommende fagleder forelægges for Biblioteksskolerådet eller studienævnet.

§ 24. Ved skolen i København nedsættes

under Kontaktudvalget for sektion II, jfr. § 30, et rådgivende uddannelsesnævn for linjen for forskningsbibliotekarer. Nævnet består af undervisningslederen, 1 repræsentant for lærerne, valgt af Lærerrådet for 2 år ad gangen, 2 repræsentanter for forskningsbibliotekerne og 2 repræsentanter for de færdiguddannede forskningsbibliotekarer, valgt for 3 år ad gangen af henholdsvis Forskningsbibliotekernes Fællesråd og forskningsbibliotekarernes faglige organisation. Endvidere tiltrædes nævnet af 2 repræsentanter valgt af og blandt forskningsbibliotekarer under uddannelse ved skolen.

Stk. 2. Uddannelsesnævnet har til opgave at medvirke ved planlægningen og tilrettelæggelsen af den biblioteksteoretiske uddannelse af forskningsbibliotekarer.

Stk. 3. Forslag til ændringer i bekendtgørelse om studieordningen skal forelægges uddannelsesnævnet til udtalelse.

Kapitel 4. Tjenestepligt og inhabilitet.

§ 25. Det er en tjenestepligt for biblioteksskolens heltidsansatte lærere samt for de tekniske og administrative medarbejdere at modtage valg til biblioteksskolens kollegiale organer.

Stk. 2. Rektor kan, når ganske særlige grunde taler herfor, efter ansøgning for en periode fritage en ansat for den nævnte tjenestepligt.

§ 26. Et medlem af et kollegialt organ er udelukket fra at deltage i forhandlinger og afstemninger i sager, hvori den pågældende har en personlig interesse.

Stk. 2. Medlemmet skal underrette det kollegiale organ, hvis der foreligger forhold, der bevirker inhabilitet, eller som kan give anledning til tvivl om hans habilitet.

Stk. 3. Det kollegiale organ afgør, hvorvidt det pågældende medlem skal vige sædet under sagens behandling. Et medlem er ikke afskåret fra at deltage i afstemninger om sin habilitet.

Kapitel 5. Lærerråd, De Studerendes Råd og TAP-råd.

§ 27. Lærerrådet består af rektor, samtlige heltidsansatte og mindst halvtidsansatte lærere samt deltidsbeskæftigede lærere med et aftalt antal undervisningstimer (lektioner) på mindst 50 inden for et år.

Stk. 2. Lærerrådet, der fungerer særskilt i et lærerråd for skolen i København og et for afdelingen i Ålborg, konstituerer sig for 1 år ad gangen. Rådet fastsætter selv sin forretningsorden.

§ 28. De Studerendes Råd er de ved Danmarks Biblioteksskole indskrevne studerendes organisation til varetagelse af studenter sociale og studenterpolitiske interesser. Rådet forhandler med biblioteksskolens ledelse og andre myndigheder om sager, der vedrører de studerendes interesser, og som ikke ifølge denne bekendtgørelse er henlagt til de styrende organer.

Stk. 2. Rådets medlemmer vælges hvert år af og blandt de på biblioteksskolen indskrevne studerende. De Studerendes Råd fungerer i et særskilt råd for skolen i København og et for afdelingen i Ålborg. Rådet fastsætter selv sin forretningsorden.

§ 29. TAP-rådet består af samtlige tekniske og administrative medarbejdere med mindst halvtidsbeskæftigelse.

Stk. 2. TAP-rådet, der fungerer i et særskilt råd for skolen i København og et for afdelingen i Ålborg, konstituerer sig for 1 år ad gangen. Rådet fastsætter selv sin forretningsorden.

Kapitel 6. Kontaktudvalg.

§ 30. Der nedsættes et kontaktudvalg for hver af biblioteksskolens sektioner.

Stk. 2. Kontaktudvalget for sektion I består af rektor som formand, sektionens undervisningsleder, lederen af Ålborgafdelingen, 3 lærere (heraf 1 fra Ålborgafdelingen) og 3 studerende (heraf 1 fra Ålborgafdelingen) udpeget af Biblioteksskolerådet, 2 repræsentanter for Bibliotekstilsynet, 2 repræsentanter for Bibliotekarforbundet samt 1 repræsentant for folkebibliotekernes kontoruddannede personale, udpeget af deres faglige organisation. Desuden udpeger Danmarks Biblioteksforening for 3 år ad gangen 5 medlemmer.

Stk. 3. Kontaktudvalget for sektion II består af rektor som formand, sektionens undervisningsleder, 2 lærere og 2 studerende udpeget af Biblioteksskolerådet, rigsbibliotekaren eller en repræsentant for denne, 4 medlemmer udpeget for 3 år ad gangen af Forskningsbibliotekernes Fællesråd, 1 re-

præsentant for forskningsbibliotekarernes faglige organisation, 1 repræsentant for Bibliotekarforbundet, 1 repræsentant for forskningsbibliotekernes kontoruddannede personale, udpeget af deres faglige organisation, samt 1 repræsentant for Foreningen af tjenestemænd ved statens samlinger.

Stk. 4. Formanden sammenkalder og leder kontaktudvalgenes møder. Møde afholdes mindst én gang årligt. Formanden er pligtig at indkalde til møde, såfremt 4 af udvalgets medlemmer fremsætter ønske herom.

Stk. 5. Kontaktudvalgene har til opgave at drøfte biblioteksskolens undervisningsmæssige virksomhed for de pågældende områder og kan over for rektor eller Biblioteksskolerådet fremsætte forslag til nye aktiviteter og ændringer i nuværende.

Stk. 6. Forslag om væsentlige ændringer af undervisningsplaner eller eksaminer skal forelægges vedkommende kontaktudvalg til udtalelse.

Stk. 7. Kontaktudvalgene kan nedsætte rådgivende kursusudvalg.

Stk. 8. Referater og forslag fra kontaktudvalgenes møder tilstilles alle Biblioteksskolerådets medlemmer.

Kapitel 7. Lærerne.

§ 31. Det påhviler lærerne at virke til fremme af Danmarks Biblioteksskoles formål.

Stk. 2. Det påhviler lærerne at varetage undervisningen og i givet fald eksaminationerne i overensstemmelse med gældende studie- og eksamensordninger.

Stk. 3. Det påhviler lærerne at give de oplysninger og udtalelser i tjenstlige anliggender, som rektor måtte anmode om.

Stk. 4. Det påhviler lærerne at følge udviklingen, fremme forskningen samt forestå forskningsprojekter inden for deres fagområde, ligesom det påhviler dem at følge udviklingen inden for biblioteksvæsenet.

§ 32. Faglederne har det faglige og pædagogiske ansvar for undervisningen inden for deres fagområde. Nærmere regler herfor kan fastsættes af Biblioteksskolerådet.

§ 33. Regler om ansættelse af lærere fastsættes af kulturministeren efter indstilling fra Biblioteksskolerådet.

Kapitel 8. Biblioteket.

§ 34. Danmarks Biblioteksskoles Bibliotek skal tjene til støtte for skolens formål, jfr. § 1. Det er et offentligt bibliotek og statens hovedfagbibliotek for den biblioteks-faglige litteratur.

Kapitel 9.

Studie- og eksamensordninger.

§ 35. Undervisning og eksamen finder sted på grundlag af studie- og eksamensordninger, der fastsættes af kulturministeren.

Kapitel 10. Undervisning uden for Danmarks Biblioteksskole.

§ 36. Såfremt forholdene måtte gøre det nødvendigt, kan undervisningen af enkelte grupper af studerende henlægges til institutioner uden for biblioteksskolen. Kurser kan gennemføres ved biblioteker eller som opholdskurser på egnede steder. Rektor træffer i så tilfælde de nødvendige foranstaltninger til undervisningens gennemførelse.

Kapitel 11. Samarbejdsudvalg.

§ 37. For så vidt angår arbejds- og personaleforhold m. v. for de ved biblioteksskolen ansatte medarbejdere skal de kollegiale organers, rektors og administrationens ledelse ske under iagttagelse af de til enhver tid gældende regler for samarbejde og samarbejdsudvalg i statens institutioner.

Stk. 2. De i stk. 1 indeholdte bestemmelser bevirker ikke nogen indskrænkning af den kompetence, som i medfør af loven om Danmarks Biblioteksskole og denne bekendtgørelse er tillagt biblioteksskolens styrende organer.

Kapitel 12.

Almindelige bestemmelser.

§ 38. Enhver studerende ved Danmarks

Biblioteksskole har pligt til at efterkomme de bestemmelser, som af rektor udstedes med hensyn til ro og orden inden for biblioteksskolens område.

Stk. 2. Forsømmelse heraf kan pådrage vedkommende en advarsel af rektor. Såfremt denne advarsel viser sig frugtesløs, kan den studerende med Biblioteksskolerådets samtykke udelukkes fra skolen.

§ 39. Udlændinge, der indstilles dertil af biblioteksskolen, kan med kulturministeriets godkendelse optages på Danmarks Biblioteksskole og indstille sig til dens eksaminer. Ministeriet kan i denne forbindelse bestemme, at de almindelige betingelser for optagelse fraviges i det enkelte tilfælde.

Kapitel 13.

Bestemmelser om valg m. v.

§ 40. Regler om valg til Biblioteksskoleråd og studienævn samt om valg af undervisningsledere og afdelingsleder fastsættes af kulturministeren.

Stk. 2. Valg til Biblioteksskoleråd og studienævn finder sted i november måned, således at funktionsperioden begynder 1. december.

Stk. 3. Valg af undervisningsledere og afdelingsleder finder sted i december måned, således at funktionsperioden begynder 1. januar.

§ 41. De første valg efter denne bekendtgørelse finder sted inden udgangen af marts 1977. Mandaterne i de nuværende styrende organer forbliver i kraft indtil valgene har fundet sted.

§ 42. Bekendtgørelse nr. 489 af 18. december 1967 om Danmarks Biblioteksskole ophæves.

Ministeriet for kulturelle anliggender, den 10. december 1976.

Niels Matthiasen.

/ Lissi Snabe.

Ministeriet for kulturelle anliggenders bekendtgørelse nr. 421 af 30. august 1978.

Bekendtgørelse om studie- og eksamensordning ved Danmarks Biblioteksskole, sektion I.

I henhold til § 1, stk. 5, i lov nr. 232 af 8. juni 1966 om Danmarks Biblioteksskole fastsættes følgende bestemmelser:

Kapitel 1.

Uddannelsen under sektion I.

§ 1. Uddannelsen af bibliotekarer til folkebiblioteker er tilrettelagt som et overvejende teoretisk studium af 4 års varighed. Den teoretiske undervisning foregår på Danmarks Biblioteksskole.

Stk. 2. Den praktiske uddannelse er indtelt i en praktikanttjeneste ved et folkebibliotek efter bestået 1. del i en periode på 4 måneder og en bibliotekarisk volontørtid i en periode på 5 måneder, som efter Biblioteksskolerådets bestemmelse placeres under studiets 2. eller 3. del.

Stk. 3. Under den praktiske uddannelse står de studerende under tilsyn af rektor og bibliotekets leder. De studerende fordeles på bibliotekerne efter rektors anvisning, idet der i 2. praktikperiode så vidt muligt tages hensyn til specielle uddannelsesønsker.

Stk. 4. Den teoretiske del af uddannelsen har form af forelæsninger, øvelsestimer og friere studieformer. Endvidere indgår studiebesøg i uddannelsen.

1. del.

§ 2. 1. del af den teoretiske uddannelse strækker sig over 2 semestre og omfatter undervisning inden for følgende fagområder:

bibliografi,
bibliotekernes organisation,

bogvæsen,
børnebibliotekskundskab,
informationsformidling med henblik på anvendelse af edb i bibliotekerne,
katalogisering,
klassifikation,
kulturformidling og bibliotekssociologi,
litteraturanskaffelse, teori og praksis,
psykologi og pædagogik,
referencearbejde og dokumentation (håndbogskundskab),
skønlitteratur og litteraturvidenskab.

Der gives kursorisk undervisning i:
studie- og læseteknik.

§ 3. 1. del afsluttes med prøver inden for følgende fagområder:

bibliografi,
katalogisering,
klassifikation,
referencearbejde og dokumentation (håndbogskundskab),
skønlitteratur og litteraturvidenskab.

Stk. 2. Prøverne i bibliografi samt i referencearbejde og dokumentation (håndbogskundskab) kan efter rektors bestemmelse afholdes som én fælles prøve.

Stk. 3. Ved biblioteksskolens afdeling i Ålborg kan de i stk. 2 nævnte prøver eller fællesprøver efter nærmere af rektor fastsatte bestemmelser delvis afløses ved afløsningsopgaver, der kan udarbejdes individuelt eller af grupper på indtil 6 studerende.

Stk. 4. Prøverne er mundtlige eller skriftlige efter rektors bestemmelse.

Stk. 5. Den mundtlige eller skriftlige prøve i skønlitteratur og litteraturvidenskab kan afløses ved udarbejdelse af en afløsningsopgave efter nærmere af rektor fastsatte regler. Sådanne afløsningsopgaver kan udarbejdes individuelt eller af en gruppe på indtil 6 studerende.

2. del.

§ 4. 2. del strækker sig over 3 eller 4 semestre afhængig af volontørtidens placering, jfr. § 1, stk. 2, og § 6, stk. 1, og omfatter undervisning inden for følgende fagområder:

audio-visuelle hjælpemidler og materialer, bibliografi, biblioteksadministration, bibliotekshistorie, bogvæsen, børnebibliotekskundskab, fagencyklopædi og -litteratur, humaniora, fagencyklopædi og -litteratur, naturvidenskaberne, fagencyklopædi og -litteratur, samfundsvidenskaberne, fagencyklopædi og -litteratur, teknik, informationsformidling med henblik på anvendelse af edb i bibliotekerne, katalogisering, klassifikation, kulturformidling og bibliotekssociologi, referencearbejde og dokumentation, skønlitteratur og litteraturvidenskab.

Undervisningen omfatter desuden følgende fag:

psykologi og pædagogik, publikumsservice.

Der gives kursusrisik undervisning i:

fremmedsproglig biblioteksterminologi, kildepublikationer og arkiver.

Stk. 2. Inden for de 4 fagområder fagencyklopædi og -litteratur og inden for fagområdet skønlitteratur og litteraturvidenskab vælger de studerende kurser efter nærmere af rektor fastsatte regler.

§ 5. 2. del indeholder prøver inden for følgende fagområder:

børnebibliotekskundskab, kulturformidling og bibliotekernes organisation, skønlitteratur og litteraturvidenskab,

fagencyklopædi og -litteratur, humaniora, fagencyklopædi og -litteratur, naturvidenskaberne, fagencyklopædi og -litteratur, samfundsvidenskaberne, fagencyklopædi og -litteratur, teknik.

Stk. 2. Prøverne i skønlitteratur og litteraturvidenskab samt i fagencyklopædi og -litteratur aflægges i de valgte kurser, jfr. § 4, stk. 2, og afholdes ved undervisningens ophør i de enkelte kurser. Prøverne er mundtlige eller skriftlige efter rektors bestemmelse. Den mundtlige eller skriftlige prøve kan afløses ved udarbejdelse af en afløsningsopgave efter nærmere af rektor fastsatte regler. Sådanne afløsningsopgaver kan udarbejdes individuelt eller af en gruppe på indtil 6 studerende.

Stk. 3. Prøverne i børnebibliotekskundskab og i kulturformidling og bibliotekernes organisation aflægges i form af skriftlige opgaver, der kan udarbejdes individuelt eller af en gruppe på indtil 6 studerende. Opgaven i kulturformidling og bibliotekernes organisation udarbejdes i løbet af den 1. praktikperiode, jfr. § 21, stk. 3.

3. del.

§ 6. 3. del strækker sig over 1 eller 2 semestre afhængig af volontørtidens placering, jfr. § 1, stk. 2, og § 4, stk. 1.

Stk. 2. Den studerende vælger et linjefag som særligt studeret område, jfr. §§ 7 og 8.

§ 7. 3. del omfatter undervisning inden for følgende fagområder:

biblioteksadministration, bibliotekshistorie, linjefag.

Stk. 2. Linjefag læses inden for et eller flere af følgende fagområder:

audio-visuelle hjælpemidler og materialer, bibliografi, biblioteksadministration, bibliotekshistorie, bogvæsen, børnebibliotekskundskab, fagencyklopædi og -litteratur, humaniora, fagencyklopædi og -litteratur, naturvidenskaberne, fagencyklopædi og -litteratur, samfundsvidenskaberne, fagencyklopædi og -litteratur, teknik.

informationsformidling med henblik på anvendelse af edb i bibliotekerne, klassifikationsteori og katalogiseringsmetoder, kulturformidling og bibliotekssociologi, litteraturanskaffelse, teori og praksis, referencearbejde og dokumentation, skønlitteratur og litteraturvidenskab.

§ 8. Under 3. del udarbejdes en skriftlig hovedopgave inden for linjefagsområdet.

Stk. 2. 3. del afsluttes med en efter rektors bestemmelse mundtlig eller skriftlig prøve i:

bibliotekskundskab (fagområderne biblioteksadministration og bibliotekshistorie).

Der aflægges desuden en mundtlig prøve i: linjefaget.

Stk. 3. Valg af emne for den skriftlige hovedopgave træffes efter aftale med den af rektor udpegede, ansvarlige linjefagslærer forud for volontørtiden. Besvarelsen skal være indleveret til skolen senest den 30. april i det afsluttende semester. Hovedopgaven kan besvares individuelt eller af en gruppe på indtil 6 studerende.

Stk. 4. Hovedopgaven inddrages i den mundtlige eksamination i linjefaget. Såfremt der er tale om en kollektiv opgave, foregår prøven således, at der bliver mulighed for en individuel bedømmelse af de studerende, jfr. § 12. Ved eksaminationen skal det konstateres, hvilken indsats den enkelte deltager har ydet i arbejdet med opgaven, samt hvorvidt den studerende har opnået en tilstrækkelig forståelsesgrad af opgavens emne.

Kapitel 2.

Eksaminatorer og censorer.

§ 9. Som eksaminatorer ved de mundtlige og skriftlige prøver medvirker de pågældende faglærere.

§ 10. Censorer beskikkes af ministeriet for kulturelle anliggender for 3 år ad gangen efter indstilling fra Biblioteksskolerådet. Ved enhver karaktergivende bedømmelse af skriftlige og mundtlige prøver, herunder ho-

vedopgaven, samt af afløsningsopgaver, medvirker en censor, jfr. dog § 11, stk. 8.

Kapitel 3.

Karaktergivning og godkendelse.

§ 11. Ved bedømmelsen anvendes den ved de højere uddannelsesinstitutioner benyttede karakterskala, jfr. bekendtgørelse nr. 148 af 5. april 1971 om karaktergivning ved de højere uddannelsesinstitutioner som ændret ved bekendtgørelse nr. 503 af 25. november 1971.

Stk. 2. Til beståelse af 1. del og afgangseksamen som bibliotekar kræves en gennemsnitskvotient på mindst 6,0.

Stk. 3. Enkeltkarakterer, som indgår i et deleksamensresultat eller i det samlede eksamensresultat, må ikke være under 3.

Stk. 4. 1 de tilfælde, hvor delkarakterer for flere delprøver indgår i én samlet karakter, jfr. § 3, stk. 3, § 5, stk. 2, og § 8, stk. 2, bliver karakteren det tal i skalaen, som ligger nærmest gennemsnittet af de opnåede delkarakterer. En delkarakter må ikke være under 3.

Stk. 5. Afløsningsopgaver i fagencyklopædi og -litteratur på 2. del og i skønlitteratur og litteraturvidenskab på 2. del i 1-semesterkurser, jfr. § 5, stk. 2, bedømmes som »godkendt« eller »ikke godkendt« af vedkommende faglærer alene, med mindre den studerende ved afleveringen af afløsningsopgaven vælger at lade opgaven bedømmes af både lærer og beskikket censor. En afløsningsopgave kan dog også efter at have fået bedømmelsen »ikke godkendt« undergives bedømmelse under medvirken af beskikket censor, såfremt den studerende fremsætter ønske derom inden udløbet af en af studienævnet nærmere angivet frist, efter at bedømmelsen »ikke godkendt« foreligger. I tilfælde af en beskikket censors medvirken gives karakter efter reglerne i stk. 1.

Stk. 6. Afløsningsopgaver i skønlitteratur og litteraturvidenskab på 2. del i 2-semesterkurser undergives bedømmelse under medvirken af en beskikket censor, og der gives karakter efter reglerne i stk. 1.

Stk. 7. I fagområderne fagencyklopædi og -litteratur skal den studerende aflægge prøve eller aflevere afløsningsopgave til bedømmelse efter reglerne i stk. 1 i mindst ét kursus af mindst 60 undervisningsstimers (lektioners) varighed; nærmere regler herfor fastsættes af rektor.

Stk. 8. Opgaver i kulturformidling og bibliotekernes organisation samt i børnebibliotekskundskab, jfr. § 5, stk. 3, bedømmes som »godkendt« eller »ikke godkendt« af vedkommende faglærere alene. En opgave kan dog efter at have fået bedømmelsen »ikke godkendt« undergives bedømmelse under medvirken af beskikket censor, såfremt den studerende fremsætter ønske derom inden udløbet af en af studienævnet nærmere angivet frist, efter at bedømmelsen »ikke godkendt« foreligger. I tilfælde af en beskikket censors medvirken gives ligeledes bedømmelsen »godkendt« eller »ikke godkendt«.

§ 12. Enhver karaktergivende bedømmelse af de studerende er individuel, også i tilfælde af gruppebesvarelse.

§ 13. Ved 1. del gives én karakter for hver af de i § 3, stk. 1, nævnte fem prøver, jfr. dog stk. 2 og 3.

Stk. 2. I tilfælde af fællesprøve efter § 3, stk. 2, gives for de pågældende to fagområder én karakter, der tæller dobbelt.

Stk. 3. I de i § 3, stk. 3, nævnte tilfælde gives én samlet karakter, hvori indgår delkarakterer for prøverne i de pågældende to fagområder samt delkarakterer for afløsningsopgaver. Delkaraktererne for prøverne har vægten 2/3 og delkarakterer for afløsningsopgaver vægten 1/3. I tilfælde af fællesprøve i de pågældende to fagområder gives for denne én karakter, der tæller dobbelt.

§ 14. Ved 2. del gives én karakter i fagområdet skønlitteratur og litteraturvidenskab og én karakter i fagområderne fagencyklopædi og -litteratur, der tæller dobbelt.

§ 15. Ved 3. del gives én karakter for hovedopgaven og én karakter for hver af de to prøver, jfr. § 8, stk. 1 og 2.

Stk. 2. Karakteren for hovedopgaven gives under hensyntagen til den mundtlige fremlæggelse af opgaven samtidig med karakteren for linjefaget.

Stk. 3. Ved beregning af eksamenskarakteren i bibliotekskundskab har delkarakteren i biblioteksadministration vægten 2/3 og delkarakteren i bibliotekshistorie vægten 1/3.

§ 16. I beregningen af det endelige eksamensresultat indgår de i §§ 13, 14 og 15

nævnte karakterer fra 1., 2. og 3. del, dog med undtagelse af karakteren for prøven i skønlitteratur og litteraturvidenskab ved 1. del, i alt 10 karakterer.

Stk. 2. Foruden de i stk. 1 nævnte karakterer anføres i eksamensbeviset linjefaget samt linjefagsområdets eller -områdernes betegnelse og hovedopgavens titel, samt de kurser inden for fagencyklopædi og -litteratur og skønlitteratur og litteraturvidenskab, hvor afløsningsopgave er godkendt. Endvidere anføres, at den studerende har fået godkendt opgaver i kulturformidling og bibliotekernes organisation samt i børnebibliotekskundskab.

Kapitel 4.

Almene eksamensregler.

§ 17. En studerende kan højst 3 gange indstille sig til de enkelte prøver eller delprøver ved 1. del, 2. del og 3. del. Fornyet indstilling er betinget af, at den opnåede karakter er under 6 ved den enkelte prøve eller delprøve, eller at opgaverne i kulturformidling og bibliotekernes organisation samt i børnebibliotekskundskab eller en afløsningsopgave er bedømt »ikke godkendt«. Skolerådet/Afdelingsrådet kan i ganske særlige tilfælde give dispensation til indstilling en 4. gang.

Stk. 2. Omprøve finder sted ved den nærmest følgende, ordinære prøve. Den studerende har dog mulighed for én omprøve i de enkelte fag eller kurser i forlængelse af en netop afsluttet prøve; sådan omprøve holdes om muligt i forbindelse med sygeeksamen i de pågældende fag eller kurser.

Stk. 3. Ved fornyet indstilling til en prøve bortfalder karakteren for den tidligere prøve.

§ 18. Samtlige prøver på 1. del skal være endeligt afsluttet inden den praktiske uddannelse påbegyndes, jfr. § 21, stk. 1.

§ 19. Samtlige prøver på 2. del skal være endeligt afsluttet inden tilmelding til prøverne på 3. del.

§ 20. I tilfælde, hvor en studerende på grund af sygdom eller af lignende grund til forfald ikke har kunnet deltage i prøver i den normale termin, lader skolen afholde sygeeksamen.

Kapitel 5.

Praktikant- og volontørtjeneste.

§ 21. Efter bestået 1. del gør den studerende praktikanttjeneste ved et folkebibliotek i en periode på 4 måneder, jfr. § 1, stk. 2.

Stk. 2. Om praktikanttjenestens gennemførelse afgiver bibliotekets leder en skriftlig udtalelse til rektor.

Stk. 3. På baggrund af undervisningen i kulturformidling og bibliotekernes organisation på 1. del udarbejder den studerende i løbet af praktiktiden en skriftlig opgave, der bygger på materiale vedrørende praktiktidsbiblioteket og dets virkeområde. Opgaven afleveres inden 1. februar i 2. studieår, jfr. § 5, stk. 3.

§ 22. Under studiets 2. eller 3. del gør den studerende bibliotekarisk volontørtjeneste ved et eller tiere biblioteker i en periode på 5 måneder, jfr. § 1, stk. 2.

§ 23. Biblioteker, der modtager statstilskud i henhold til lov nr. 171 af 27. maj 1964 om folkebiblioteker m. v. som ændret ved lov nr. 314 af 26. juni 1975, er forpligtet til at modtage bibliotekarstuderende som praktikanter og volontører.

Stk. 2. Nærmere aftale om den praktiske uddannelse træffes ved forhandling mellem rektor og bibliotekernes ledere.

Kapitel 6.

Andre bestemmelser.

§ 24. Biblioteksskolerådet kan i særlige tilfælde give tilladelse til meritoverførsel for studerende, der helt eller delvis har gennemført uddannelse ved andre videregående uddannelsesinstitutioner.

§ 25. Ministeriet for kulturelle anliggender kan dispensere fra denne bekendtgørelse, når der foreligger usædvanlige forhold, der begrundes dette.

§ 26. Bekendtgørelsen har virkning fra 1. september 1978.

Stk. 2. Studerende, der inden 1. september 1978 har begyndt en uddannelse på Danmarks Biblioteksskole, sektion I, uddannes i overensstemmelse med bekendtgørelse nr. 375 af 11. august 1970 som ændret af ministeriet for kulturelle anliggender ved skrivelser af 25. januar 1972, 2. maj 1972, 26. juli 1973 og 4. december 1975 og med de af ministeriet meddelte dispensationer.

Ministeriet for kulturelle anliggender, den 30. august 1978.

NIELS MATTHIASFN.

/ C. Lützau Forup.

Bekendtgørelse om studie- og eksamensordning ved Danmarks Biblioteksskole, sektion II, linjen for bibliotekarere.

I henhold til § 1, stk. 5, i lov nr. 232 af 8. juni 1966 om Danmarks Biblioteksskole fastsættes følgende bestemmelser:

Kapitel I.

Uddannelsen under sektion II, linjen for bibliotekarere.

§ 1. Uddannelsen af bibliotekarere til forskningsbibliotekerne er tilrettelagt som et studium af 4 års varighed, hvoraf 3 år omfatter en teoretisk undervisning ved Danmarks Biblioteksskole og 1 år en praktisk uddannelse ved et uddannelsesberettiget forskningsbibliotek.

1. del.

§ 2. 1. del af den teoretiske uddannelse strækker sig over tre semestre. Undervisningen meddeles i form af forelæsninger og øvelser, og endvidere indgår studiebesøg som et led i undervisningen.

§ 3. Undervisningen på 1. del omfatter følgende fag:

håndbogskundskab,
bibliografi,
deskriptiv katalogisering,
klassifikation,
dokumentation og referencearbejde,
accession,
dansk bibliotekshistorie,
publikumsservice.

Der gives kursusrisik undervisning i:
boghandelen,

indbinding og konservering,
håndskriftslæsning,
studie- og læseteknik.

Der gives introduktion til:

speciel håndbogskundskab og bibliografi.

Stk. 2. Der fordres dokumentation for kendskab til elementært russisk og fransk på gymnasie- eller tilsvarende niveau. For studerende, som ikke kan dokumentere et sådant kendskab, tilrettelægges kurser i de nævnte sprog.

§ 4. 1. dels fag afsluttes med 3 skriftlige prøver i:

- 1) håndbogskundskab,
- 2) bibliografi,
- 3) deskriptiv katalogisering,

samt 3 prøver - efter rektors bestemmelse mundtlige eller skriftlige - i følgende eksamensområder og fag:

- 1) dokumentation og referencearbejde,
- 2) accession, dansk bibliotekshistorie, publikumsservice,
- 3) klassifikation.

Stk. 2. Prøverne i fagene håndbogskundskab og bibliografi kan efter rektors bestemmelse afholdes som én fælles prøve, således at der for opgavebesvarelsen gives én karakter, der tæller dobbelt.

Stk. 3. Kurser i russisk og fransk afsluttes med en mundtlig prøve. Disse kurser kan, hvor praktiske forhold taler derfor, efter rektors bestemmelse henlægges til et senere tidspunkt i uddannelsesperioden, men prøverne skal senest være bestået inden 2. dels eksamen.

2. del.

§ 5. 2. del af den teoretiske uddannelse strækker sig over tre semestre. Undervisningen meddeles i form af forelæsninger, øvelser og andre, friere studieformer. Endvidere indgår studiebesøg som et led i undervisningen.

§ 6. Undervisningens 2. del omfatter følgende fag:

speciel håndbogskundskab og bibliografi med fagenes encyklopædi, katalogiseringsproblemer, elektronisk databehandling, klassifikation, udenlandsk bibliotekshistorie, fremmedsproglig biblioteksterminologi og translitteration, boghistorie og bogfremstilling, biblioteksadministration og biblioteksbygninger.

Der gives kursorisk undervisning i:

arkivvæsen,
audio-visuelle materialer.

§ 7. 2. dels fag afsluttes med 3 skriftlige prøver i speciel håndbogskundskab og bibliografi med fagenes encyklopædi inden for følgende hovedfagområder:

- 1) humaniora og samfundsfag,
- 2) naturvidenskab og medicin,
- 3) teknik,

samt 4 prøver - efter rektors bestemmelse mundtlige eller skriftlige - i følgende eksamensområder:

- 1) boghistorie og bogfremstilling,
- 2) udenlandsk bibliotekshistorie og fremmedsproglig biblioteksterminologi,
- 3) katalogiseringsproblemer samt elektronisk databehandling og klassifikation,
- 4) biblioteksadministration og biblioteksbygninger.

Stk. 2. Inden for speciel håndbogskundskab og bibliografi med fagenes encyklopædi kan der afleveres skriftlige afløsningsopgaver til afløsning af eksamen i ét enkelt fag inden for et eller flere hovedfagområder.

§ 8. Under 2. del udarbejdes en skriftlig specialeopgave inden for et væsentligt biblioteksfagligt område. Valget af emnet for specialeopgaven træffes efter aftale med den pågældende faglærer og undervisningslederen for sektion II inden afslutningen af 2. dels 1. semester, og besvarelsen skal i to maskinskrivne eksemplarer være indleveret til skolen senest den 30. april i det afsluttende

semester. Af hensyn til færdiggørelsen af denne opgave kan undervisningen for de pågældende studerende suspenderes i indtil 4 uger.

Stk. 2. En specialeopgave kan, når dens omfang eller art tilsiger det, efter godkendelse af undervisningslederen og den pågældende faglærer udarbejdes af indtil tre studerende.

Kapitel 2.

Eksaminatorer og censorer.

§ 9. Eksaminatorerne ved de mundtlige prøver udpeges af rektor blandt biblioteksskolens lærere. Ved bedømmelsen af de skriftlige prøver medvirker de pågældende faglærere.

§ 10. Censorer beskikkes af ministeriet for kulturelle anliggender for tre år ad gangen efter indstilling fra Biblioteksskolerådet. Ved bedømmelsen af samtlige skriftlige og mundtlige prøver, herunder specialeopgaven, medvirker en censor, jfr. dog § 11, stk. 5.

Kapitel 3.

Karaktergivning.

§ 11. Ved bedømmelsen anvendes den ved de højere uddannelsesinstitutioner benyttede karakterskala, jfr. bekendtgørelse nr. 148 af 5. april 1971 om karaktergivning ved de højere uddannelsesinstitutioner som ændret ved bekendtgørelse nr. 503 af 25. november 1971.

Stk. 2. Til beståelse af 1. del og afgangseksamen som bibliotekar kræves en gennemsnitskvotient på mindst 6,0.

Stk. 3. Enkeltkarakterer, som indgår i et deleksamensresultat eller det samlede eksamensresultat, må ikke være under 3.

Stk. 4. I de tilfælde, hvor delkarakterer for flere delprøver indgår i én samlet karakter for et eksamensområde, jfr. § 4, stk. 1, og § 7, stk. 1, bliver karakteren det tal i skalaen, som ligger nærmest gennemsnittet af de opnåede delkarakterer. En delkarakter må ikke være under 3.

Stk. 5. Afløsningsopgaver inden for speciel håndbogskundskab og bibliografi med fagenes encyklopædi på 2. del, jfr. § 7, stk. 2, bedømmes som »godkendt« eller »ikke godkendt« af vedkommende faglærer alene.

Stk. 6. Prøver i russisk og fransk bedømmes som »bestået« eller »ikke bestået«.

§ 12. Bedømmelse af de studerende er individuel, også i det i § 8, stk. 2, nævnte tilfælde.

§ 13. Ved 1. del gives en karakter for hver af de skriftlige og mundtlige prøver, i alt 6 karakterer.

§ 14. Ved 2. del gives en karakter for hver af de skriftlige og mundtlige prøver samt en karakter for specialeopgaven, i alt 8 karakterer.

§ 15. I beregningen af det endelige eksamensresultat indgår alle karaktererne fra 1. del og 2. del, i alt 14 karakterer, jfr. §§ 13 og 14.

Stk. 2. Foruden de i stk. 1 nævnte karakterer anføres i eksamensbeviset den beståede prøve i russisk og fransk og specialeopgavens titel, samt det eller de fag, hvor afløsningsopgave måtte være godkendt, jfr. § 11, stk. 5.

Kapitel 4.

Almene eksamensregler.

§ 16. Ingen kan mere end tre gange indstille sig til de enkelte prøver ved henholdsvis 1. og 2. del. Fornytt indstilling er betinget af, at den opnåede eksamenskarakter er under 6 ved den enkelte prøve. Skolerådet kan i ganske særlige tilfælde give dispensation til indstilling en 4. gang.

Stk. 2. Omprøve finder sted ved den nærmest følgende, ordinære prøve i det pågældende eksamensområde eller fag. Den studerende har dog mulighed for én omprøve i de enkelte fag eller eksamensområder i forlængelse af en netop afsluttet eksamen; sådan omprøve afholdes om muligt i forbindelse med sygeeksamen i det pågældende fag, jfr. § 17.

Stk. 3. Ved en fornytt indstilling til en prøve bortfalder karakteren for den tidligere prøve.

Stk. 4. Samtlige prøver på 1. del skal være endeligt afsluttet inden den praktiske uddannelse påbegyndes, jfr. dog § 4 vedrørende kurserne i russisk og fransk.

§ 17. I tilfælde, hvor en studerende på grund af sygdom eller lignende grund til forfald ikke har kunnet deltage i prøver i den normale termin, lader biblioteksskolen afholde sygeeksamen.

Kapitel 5.

Den praktiske uddannelse.

§ 18. Efter bestået 1. del gennemgår den studerende i et år en praktisk uddannelse ved uddannelsesberettigede forskningsbiblioteker.

Stk. 2. Den praktiske uddannelse skal tilrettelægges sådan, at der sikres den studerendes orientering inden for de væsentlige sider i biblioteksarbejdet.

Stk. 3. I videst muligt omfang skal de studerende ved udstationering af ca. 1 måneds varighed inden for den praktiske uddannelses-
sestid sikres et kendskab til arbejdet i et bibliotek af anden type end praktikbiblioteket.

§ 19. Danmarks Biblioteksskole foretager efter aftale med vedkommende uddannelsesberettigede biblioteker og med hensyntagen til de studerendes ønsker fordelingen af de studerende i bibliotekerne.

Stk. 2. Uddannelsesberettigede biblioteker er Det kgl. Bibliotek, Universitetsbibliotekets 1. og 2. afdeling, Statsbiblioteket i Århus, Odense Universitetsbibliotek, Roskilde Universitetsbibliotek, Ålborg Universitetsbibliotek, Danmarks tekniske Bibliotek, Danmarks Veterinær- og Jordbrugsbibliotek, Danmarks pædagogiske Bibliotek, handelshøjskolernes biblioteker i København og Århus, Danmarks Lærerhøjskoles Bibliotek, Risø Bibliotek samt andre forskningsbiblioteker, som ministeriet for kulturelle anliggender måtte godkende som uddannelsesberettigede.

§ 20. Den studerendes virksomhed under den praktiske uddannelse står under tilsyn af rektor og bibliotekets leder.

Stk. 2. Den studerende er under den praktiske uddannelse aflønnet med hensyntagen til, at den studerende primært er under uddannelse og først i anden række er en arbejdskraft for bibliotekerne.

§ 21. Efter den praktiske uddannelse på et bibliotek afgiver bibliotekets leder en skriftlig udtalelse til rektor om den studerendes virksomhed og evner for praktisk biblioteksarbejde. Den studerende har ret til efter ønske at blive gjort bekendt med denne udtalelse.

Stk. 2. Efter den praktiske uddannelse på et bibliotek afgiver den studerende til rektor en kort, skriftlig redegørelse for arbejdets forløb.

Kapitel 6.

Andre bestemmelser.

§ 22. Ministeriet for kulturelle anliggender kan dispensere fra denne bekendtgørelse, når der foreligger usædvanlige forhold, der begrundet dette.

§ 23. Bekendtgørelsen har virkning fra 1. september 1978.

Stk. 2. Studerende, der før 1. september 1978 har begyndt en uddannelse på Dan-

marks Biblioteksskoles sektion II, linjen for bibliotekarer, uddannes i overensstemmelse med bekendtgørelse nr. 462 af 18. september 1969 om studie- og eksamensordning ved Danmarks Biblioteksskole, sektion II, linjen for biblioteksassistenter, og cirkulære nr. 232 af 26. november 1971 om praktikanttjeneste ved forskningsbiblioteker for bibliotekarstuderende på Danmarks Biblioteksskoles sektion II.

Ministeriet for kulturelle anliggender, den 1. august 1978.

NIELS MATTHIASSEN.

/ E. Thrane.

Ministeriet for kulturelle anliggenders bekendtgørelse Nr. 461. af 18. september 1969.

Bekendtgørelse om studieordningen ved Danmarks Biblioteksskole, sektion II, linjen for forskningsbibliotekarere.

I henhold til § 1, stk. 5 i lov nr. 232 af 8. juni 1966 om Danmarks Biblioteksskole, jfr. § 16 i bekendtgørelse om Danmarks Biblioteksskole af 18. december 1967, fastsættes følgende bestemmelser:

§ 1. Adgang til optagelse på Danmarks Biblioteksskoles linje for forskningsbibliotekarere har videnskabeligt uddannede, der er ansat som bibliotekarere (herunder bibliotekaraspiranter) eller dokumentalister ved videnskabelige og faglige biblioteker eller ved dokumentationscentre.

Stk. 2. Lærerrådet kan under særlige omstændigheder dispensere fra de nævnte adgangsbetingelser.

§ 2. Ansøgning om optagelse på Danmarks Biblioteksskoles linje for forskningsbibliotekarere må indsendes til rektor gennem vedkommende institution inden en af skolen nærmere angivet frist. Ansøgningen bilægges attesteret afskrift eller kopi af eksamensbeviser samt ansættelsesbrev. Efter modtagelsen af papirerne indskrives ansøgeren som studerende ved Danmarks Biblioteksskole, såfremt betingelserne for optagelse er opfyldt, og modtager fra rektor et bevis herfor.

§ 3. Undervisningen omfatter 300-350 timer og fordeles over to sammenhængende perioder i hvert af to på hinanden følgende semestre. Der forlanges løst én større eller 2-3 mindre specialopgaver, hvis emner kan vælges inden for alle uddannelsens fagområder. Ved bedømmelsen af opgaverne, for hvilke der ikke gives karakter, medvirker vedkommende faglærere og censorer, der beskikkes af ministeriet for kulturelle anliggender efter indstilling fra lærerrådet. Nogen egentlig eksamen afholdes ikke, men de

studerende, som regelmæssigt har fulgt undervisningen, og hvis specialopgave(r) godkendes, modtager bevis for at have gennemført uddannelsen.

§ 4. Undervisningen meddeles i form af forelæsninger, eksaminatorier, øvelser samt under friere studieformer i fag som:

Biblioteksvæsenets organisation og samarbejdsformer, bibliotekstyper
Biblioteksadministration
Elektronisk databehandling i bibliotekerne
Bibliotekets indretning
Litteraturens erhvervelse og konservering
Katalogiseringsproblemer
Klassifikationssystemer og alfabetisk emne-registrering
Udarbejdelse af bibliografier
Translitteration
Videnskabens organisation
Introduktion til bibliografien og alm. bibliografi
Alm. håndbogskundskab
Speciel bibliografi og håndbogskundskab med fagenes encyklopædi og lærdomshistorie
Publikumsservice
Manuskripttilrettelæggelse, bogfremstilling, reprografi
Boghistorie
Bibliotekshistorie

Stk. 2. Indenfor faget Speciel bibliografi og håndbogskundskab med fagenes encyklopædi og lærdomshistorie vil de studerende kunne vælge mellem

- 1) Humanistiske fag
- 2) Naturvidenskab, matematik, medicin
- 3) Teknik
- 4) Samfundsvidenskaber.

Stk. 3. I undervisningen indgår en række studiebesøg på biblioteker og andre institutioner.

Ministeriet for kulturelle anliggender, den 18. september 1969.

K. Helveg Petersen.

/ E. Thrane.

Oversigt over antallet af ansøgere, kursister og kursusuger ved Danmarks Biblioteksskole fra 1981 til 1983

	j !	Antal ansøgere	i i	Antal afholdte kursusuger	i i	Antal kursister
1981		1583		119		1540
1982		2277	1 i	161		2143
1983		2845	i	170		2002

Oplysninger om de enkelte kursers emner, varighed og deltagerantal findes i Danmarks Biblioteksskoles årsberetninger.

Organisation af den enkelte fagramme

Ved organisering af studiet i fagrammer vil det være fagrammens mål og problemstillinger, der bestemmer hvilke elementer fra hvilke fag, der skal arbejdes sammen; mål og problemstillinger nødvendiggør tværfaglighed.

Behandlingen af problemstillingerne organiseres i obligatoriske kurser og i arbejde med studieopgaver og dertil knyttede kurser.

Målet for et kursus i det samfunds/publikumsorienterede område kan for eksempel formuleres således:

at give de studerende viden om og teoretisk indsigt i materialevalgs- og formidlingsprocesserne samt at give de studerende metodiske forudsætninger for at foretage materialevalg og formidling.

Målet for et andet kursus kan eksempelvis formuleres således: at give de studerende viden om et bestemt emne, dets informationsstruktur, dokumenttyper og problemstillinger.

Kurserne sigter her mod en bred behandling af problemstillingerne. Dette vil bl.a. sige, at de studerende skal have viden om, hvilken karakter materialevalgs- og formidlingsprocesserne har inden for forskellige typer af BDI-institutioner. Det er hensigten at behandle forskelle mellem f.ex. materialevalg for børn, materialevalg i folkebibliotekernes voksenafdelinger, i uddannelsesinstitutionernes biblioteker m.v., således at den viden der opnås knyttes til en teoretisk forståelse af problemer, der er typiske for f.ex. formidlingsprocessen, som den foregår på forskellige typer af BDI-institutioner. Endvidere skal denne viden udvikles sammen med metodiske færdigheder.

Kurserne indenfor en fagramme skal sikre bredde og systematisk overblik, og danne grundlag for, at de studerende kan formulere problemstillinger for arbejdet med studieopgaver, hvor der skal arbejdes mere i dybden. Som eksempel på en problemstilling kunne nævnes:

hvilken betydning kan lokalsamfundsanalyse og analyser af brugerbehov have for materialevalget på biblioteket i X-by?

Løsningen af denne opgave kræver to ting: for det første et ad hoc-kursus i, hvordan lokalsamfund og brugerbehov kan undersøges, og for det andet feltpraktik, hvor aspekter af lokalsamfundet og dets brugerbehov undersøges og behandles i forhold til materialevalget i X-by.

På grundlag heraf kan studieopgaven f.ex. munde ud i nogle forslag til, hvordan materialevalget kan ændres med henblik på bedre at opfylde bestemte behov, eller anderledes formuleret: andre materialevalgsmetoder.

Et udvalg af nyere lærebøger, forskningsrapporter, kompendier og andet undervisningsmateriale, udarbejdet af lærere ved Danmarks Biblioteksskole

Lærebøger og forskningsrapporter

Biblioteket som informationscentral. En introduktion til bibliotekernes referencearbejde. Redigeret af Axel Andersen. 3. udg. Gad, 1977. 264 s. (Danmarks Biblioteksskoles Skrifter, 7).

Danske Opslagsværker. Redigeret af Axel Andersen. Gad, 1970-1974. 2. bd. ill. (Danmarks Biblioteksskoles Skrifter, 4).

Andersen, Axel: Håndbøgernes håndbog. Sesam, 1979. 450 s. ill.

Håndbog i musikbiblioteksarbejde. Red. af Svend Bruhns, Bent Christiansen, Bodil Foss, Anna Johansen og Nanna Schiødt. Dansk Musikbiblioteksforening - DAIBM. Bibliotekscentralens Forlag, 1979. 224 s.

Friis-Hansen, J.B.: Hjelpebog til DK5. Danmarks Biblioteksskole, 1978. 253 s.

Glistrup, Eva: (sammen med Sus Rostrup): Børn, bøger, læsning. Kulturministeriets arbejdsgruppe om børn og kultur, 1981. 112 s. (Børn - kultur - samfund, 6).

Hjortgaard Christensen, Finn, m.fl.: Referencematerialer inden for naturvidenskab og medicin. Danmarks Biblioteksskole, 1978. 320 s.

Horsten, Vibeke og Erschens, Christel Michele: Bestemmelsesværker over planter og dyr - en katalog. Danmarks Biblioteksskole, 1983. 295 s.

Ingwersen, Peter: Search Procedures in the Library. Analysed from a Cognitive Point of View. Journal of Documentation Vol. 38, 1982, s. 165-191.

Ingwersen, Peter: (sammen med Søren Kaae, Povl Timmermann og Th. Johansen): User-Librarian Negotiations and Information Search Procedures in Public Libraries: Analysis of Verbal Protocols. Final Research Report. Danmarks Biblioteksskole, 1980. VI + 117 bl.

Madsen, Mona: Utrykte bibliografier. En fortegnelse udarbejdet af Mona Madsen. Bibliotekscentralens Forlag, 1981, 51 s.

———Supplement 1982. Bibliotekscentralens Forlag, 1982, 16 s.

Mark Pejtersen, Annelise: Design of a Classification Scheme for Fiction based on an Analysis of Actual User-Librarian Communication; and Use of the Scheme for Control of Librarians' Search Strategies. I: Theory and Application of Information Research. Ed. by Øie Harbo and Leif Kajberg. London, Mansell, 1980, s. 146-159.

Mark Pejtersen, Annelise: The Librarian's Role as a Mediator in Fictive Literature. I: The 4th International Research Forum in Information Science. Ed. by Ingegerd Friberg. Borås, Bibliotekshögskolan, 1982, s. 178-207.

Mark Pejtersen, Annelise: Theory and Practice of the Librarians' Role as a Mediator in Fictive Literature. Danmarks Biblioteksskole, 1982.

Munch-Petersen, Erland: Bibliografiens teori. Gad (Danmarks Biblioteksskole), 1980. 61 s. Danmarks Biblioteksskoles Skrifter, 14.

Munch-Petersen, Erland: Bibliometrics and Fiction. Libri, Vol. 31, 1981, s. 1-21.

Munch-Petersen, Erland: Kilder til litteratursøgning. Et anoteret udvalg af bibliografier og kataloger. (Danmarks Biblioteksskoles Skrifter, 9). 2. reviderede udgave. 1979.

Schacht, Sigrid: Antoni Panizzi's Librarianship and its Representation in the Pioneering Library Journals. Libri, Vol. 29, 1979, s. 273-310 + Vol. 30, 1980, s. 178-231.

Schacht, Sigrid: Dansk-russisk synonymordbog. København, Munksgaard, 1966, 248 s. (Scandinavian University Books).

Schacht, Sigrid: A Dictionary of Exceptions to Rules of Russian Grammar. New York, American Elsevier Corporation, 1968, 196 s.

Schacht, Sigrid og Vangmark, Helge: Grundordbog, russisk-dansk. Med frekvensbetegnelser. København, Grafisk Forlag, 1971, 176 s.

Schacht, Sigrid og Vangmark, Helge: Russian-English Basic Dictionary. London, John Murray, U.S.A. EMC Corporation, St. Paul, Minnesota, 1973, 185 s.

Russisk Grundbog. Med specielle afsnit for bibliotekarer.
Ved Sigrid Schacht og Rita Ejlersen. Danmarks Biblioteksskole,
1972. 436 s. Bind 1-2. Bind 3, 1974. 112 s.

Skov, Annette: Community Information and Public Libraries.
A Master's Thesis. Submitted in Fulfilment of the Requirements
for the Award of Master of Arts of Library and Information
Studies of the Loughborough University of Technology. 1980, II +
123 s.

Winge, Mette: Bøger og brugere. Omkring det litterære system
i Danmark. Schultz, 1979. 209 s. ill.

Winge, Mette: Den kunst at blive en god pige, hustru, moder
og husmoder. Om pigelæsning og pigeopdragelse i Danmark indtil
ca. 1900. Gad, 1981. 131 s.

Winge, Mette: Kært barn har mange bøger. Om børnenes bøger
og de voksnes samfund. Gyldendal, 1983. 73 s.

Kompendier og andet undervisningsmateriale

Andersen, Hans: BES-Søg. Biblioteksskolens EmneSøgningsSy-
stem. Kompendium i faget: Informationsformidling med henblik på
anvendelse af Edb i biblioteket. 2. udg. Danmarks Biblioteks-
skole, 1982. 44 bl.

Andersen, Hans: BES-Kat. Biblioteksskolens katalogiserings-
system. 34 bl.

Andersen, Hans: Bibliografisk databehandling. Danmarks Bi-
blioteksskole, 1981. 164 s.

Christiansen, Bent: Musik. Kompendium. Danmarks Biblioteks-
skole, 1983. 81 bl.

Cramer, Inge: Børnebibliotekskundskab. 2. del. Arbejdsmate-
riale. Danmarks Biblioteksskole, 1982. 36 bl.

Elberling, B.V.: Kulturformidling og bibliotekssociologi.
Kompendium. 2. rev. udg. Danmarks Biblioteksskole, 1981. 129 bl.

Glistrup, Eva: Børnebibliotekskundskab. 1. del. En arbejds-
bog. Danmarks Biblioteksskole, 1981. 88 s.

Hjortgaard Christensen, Finn: Naturvidenskab. De eksakte fag.
Fagencyclopedi og litteratur. Kompendium. Danmarks Biblioteks-
skole, 1981. 92 bl.

Horsten, Vibeke: Miljøproblematikken og forurening. Introduktion til litteraturen, klassifikation. Informationssøgning. Kompendium. Danmarks Biblioteksskole, 1981. 103 bl.

Ingwersen, Peter og Strunek, Kirsten: Informationsprocesser. Kompendium. Danmarks Biblioteksskole, 1980. 178 bl.

Johansen, Thomas: Grundtræk af registreringens teori og metode. Danmarks Biblioteksskole, 1980. 69 s.

Johansen, 1h. og Knudsen, Einar: Ordnings- og registreringsproblemer. Opgavesamling. Danmarks Biblioteksskole, 1983. 57 s.

Johansen, 1h.: Værk og dokument. En studie i den alfabetiske katalogs problematik. Med register udarbejdet af Bo Weymann. Danmarks Biblioteksskole, 1983. Ca. 215 s.

Kolding Nielsen, Erland: Historisk referencelitteratur. Et udvalg. 2. udg. Danmarks Biblioteksskole, 1982. 74 bl. (Humaniora, 1).

Kolding Nielsen, Erland: Humaniora og samfundsfag. Speciel håndbogskundskab og bibliografi med fagenes encyclopædi. Sektion II, 2. del. Danmarks Biblioteksskole, 1982. 66 bl. (Humaniora, 6). (Heri: Studievejledning og metodelære s. 13-33).

Larsen, Poul Steen: Bogskrifter - en historisk eksempelsamling. Kompendium. 2. udg. Danmarks Biblioteksskole, 1981. 61 bl.

Larsen, Poul Steen: Samfund og bøger. Kompendium i boghistorie. Danmarks Biblioteksskole, 1981. 64 bl.

Madsen, Mona og Moth, Peer: Skriftlige opgaver ved Danmarks Biblioteksskole - en vejledning. Danmarks Biblioteksskole, 1981. 45 + 2 s.

Madsen, Mona og Sinding, Elisabet: Kilder til litteratursøgning. Supplement. Danmarks Biblioteksskole, 1982. 43 s.

Mark Pejtersen, Annelise: Klassifikation af skønlitteratur. Historisk oversigt. Danmarks Biblioteksskole, 1980. 64 bl.

Mark Pejtersen, Annelise: Søgestrategier og kategorisering i låner-bibliotekarsamtalen. Kompendium. Danmarks Biblioteksskole, 1980. 185 bl.

Plejl, Else: Specialbibliografi og håndbogskundskab. Kemi og kemi-teknik. Kompendium. Danmarks Biblioteksskole, 1982. 63 bl.

Schacht, Sigrid: Dansk bibliotekshistorie. Kompendium. Danmarks Biblioteksskole, 1981. 111 bl.

Schacht, Sigrid: Dansk bibliotekshistorie. Noter. Danmarks Biblioteksskole, 1981. 54 bl.

Schacht, Sigrid (sammen med Rita Ejlersen): Kompendium, Russisk for forskere og fagfolk. Danmarks Biblioteksskole, 1981. 99 s.

Schacht, Sigrid: Udenlandsk bibliotekshistorie. Kompendium. Danmarks Biblioteksskole, 1980. 128 bl.

Sinding, Elisabeth: Online litteratursøgning - en introduktion. 2. udg. Danmarks Biblioteksskole, 1982. 110 bl. + bilag.

Skot-Hansen, Dorte og Elberling, B.V.: Arbejdsbøger om kulturpolitik, industrikultur og metode. Danmarks Biblioteksskole, 1980. Bd. 1-2. 32 + 86 bl.

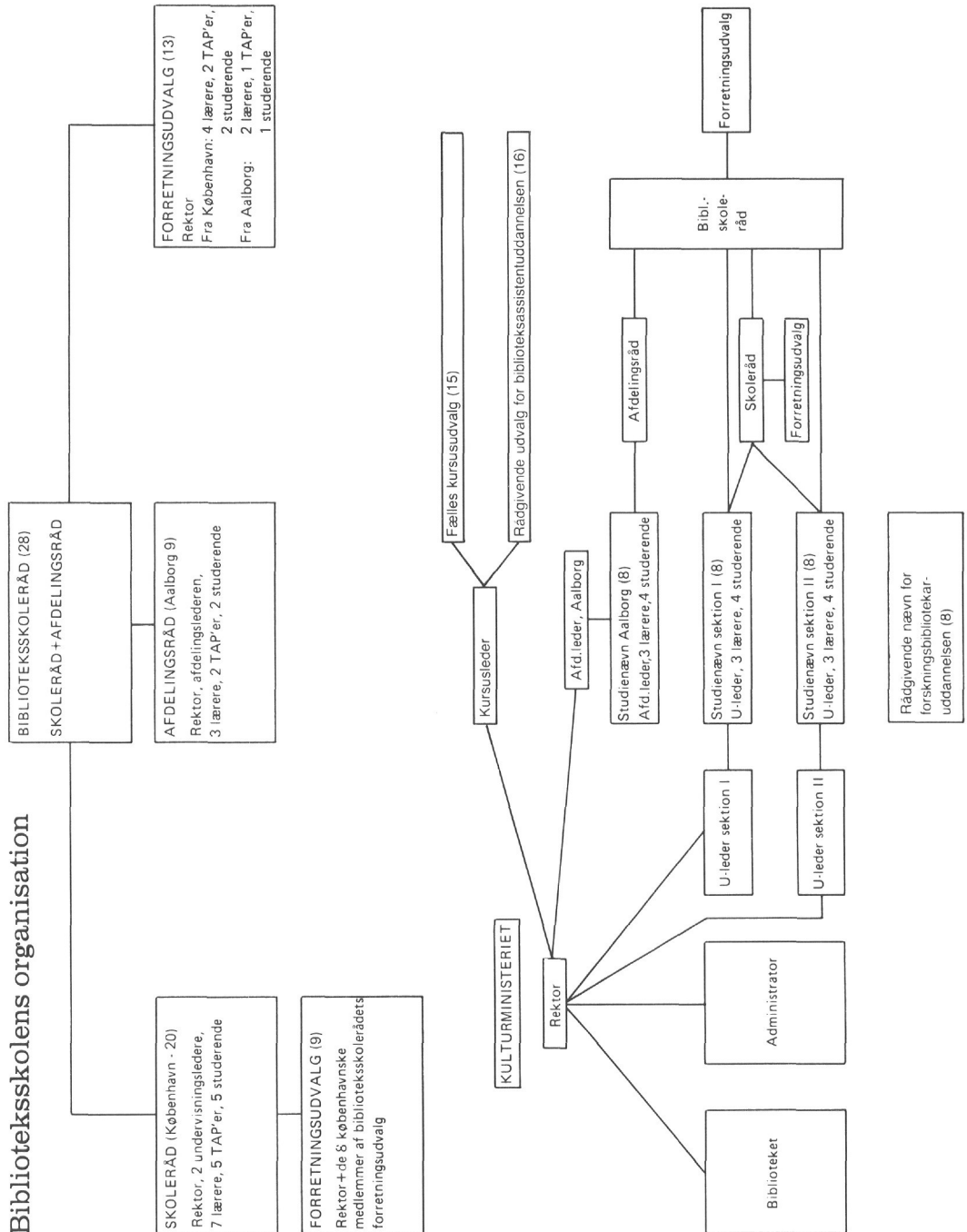
Ørnager, Susanne og Johne, Mogens: SKE. Et kompendium. Danmarks Biblioteksskole, 1982. 40 bl.

Ørom, Anders: Kompendium til indføring i sprogvidenskabens teorier, discipliner og litteratur. Danmarks Biblioteksskole, Aalborgafdelingen, 1975. 35 bl.

Ørom, Anders: Kompendium i film/TV: forskningsretninger, analysemetoder, materialer. Danmarks Biblioteksskole, Aalborgafdelingen, 1977. 52 bl.

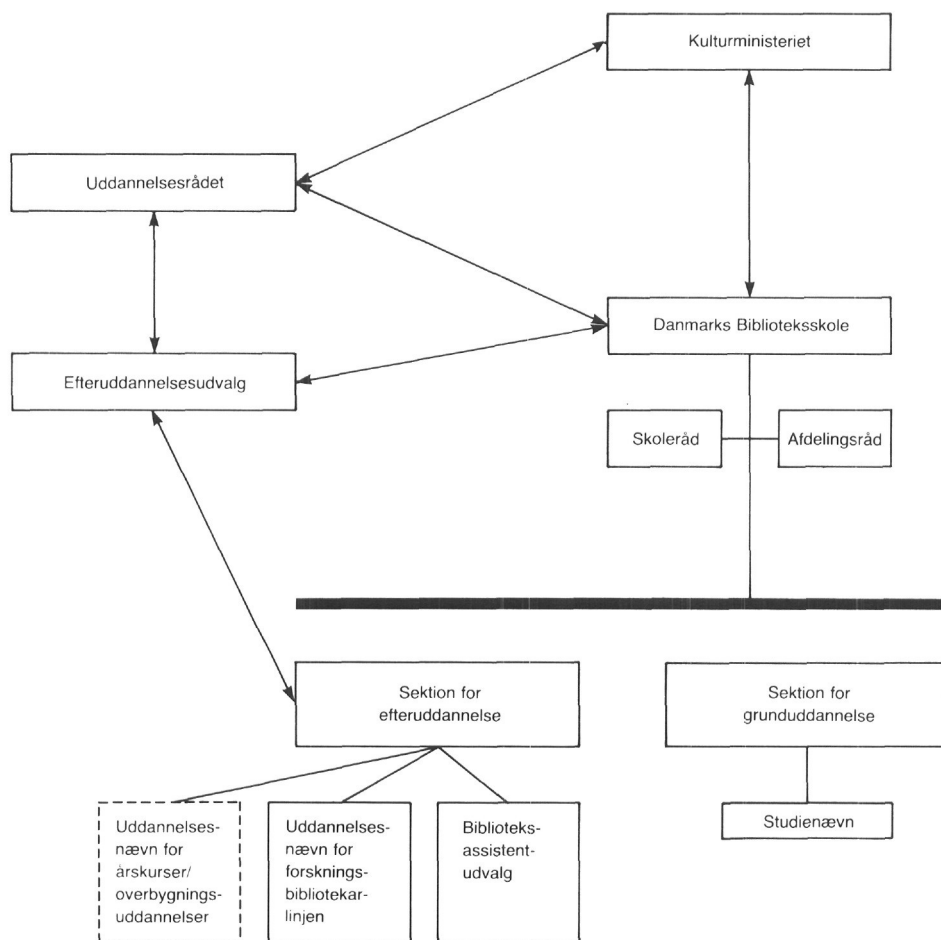
Herudover har en række af Danmarks Biblioteksskoles lærere leveret bidrag til den biblioteksfaglige litteratur - tidsskrifter, kongresrapporter m.m. - i ind- og udland, samt bidrag til festskrifter til bl.a. Preben Kirkegaard, Mogens Iversen, Aase Bredsdorff og Erik Dal.

Skematisk fremstilling af Danmarks Biblioteksskoles nuværende organisation

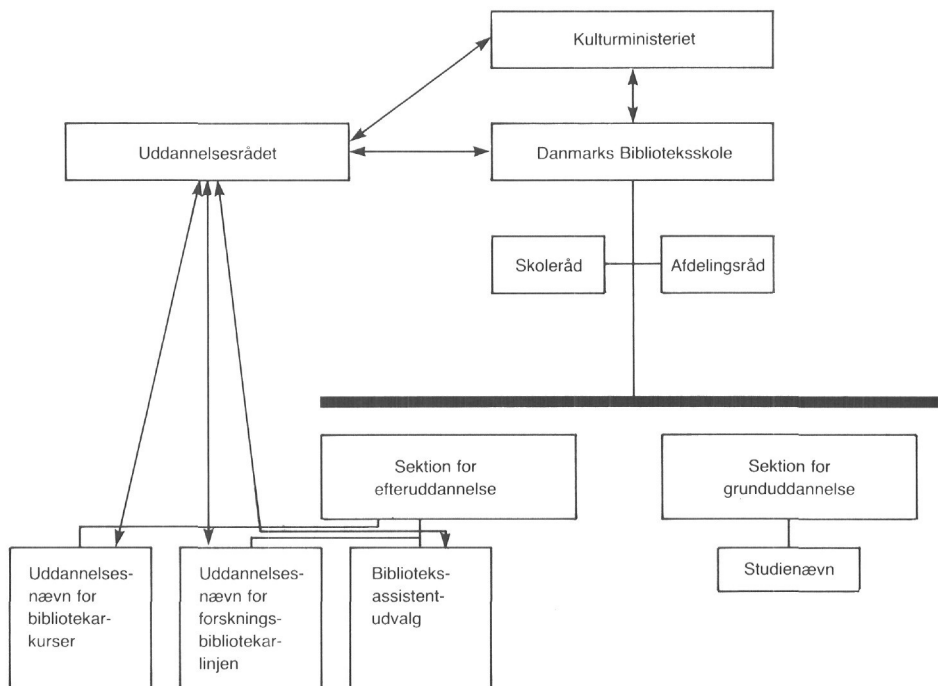

Bilag 10

Skematisk fremstilling af forslaget til Danmarks Biblioteksskoles fremtidige organisation

Skitse til struktur med uddannelsesråd og efteruddannelsesudvalg foreslået af et mindretal (Lone Hansen og Vibeke Brix)

D A N M A R K S

B I B L I O T E K S S K O L E

Birketinget 6, 2300 København S . Telefon (oi) 58 60 66

Dato

Journal nr.

13. november 1981

81-01-7 /lh

UDDANNELSESUDVALGET til revision af Danmarks Biblioteksskoles
grunduddannelse, efteruddannelse og forskningsvirksomhed

Ministeriet for kulturelle anliggender
Nybrogade 2

1203 København K

I skrivelse af 10. september 1981 (3.kt. j.nr. 22505-4-80) anmoder ministeriet Uddannelsesudvalget ved Danmarks Biblioteksskole om en udtalelse om, hvor mange studerende skolen under hensyn til arbejdsløsheden inden for området samt skolens kapacitet mener at kunne optage i 1982, 1983 og 1984.

Desuden anmodes udvalget om en udtalelse om, hvorledes optagelsestallet skal fordeles mellem skolen i København og afdelingen i Aalborg.

./.

Udvalget behandlede indgående ministeriets anmodning på møde den 5. november 1981. Vedlagte notat til Uddannelsesudvalget var udsendt til medlemmerne som baggrundsmateriale.

På udvalgets mede var der enighed om, at man kunne tilslutte sig hovedsynspunkterne i ovennævnte notat.

Udvalget fandt ikke, at man på nuværende tidspunkt inden udvalgets betænkning foreligger, kunne tage definitiv stilling til kapacitetsspørgsmålet i 1983 og 1984, idet det fremtidige behov for uddannede bibliotekarer, blandt andet inden for det private erhvervsliv, ville kunne ændres som et resultat af udsalgets arbejde med udbygning af studieplaner.

Udvalget skal derfor indstille, at optagelseskapaciteten indtil videre og foreløbig for 1982 fastsættes uændret, samt at optagelseskapaciteten ligeledes fordeles uændret mellem skolen i København og afdelingen i Aalborg.

/ Med ærbødighed /

Preben Kirkegaard
Formand , /

D A N M A R K S B I B L I O T E K S S K O L E

Birketinget 6, 2300 København S. Telefon (oi) 53 60 66

Dato

Journal nr.

30. november 1982

81-01-7 PK/lh

REKTOR

UDDANNELSESUDVALGET til revision af Danmarks Biblioteksskoles
grunduddannelse, efteruddannelse og forskningsvirksomhed

Ministeren for kulturelle anliggender
Mimi Stilling Jacobsen
Ministeriet for kulturelle anliggender
Nybrogade 2

1203 København K

På møde den 24. november 1982 i det af ministeriet nedsatte Uddannelsesudvalg til revision af Danmarks Biblioteksskoles grunduddannelse, efteruddannelse og forskningsvirksomhed drøftedes optagelseskapaaciteten til de bibliotekariske grunduddannelser i 1983. Grundlaget for drøftelsen var det til ministeriet udarbejdede notat af 4. november 1982 om konsekvenserne af en yderligere reduktion af optagelsestallet til Danmarks Biblioteksskole, samt den ligeledes til ministeriet udarbejdede oversigt af 5. november 1982 over anslåede besparelser på budget ved en reduktion af optagelsestallet med 80 fra 1. september 1933 til ialt 200. Det fremgår af notatet, at den i 1981 gennemførte reduktion af optagelsestallet med 80 studerende først får virkning på kandidatantallet i 1955 og følgende år. Det fremgår desuden, at der i 1981-82 har været en tendens til stagnation i arbejdsløshedstallet for bibliotekarere.

Af udvalgets drøftelse fremgik det, at der var enighed om følgende synspunkter:

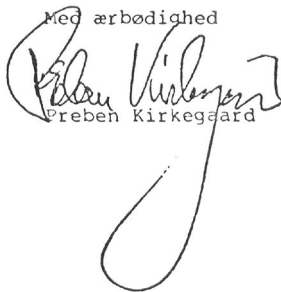
Udvalget har i overensstemmelse med kommissoriet og administrationsdepartementets rapport vedr. Danmarks Biblioteksskole arbejdet med et forslag til fællesuddannelse af bibliotekarere, der vil betyde, at bibliotekarere vil blive bredere fagligt kvalificeret. Sigtet hermed er at ændre uddannelsen fra at være overvejende rettet mod de offentlige forskningsbiblioteker og folkebiblioteker til at blive en uddannelse, der i højere grad også tilgodeser behovene for biblioteks- og informationstjenester i det private erhvervsliv. Målet er at opbygge en uddannelse, der giver bedre mulighed for beskæftigelse uden for de traditionelle arbejdsområder for bibliotekarere. Ved således at dreje uddannelsen fra den snævre tilknytning til den offentlige bibliotekssektor til en uddannelse, der mere vil være i overensstemmelse med behovene i det informationsfelt, der er under hastig udvikling, kan det meget vel vise sig, at de nye erhvervsmuligheder, der åbner sig for bibliotekarere, mere end opvejer en stagnation i erhvervsruigheder på de traditionelle arbejdsområder.

Udvalget henviser i denne forbindelse til undervisningsministerens redegørelse om forskningspolitikken i Folketinget den

11. november 1982, hvor han bl.a. pegede på, at der må sættes på den avancerede informationsbehandling, som rummer meget vide perspektiver f.eks. for den fremtidige brug af såvel forskningsbibliotekerne som folkebibliotekerne og for vor industri.

Uddannelsespolitisk finder udvalget det væsentligt ud fra en regionaliserings-synsvinkel, at uddannelsespladserne bevares både ved skolen i København og ved afdelingen i Aalborg. Regionaliseringen er ligeledes vigtig af hensyn til videre- og efteruddannelsesmulighederne, idet en decentraliseret kursusvirksomhed reducerer de samlede efteruddannelsesomkostninger.

Udvalget betragter det som en afgørende forudsætning for arbejdet, at optagelseskapaaciteten bevares uændret indtil dette er afsluttet. En endelig stillingtagen til optagelseskapaaciteten må derefter ske ved opstilling af reviderede efterspørgselsvurderinger med udgangspunkt i den nye fællesuddannelse. Ud fra et overordnet uddannelsespolitisk mål henstiller udvalget endvidere, at flere uddannelsessteder opretholdes, og at de fornødne midler til at sikre en kvalitativt forsvarlig uddannelse bevilges.

Med ærbødighed

Preben Kirkegaard

